

Politechnika
Wroclawska

ISSN 1429-1673

pryzmat

czerwiec 2006

NR 203

60-lecie
Wydziału
Mechanicznego

Młodzi, zdolni
chemicy z Sułowa
na Politechnice

Jubileusz 80-lecia
urodzin profesora
K. Czaplńskiego

**Medal Siemensa
dla Politechniki Wrocławskiej**

„Nauka dla Polski”

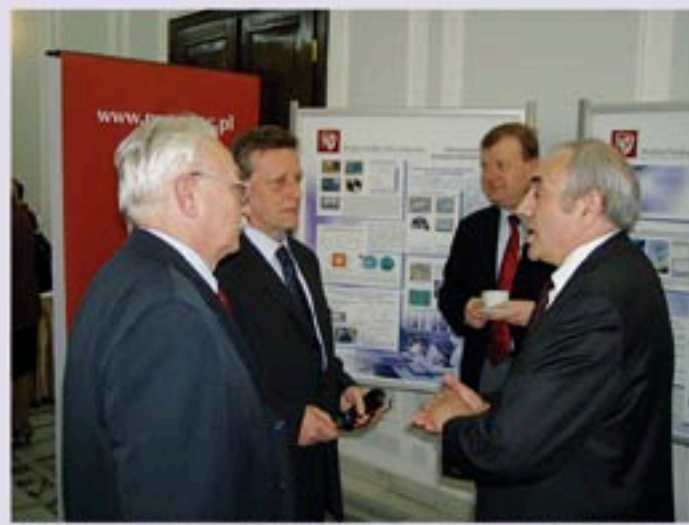

Wystawa i sesja naukowa w Sejmie RP 16 maja 2006

Prezentacja PWr – Wydział Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki.

Sesja naukowa w sali im. Kazimierza Pużaka.

Olaf Gajl wśród pracowników PWr. Od lewej: prof. B. Licznernski, min. O. Gajl, dr hab. T. Gotszalk i prorektor prof. T. Więckowski.

Marszałek Sejmu Marek Jurek przy wystawie PWr.

Przybył też premier Kazimierz Marcinkiewicz.

Nauka dla Polski

W Sejmie odbyła się 16 maja sesja „Nauka dla Polski” zorganizowana przez: ministra nauki i szkolnictwa wyższego, prezesa Polskiej Akademii Nauki, przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i przewodniczący Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych.

Po raz kolejny w murach Sejmu RP dokonano prezentacji osiągnięć, dążeń i możliwości polskiej nauki. Szukano odpowiedzi, jak idea nauki dla kraju jest realizowana i jakie nadzieje się z nią wiąże. Analizowano sposoby wspierania instytucji i jej pracowników.

W debacie, w której uczestniczyli prof. Andrzej Legocki (PAN), marszałek Sejmu Marek Jurek, min. Michał Seweryński i wielu polityków, poruszano kwestie finansowania i rozwoju nauki, zwłaszcza w aspekcie standardów narzucanych przez Strategię Lizbońską. Stawia ona za cel krajom członkowskim UE stworzenie do 2010 r. konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy. Jej filarami mają być nauka, edukacja i rozwój społeczny.

Marszałek Marek Jurek podkreślił, że obecne nakłady na naukę (0,56% PKB) są bardzo dalekie od założonego w Strategii Lizbońskiej poziomu 3% PKB. To utrudnia realizację gospodarki opartej na wiedzy, a ponadto jest przyczyną zapóźnień społecznych i idących za tym braków w świadomości politycznej, ekonomicznej i prawnej obywateli. Potrzebą chwili jest uznanie nauki za priorytet. Jak twierdzi prezes PAN, prof. Andrzej Legocki, „sfera badań naukowych byłaby sferą optymizmu narodowego”.

Zaprezentowano jednocześnie działalność naukową prowadzoną w kilku wybranych regionach kraju.

Poza regionem północno-wschodnim, który prezentował się jako „zielone serce Europy”, stawiano głównie na nowoczesne technologie.

Pomorzem okazało się regionem wiedzy i innowacji Kraków jako Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych, Łódź jako silnie ciężące ku Warszawie Centrum Biotechnologii, Wielkopolska jako Centrum Zaawansowanych Technologii, Warszawa jako Nowoczesne Centrum Naukowe. Domyślają się Państwo, że i Wrocław zakreślał się jako miasto nowoczesnych technologii. Referaty wygłoszone przez dr hab. Teodora Gotszalka („Mikro- i nanotechnologie dla medycyny, transportu i informa-

tyki”) i prof. Mirosława Millera podkreślały szeroki wachlarz zagadnień, jakimi zajmują się wrocławscy technolodzy. Podkreślano, że rozwój tych nauk kreowany na Dolnym Śląsku głównie przez Uniwersytet i Politechnikę Wrocławską wspiera działalność instytucji służących transferowi wiedzy. Są to: Wrocławski Park Technologiczny, dwa inkubatory technologiczne, WCTT, WCSS, CKU, a także Dolnośląskie Centrum Zaawansowanych Technologii.

Na posterach Politechniki Wrocławskiej przedstawiła działalność w sferze mikro- i nanotechnologii oraz technologii chemicznej.

Prezentacja osiągnięć Politechniki Wrocławskiej dotyczyła kilku wybranych nurtów technologicznych.

Plakaty dotyczyły fotowoltaiki, mikro-wyrobów i mikrosystemów oraz mikrosystemów analityki biomedycznej.

Stoisko PWr było licznie odwiedzane przez uczestniczących w sesji polityków – nie tylko ze względu na korzystne położenie w pobliżu sali obrad.

Obecni na spotkaniu prorektor ds. nauki i współpracy z gospodarką prof. T. Więckowski, prof. B. Licznernski, dr J. Radojew-

Ekspozycja oferty naukowej Politechniki Wrocławskiej

ski, a także członek Rady Nauki prof. Henryk Górecki byli świadkami zainteresowania prezentowaną tematyką. Dokumentują to zdjęcia zamieszczone na II str. okładki.

Fragment prezentacji Wydziału Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki

Wydział Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki
Laboratorium Mikroskopii Bliskich Oddziaływań, Nanostruktur i Nanoliemnictwa
 dr hab. inż. Teodor Gotszalk

Mikroskopia bliskiego pola termicznego SThM

Możliwość pomiarów:
 Obserwacje rozkładu temperatury na powierzchni układów mikro- i nanoelektronicznych-tryb pasywny SThM,
 Obserwacje przewodności cieplnej materiałów tworzących strukturę-tryb aktywny SThM

Przykładowe wyniki pomiarowe - tryb pasywny

Zesonda pomiaru

Mikroskopia bliskiego pola termicznego SThM-tryb pasywny

Mikroskopia bliskiego pola termicznego SThM-tryb aktywny

Przykładowe wyniki pomiarowe - tryb aktywny

29 maja 2006 prorektor ds. badań naukowych i współpracy z gospodarką prof. T. Więckowski odebrał Medal Siemens dla PWr

Fot. udostępnione przez Siemens sp. z o.o.

Szanowni Państwo,

JM Rektor podsumował sytuację uczelni w 2005 roku.

Stabilność kadrowa ma minusy: wysoką średnią wieku pracowników i brak impetu w osiąganiu kolejnych etapów kariery naukowej.

Za mało kształcimy cudzoziemców. Nie zadowala liczba publikacji, zgłoszeń patentowych ani umów wdrożeniowych. Konieczny jest wzrost starań o granty celowe.

Przybywa jednak badań stosowanych i rozwojowych. Rośnie liczba indywidualnych grantów przyznanych przez MNiI i projektów zamawianych. Odnosimy sukcesy w realizacji programów europejskich.

Sukcesem są liczne akredytacje kierunków kształcenia, zwłaszcza że budżet uczelni pochodzi w 63% z dydaktyki. Ale nadmiar godzin ponadwymiarowych w dydaktyce generuje deficyt budżetowy (2-3 mln zł rocznie) i niekorzystne wskaźniki.

Znacznie wzrosła wartość środków trwałych PWr i wartość zakupów ze zleceń oraz z dotacji MNiI, za to zmniejszony udział działalności badawczej (6 zamiast 8%) świadczy o braku zaangażowania pracowników.

Niepokojąco wzrosły koszty pośrednie kształcenia studenta. Ale i płynność finansowa uczelni.

Stawiamy na intensyfikację badań, podniesienie jakości kadry, rozwoju studiów III stopnia, akredytacji laboratoriów, proinnowacyjności, uwzględnianiu potrzeb regionu i tendencji światowych, poszukiwaniu nowych źródeł finansowania i współpracy międzynarodowej.

Zanim zabiorą się Państwo za te wszystkie oczekujące sprawy, zachęcamy do zregenerowania się w możliwie dużej odległości od murów ukochanej uczelni

Redakcja

pryzmat

Pismo Informacyjne Politechniki Wrocławskiej

Politechnika Wroclawska,
Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław

Skład redakcji: Maria Kiszka (red.nacz.), Adam Kisielnicki,
Maria Lewowska, Krystyna Malkiewicz

Redakcja mieści się w bud D-5, pok. 7

tel. 320-22-89 (red.nacz.), 320-21-17, 320-40-67, telefax 320-27-63
e-mail: pryzmat@pwr.wroc.pl, http://pryzmat.pwr.wroc.pl

Redakcja techniczna: Adam Kisielnicki, DTP: Artur Rybak

Druk: Drukarnia Oficyny Wydawniczej PWr • Nakład 1.750 egz.

Spis treści

Wydarzenia

Nauka dla Polski.....	3
Nagroda i medal Siemens.....	5
Nauka dla Gospodarki.....	6

Współpraca z zagranicą

Profesorowie z Serbii i Bośni Hercegowiny na PWr.....	8
EIT we Wrocławiu?.....	11
Seminarium Wrocław-Drezno na Wydziale BLiW.....	14
Doktoranci z Politechniki szkolili amerykańskich profesorów ...	16

Jubileusze

Jubileusz prof. Kazimierza Czaplińskiego.....	17
X Zjazd Absolwentów '66 Wydziału Łączności PWr.....	19
50 lat minęło.....	22
Wydział Mechaniczny ma 60 lat.....	23

Dydaktyka

Politechniczne tramwaje.....	25
------------------------------	----

Popularyzacja nauki

IX Dolnośląski Festiwal Nauki.....	26
Przed nami Paryż.....	29
Eksperyment dydaktyczny na Wydziale Chemicznym.....	31

Nowi profesorowie

Tomasz T. Suchecki.....	32
Marian Hopej.....	32
Janusz Rębielak.....	33
Krzysztof Bogdan.....	33
Włodzimierz Szczepaniak.....	34
Józef Mieczysław Krzyżanowski.....	34

Z prac ciał kolegialnych

Posiedzenie KRUWiO.....	35
X posiedzenie Senatu.....	36
Sprawozdanie JM Rektora z działalności uczelni w 2005 r.....	37
Przewodnicząca Kolegium Kwestorów UWIO.....	37
Minima kadrowe.....	40

Wspomnienie

Dr inż. Józef Jarmakowicz.....	39
--------------------------------	----

Praca na stażu

„Staże unijne szansą dla młodych absolwentów”.....	42
--	----

Konferencje studenckie

IV Konferencja Naukowa Studentów.....	43
Nauka i Technika w Ochronie Środowiska.....	46
LinuxAcademy.....	47

Sprawy studenckie

Tak trzymać!.....	49
Konkurs firmy InsERT dla studentów PWr.....	50

Rozmaitości

Bibliotekarze PWr z wizytą w Pradze.....	51
Klub Seniora PWr.....	53

Coś do czytania

Wydział Mechaniczny 60 lat.....	54
---------------------------------	----

Nagroda i medal Siemens

Laureatami Nagrody Siemens za rok 2005 zostało dwoje naukowców z PWr: emerytowany prof. dr hab. Marian Cegielski z Wydziału Elektrycznego PWr i dr inż. Joanna Bauer z WPPT. Przyznano ją już po raz jedenasty polskiemu naukowcom za wybitne prace nad rozwojem nowoczesnych technologii. Firma przeznaczona na ten cel każdorazowo 70 tysięcy złotych.

Politechnika Wroclawska została ponadto uhonorowana Medalem Siemens.

Oceną wniosków i wyborem laureata Nagrody Siemens zajmowało się dziewięcioosobowe jury złożone z przedstawicieli środowisk politechnicznych i przemysłowych oraz przedstawiciela fundatora nagrody. Przewodniczył temu gremium rektor Politechniki Warszawskiej prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik. Nagroda ta jest kontynuacją podobnych nagród o takiej samej nazwie przyznawanych w latach 1995-2000 i 2001-2005.

Nagroda służy promowaniu wybitnych osiągnięć w technice i badaniach naukowych prowadzonych przez pracowników instytucji akademickich i pozaakademickich. Jest wyrazem uznania światowego koncernu dla osiągnięć polskich naukowców.

Nagrodę przyznaje się za prace z dziedzin leżących w polu zainteresowania firmy Siemens AG, szczególnie z dziedziny elektrotechniki i energetyki, elektroniki, telekomunikacji i informatyki, automatyki, transportu szynowego, ochrony środowiska, inżynierii biomedycznej, a także pokrewnych. W ciągu 11 lat zgłoszono do konkursu około 200 prac naukowych i badawczych.

Prof. Marian Cegielski został wyróżniony za całokształt pracy naukowej, a pani dr Bauer – za pracę pod tytułem „Biometryczne systemy rozpoznawania osób na podstawie obrazów termowizyjnych twarzy”.

Były dziekan Wydziału Elektrycznego PWr i doktor honoris causa Uniwersytetu w Mariupolu (Ukraina) prof. Marian Cegielski, jest cenionym specjalistą z zakresu elektrotechniki i elektroenergetyki.

Dr Bauer zajmuje się zagadnieniami optyki w Instytucie Fizyki PWr. Jej praca została wybrana spośród 14 zgłoszonych do konkursu.

Działający w 190 krajach koncern Siemens w Polsce jest reprezentowany przez Siemens Sp. z o.o. oraz kilkanaście firm handlowych i produkcyjnych. Jej częścią jest też wrocławskie Centrum Rozwoju Oprogramowania, którego kadra specjalistów (700 inżynierów elektroników i informatyków) to w znacznej części absolwenci Politechniki Wrocławskiej.

Obchodząca w tym roku swoje 15-lecie spółka jest integralną częścią polskiej gospodarki i społeczeństwa, dostarczającą Polsce nowe technologie i zatrudniającą krajowych specjalistów. Od lat wspiera też polską naukę, kulturę i sztukę.

Założona w 1847 roku firma Siemens zawsze stawiała na innowacyjność swoich produktów oraz nowatorskie rozwiązania

technologiczne. Koncern przeznaczona rocznie ok. 5 miliardów euro na badania i wdrożenia nowych technologii.

Wręczenie nagród nastąpiło podczas uroczystości wręczenia promocji doktorskich i habilitacyjnych 5 czerwca na Politechnice Warszawskiej.

Jury konkursu

prof. Władysław Kurnik (UW)
mgr inż. Zbigniew Bicki (prezes Zarządu BOT Górnictwa i Energetyki SA)
prof. Lech Bukowski (AGH)
prof. Jan Krysiński (PŁ)
prof. Tadeusz Łobos (PWr)
prof. Jarosław Mikielawicz (Inst. Maszyn Przepływowych PAN, Gdańsk)
mgr inż. Agnieszka Trębicka (Siemens)
prof. Władysław Włosiński (PW, Wydz. IV PAN)
prof. Andrzej Ziębik (PŚI)

Z okazji 15-lecia polskiego reprezentanta koncernu, czyli Siemens Sp. z o. o., zarząd spółki ustanowił **Medal Siemens**. Jedyną uczelnią wśród wyróżnionych tym medalem jest Politechnika Wroclawska. Przyznano go „w dowód uznania za przygotowanie znakomitych kadr polskich specjalistów – informatyków i za stałą, owocną współpracę z Siemensem na polu rozwoju najnowocześniejszych technologii”.

29 maja podczas uroczystości w Warszawie medal został odebrany przez prorektora ds. badań naukowych i współpracy z gospodarką PWr prof. dr hab. inż. Tadeusza Więckowskiego. Dokumentuje to zdjęcie na okładce „Pryzmatu”.

Zdjęcie udostępnione przez Siemens sp. z o.o.

Nauka dla Gospodarki

19-22 czerwca na Targach Poznańskich można było po raz szósty zwiedzać salon Nauka dla Gospodarki – integralną część targów Innowacje-Technologie-Maszyny ITM Polska 2006. Polskie jednostki naukowo-badawcze i badawczo-rozwojowe zaprezentowały tu kilkadziesiąt nowatorskich technologii i innowacyjnych produktów.

Zadaniem salonu jest promocja rezultatów prac badawczych wśród uczestniczących w targach ITM Polska przedstawicieli przemysłu, którzy poszukują innowacyjnych rozwiązań i sposobów na unowocześnienie i zwiększenie wydajności produkcji.

To największa w kraju prezentacja dorobku i potencjału badawczego polskiej nauki stosowanej – oceniają specjaliści.

Warszawska, Wojskowa Akademia Techniczna oraz Uniwersytety: Warszawski, Łódzki, Poznański i Zielonogórski.

Prezentowały się też platformy technologiczne, centra zaawansowanych technologii i inne instytucje prowadzące transfer technologii od nauki do gospodarki. Wzięły też udział Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT i Urząd Patentowy.

Stoisko Politechniki Wrocławskiej miało spójną plastycznie i koncepcyjnie formę.

Honorowy patronat nad targami objęli minister nauki i szkolnictwa wyższego (który wsparł organizację salonu finansowo) oraz minister gospodarki.

Liczna reprezentacja naukowców

W tegorocznej edycji salonu wzięło udział 98 wystawców z Polski, Czech, Niemiec i Węgier. Wśród nich było aż 40 polskich jednostek badawczo-rozwojowych i licznie wyższe uczelnie: **Politechniki**: Koszalińska, Poznańska, Szczecińska, Śląska, Wrocławska,

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zorganizowała zbiorową ekspozycję laureatów i wyróżnionych w IX edycji konkursu „Polski Produkt Przyszłości”

Forum edukacji i dyskusji

Dopelnieniem ekspozycji salonu **Nauka dla Gospodarki** były następujące wydarzenia:

- **konferencja „Komercjalizacja wyników prac badawczych - szansa rozwoju polskiej gospodarki”** zorganizowana wspólnie z Poznańskim

Parkiem Naukowo-Technologicznym i Krajowym Punktem Kontaktowym Programów Badawczych UE.

- **IV Forum Inżynierskie „Innowacyjność w przemyśle - na przykładzie odlewnictwa”**, którego celem był przegląd innowacji technicznych w przemyśle odlewniczym i określenie kierunków innowacji w tej dziedzinie. Forum miało charakter otwartej debaty.
- **21 czerwca był Dniem Jednostek Badawczo-Rozwojowych**. Uczestniczące w targach JBR-y zaprezentowały swoje oferty podczas seminarium „Jednostki Badawczo-Rozwojowe dla Gospodarki i Społeczeństwa”.
- **V Konferencji „Optoelektronika - oferta nauki polskiej dla przemysłu”**, na której omówiono m. in. perspektywy rozwoju tej dziedziny do roku 2020; odbyła się giełda komercjalizacji ofert naukowo-technicznych.

Czwartego dnia targów (22 czerwca) przedstawiono projekt Wielkopolskiej Platformy Innowacyjnej.

Oferta Politechniki Wrocławskiej

Zaprezentowana przez naszą uczelnię oferta była adresowana do przedsiębiorców poszukujących oryginalnych rozwiązań i do podmiotów, które zajmują się transferem rezultatów prac badawczych do instytucji gospodarczych.

Promocja tej oferty miała bogatą i różnorodną formę.

Uwagę zwiedzających przyciągał wielki monitor plazmowy stanowiący centralny punkt ekspozycji (**patrz zdjęcie na okładce**). Obejrzeć można było na nim multimedialną prezentację prowadzonych przez uczelnię prac badawczych i powstających tu najnowszych rozwiązań technologicznych. Codziennie pojawiał się nowy „odcinek opowieści” o działalności jednostek PWR lub rozwijanych przez nie dyscyplinach nauki. Pierwszy dzień poświęcono Wrocławskiemu Centrum Transferu Technologii i przygotowanym przez nie propozycjom dla przedsiębiorstw. Tu również znalazła się opracowana przez WCTT oferta Politechniki Wrocławskiej (przedstawił ją mgr inż. Kamil Czarniecki). W drugim dniu ukazano plany i osiągnięcia Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii. W targach uczestniczył kierownik DCZT prof. M. Miller, który przygotował prezentację i odbył szereg rozmów z przedstawicielami innych uczelni. Następnego dnia dr Krzysztof Kobus omówił działalność Wydziału Mechaniczno-Energetycz-

nego. Służyły do tego materiały promocyjne i przygotowana prezentacja. Uczelnia wystąpiła ponadto z odrębnym interdyscyplinarnym tematem: „Nauki techniczne dla medycyny”. Znalazły się tu oferty i materiały opracowane przez prof. prof. Halinę Podbielską (W-11), Romualda Będzińskiego (W-10), Henryka Kasprzaka (W-11) i dr inż. Krzysztofa Jellonka (W-11). Czwartego dnia udostępniano ofertę naukową, badawczą i usługową Politechniki oraz prezentowano uczelniane laboratoria akredytowane.

Osoby zainteresowane szerszym obrazem uczelni mogły codziennie obejrzeć film o Politechnice Wrocławskiej przygotowany przez Dział Promocji.

Stoisko uczelni wyposażone było w budzący żywe zainteresowanie kiosk internetowy, który umożliwiał bezpośrednie połączenie ze stroną www.pwr.wroc.pl. Korzystało z tego wiele osób odwiedzających stoisko, zwłaszcza żeby zapoznać się z zawartością strony internetowej Nauka i gospodarka/Oferta PWr.

Z myślą o uczestnikach targów i osobach zwiedzających przygotowano różnorodne drukowane materiały promocyjne (także i wielkoformatowe) opracowane przez mgr Agnieszkę Abramską. Zawierały one:

- ofertę dla gospodarki (wybrane znaczące przykłady wykonano w wielki format, pozostałe w formie katalogu w formacie A-4),
- informacje laboratoriach akredytowanych (wielki format),
- przykłady współpracy z gospodarką (kilka przedstawiono w wielkim formacie, pozostałe w formie katalogu)

Na ekranie plazmowym prezentowano filmy o działalności badawczej uczelni.

Kompleksowa oferta PWr jest efektem aktywnej i wieloletniej współpracy z przemysłem.

- dane o oferowanych szkoleniach, konferencjach i sympozjach (propozycje własne jednostek przygotowane w formie ofertówek),
- prezentację modeli, prototypów, małych gabarytowo produktów itp. (np. z Wydz. Mechaniczno-Energetycznego).

Last but not least – bardzo wielu zainteresowanych przyciągnęły sprzedawane na targowym stoisku publikacje i wydawnictwa Oficyny Wydawniczej PWr. Ten pomysł bardzo dobrze się sprawdził.

Kompleksowa oferta PWr jest efektem aktywnej i wieloletniej współpracy

z przemysłem. Poza innowacyjnymi produktami i nowoczesnymi technologiami zawiera ona prowadzenie badań, usługi projektowe i wdrożenia systemów zarządzania, sterowania i monitorowania procesów oraz technologii. Prezentacja na Targach Poznańskich skutecznie wskazywała, że nasze laboratoria dysponujące kompetentną kadrą i nowoczesnym, często wręcz unikalnym sprzętem pomiarowym, są w stanie przeprowadzić różnorodne badania i pomiary oraz dokonać analizy uzyskanych wyników. Ich oferta obejmuje nawet wykonanie prototypów. Dzięki posiadaniem przez instytutowe laboratoria uprawnieniom do wzorcowania aparatury, oferują one badania i usługi oceny zgodności wyrobów, systemów i instalacji z normami obowiązującymi w UE.

Koncepcję merytoryczną prezentacji PWr przygotował kierownik Działu Nauki dr Kazimierz Grabas. Jako rezydent na MTP udzielał on codziennie odpowiedzi na liczne pytania zainteresowanych szczegółowymi danymi zwiedzających. Za wkład Kazimierza Grabasa i Agnieszki Abramskiej w działalność promocyjną i marketingową uczelni proponujemy... honorowe członkostwo Działu Promocji, Informacji i Rekrutacji. Może jeszcze dopadną jakiegoś rekruta? (mk)

P.S. Następne targi Innowacje-Technologie-Maszyny ITM Polska odbędą się **11-14 czerwca 2007 r.** Dla firm, które prześlą zgłoszenia **do 1 lutego 2007 r.** przewidziano specjalne, korzystne warunki cenowe uczestnictwa w targach.

Profesorowie z Serbii i Bośni Hercegowiny na PWr

Od 3 do 9 czerwca na Politechnice Wrocławskiej przebywała grupa profesorów z Serbii, Czarnogóry oraz z Bośni i Hercegowiny uczestniczących w projekcie TEMPUS IB_JEP 19020 2004 pt. „Environmental Management – European Union Oriented Environmental Management Courses”.

Politechnika Wroclawska przed wielu laty nawiązała bliskie kontakty z wyższymi uczelniami ówczesnej Jugosławii i ściśle współpracowała z najlepszymi ich ośrodkami akademickimi. Szczególnie dobre stosunki łączyły Wydział Górniczy z Uniwersytetem w Tuzli, który znajduje się dzisiaj w granicach Bośni i Hercegowiny.

Niestety, tragiczne wydarzenia w tamtej części Półwyspu Bałkańskiego spowodowały przerwę we współpracy naszych uczelni prawie na dziesięć lat, a wyjazdy

mów, które przybliżałyby je do nowych standardów i pomogły włączyć do Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego (EHEA). Uczelnie poniosły olbrzymie straty nie tylko w infrastrukturze i wyposażeniu sprzętowym, ale także trudne do oszacowania straty kadrowe.

Obecnie sytuacja się uspokoiła, choć nie brak problemów narodowościowych, które rzutują na kondycję szkolnictwa wyższego. Szczególnie daje się to odczuć w Bośni i Hercegowinie, gdzie z przyczyn religijnych społeczność, także akademic-

Prodziekan Wydziału Technologicznego Uniwersytetu w Nowym Sadzie, prof. Snežana Sinadinović-Fišer prowadziła ożywione dyskusje z koleżankami i kolegami z naszej uczelni.

chlubnym wyjątkiem, gdyż mimo bardzo ciężkich strat pozostał jednym z najbardziej prężnych centrów naukowo-dydaktycznych kraju.

Na szczęście od kilku już lat trwa proces odnawiania starych kontaktów, a dzięki międzynarodowym programom finansowanym przez Unię Europejską nowe, wspólne projekty dotyczące współpracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nabrały nowego wymiaru. Jednym z nich jest projekt TEMPUS IB_JEP 19020 2004, którego beneficjentami są wyższe uczelnie z Serbii, Czarnogóry oraz Bośni i Hercegowiny (<http://www.tempus19020.com>). Projekt prowadzony jest przez Wydział Chemiczny Politechniki Wrocławskiej wspólnie z Uniwersytetem Banja Luka z Bośni i Hercegowiny, belgijskim Katholieke Hogeschool Sint Lieven w Gandawie i szwedzkim Uniwersytetem w Kalmarze. Koordynatorem przedsięwzięcia na Politechnice Wrocławskiej jest dr inż. Adam Pawełczyk z Instytutu Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych Politechniki Wrocławskiej. Uczestniczy on także w innym projekcie nastawionym na pomoc uczelniom rejonu bałkańskiego. W ramach projektu Tempus UM_JEP 17004-2002 (<http://project.kahosl.be/bihum>) współpracuje z wszystkimi – za wyjątkiem nowo utworzonej szkoły wyższej w Żenicy – uniwersytetami Bośni i Hercegowiny (Uniwersytet w Sara-

Wspólne zdjęcie. Od lewej: prof. dr Dragiša Savić (Uniw. Nisz), dr hab. inż. Marek Bryjak, prof. dr Miodrag Lazić (Uniw. Nisz), koordynator projektu dr inż. Adam Pawełczyk, prorektor Politechniki Wrocławskiej prof. dr hab. inż. Monika Hardygóra, dziekan Wydziału Chemicznego prof. dr hab. inż. Ludwik Komorowski, prof. dr Snežana Sinadinović-Fišer (Uniw. Nowy Sad), rektor Uniwersytetu w Bihacu prof. dr Refik Šahinović, mgr inż. Dorota Prządło, prof. dr Rodoljub Oljača (Uniw. Banja Luka), dr Vildana Alibabić (Uniw. Bihać), dr Jaroslava Švarc-Gajić (Uniw. Nowy Sad).

pracowników Politechniki w rejonie objęte konfliktem stały się bardzo niebezpieczne. We wstrząsanych konfliktami krajach byłej Jugosławii, za wyjątkiem Słowenii, uczelnie pozbawione zostały możliwości rozwoju. Nie korzystały z europejskich doświadczeń ani progra-

ka, jest do dziś podzielona. Brak tu jednolitej ustawy o szkolnictwie wyższym, a uczelnie nie są zintegrowane w sprawnie zarządzane i przejrzyste finansowane instytucje naukowe, lecz stanowią zlepek luźno powiązanych fakultetów. Wspomniany Uniwersytet w Tuzli jest tu

jewie, Uniwersytet w Serbskim Sarajewie, Sveučilište w Mostarze, Uniwersytet Džemal Bijedić w Mostarze, Uniwersytet w Banja Luce, Uniwersytet w Bihaću oraz Uniwersytet w Tuzli).

Zamierzeniem projektu TEMPUS IB_JEP 19020 2004 jest wprowadzenie społeczności akademickich z Serbii i Czarnogóry (w chwili podpisywania kontraktu stanowiły one jedno federacyjne państwo) oraz Bośni i Hercegowiny do europejskiej sieci uniwersytetów. Drogą wiodącą do tego celu są spotkania, szkolenia i warsztaty organizowane przez uczelnie partnerskie. Wydziałowi Chemicznemu PWr przypadło zadanie zorganizowania tygodniowego szkolenia na temat naszych doświadczeń we wdrażaniu europejskich przepisów ochrony środowiska zdobytych przed i po wstąpieniu Polski do UE, standardów ochrony środowiska obowiązujących w UE, a także nowoczesnych technik remediacji środowiska wodno-gruntowego i rekultywacji terenów zdegradowanych. Nieoficjalną i bardzo delikatną, nie eksponowaną sferą projektu, jest próba integracji społeczności akademickiej z terenu byłej Jugosławii. Chodzi zwłaszcza w dwie podzielone w wyniku konfliktów narodowościowych odrębne jednostki administracyjne tworzące Bośnię i Hercegowinę, tzn. o Republikę Serbską z jednej strony i Federację Bośni i Hercegowiny z drugiej.

Godnym uwagi jest fakt, że rola uczelni i pracowników naukowych z Polski w tego typu programach zmieniła się w ostatnich

Rektor Uniwersytetu w Bihaću prof. Refik Šahinović witany przez panią prorektor Politechniki Wrocławskiej prof. Monikę Hardygórę. Po prawej dr inż. Adam Pawelczyk i prodziekan Wydziału Leśnego Uniwersytetu w Banja Luce prof. Rodoljub Oljaća.

Dziekan jednego z największych wydziałów chemicznych w Polsce – Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej – prof. dr hab. inż. Ludwik Komorowski opowiedział o historii, strukturze, osiągnięciach naukowych i dydaktycznych podlegającej mu jednostki. Po lewej dr hab. Marek Bryjak na moment przed zainaugurowaniem szkolenia swoim wykładem o membranach.

latach diametralnie. Jeszcze nie tak dawno to my byliśmy beneficjentami projektów Tempus korzystając w możliwości wyjazdów na szkolenia, staże i treningi, z pomocy finansowej na zakup sprzętu, wyposażenia laboratoriów.

Teraz my, wspólnie z partnerami z pozostałych krajów UE, jesteśmy ekspertami, szkolimy nasze koleżanki i kolegów z Bośni i Hercegowiny, Serbii, Czarnogóry, Rumunii, Ukrainy, Gruzji czy Rosji. Trzeba podkreślić, że nasi partnerzy, zwłaszcza

z krajów znajdujących się na etapie przedakcesyjnym, są bardzo zainteresowani korzystaniem z naszych doświadczeń, obserwują zmiany dokonujące się w Polsce po wejściu do UE i z wielką niecierpliwością, ale i z obawą oczekują dnia, w którym będą mogli do nas dołączyć.

Szkolenie odbyło się w sali 133 Gmachu Głównego Politechniki. Wśród profesorów wymienionych uczelni był rektor Uniwersytetu w Bihaću prof. Refik Šahinović. Niestety, z powodów osobistych nie mógł przyjechać rektor Uniwersytetu w Banja Luce, prof. Dragoljub Mirjanić. Goście zostali powitani przez panią prorektor ds. rozwoju prof. Monikę Hardygórę oraz dziekana Wydziału Chemicznego prof. Ludwika Komorowskiego. Pani prorektor przedstawiła historię naszej uczelni, jej osiągnięcia naukowe i dydaktyczne, perspektywy rozwoju i problemy, jakie nas dotyczą. Nawiązała do współpracy międzynarodowej, także tej sprzed lat, kiedy współpracowała z wydziałem górniczym Uniwersytetu w Tuzli. Pan dziekan mówił natomiast o Wydziale Chemicznym, jego znaczeniu w strukturze uczelni i w kraju. Rozdano materiały informacyjne o uczelni i mieście, a także upominki. Program zajęć obejmował cykl wykładów, zwiedzanie laboratoriów, zajęcia praktyczne oraz wizytę we Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków – jednej z najnowocześniejszych w kraju. Uzupełnieniem było zwiedzanie miasta z przewodnikiem.

Nasi goście żywo interesowali się tematyką szkolenia, dobraną zresztą do ich potrzeb. Wysłuchali wykładów pracowników Wydziału Chemicznego: prof. dra hab. Andrzeja Kołtuniewicza i dra hab. Marka Bryjaka na temat zastosowań technik membranowych w ochronie środowiska. Dr inż. Adam Pawełczyk mówił o metodach remediacji gruntów skażonych produktami naftowymi na terenach baz lotniczych, natomiast mgr inż. Dorota Prządo – o problemach związanych z obecnością polichlorowanych bifenyli w środowisku.

Uczestnicy szkolenia zwiedzili nowoczesne laboratorium analityczne dr Heleny Góreckiej z Inst. Technologii Nieorg. i Nawozów Miner. oraz laboratorium mikrobiologiczne Zakładu Biologii i Ekologii Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska kierowanego przez dr hab. Barbarę Kołwzan. Tam, pod kierunkiem dr Justyny Rybak oraz mgr Marii Pawlik, mogli zapoznać się z praktycznymi możliwościami wykorzystania mikroorganizmów w ochronie środowiska.

Bardzo duże zainteresowanie wzbudziły wykłady przygotowane przez dr inż. Bar-

W imieniu delegacji prof. Snežana Sinadinović-Fišer podziękowała za ciepłe przyjęcie i wyraziła nadzieję na dalsze kontakty uczelni z Serbii-Czarnogóry oraz Bośni i Hercegowiny z Politechniką Wrocławską.

barę Kozłowską z Politechniki Łódzkiej i prof. Henniego van de Coeveringa z Hogeschool Zeeland z Vlissingen w Holandii na temat wdrażania europejskich aktów prawnych w ochronie środowiska w naszym kraju, gospodarki odpadami oraz o unijnych tendencjach w legislacji dotyczącej ochrony środowiska.

my podziwialiśmy piękną Jugosławię, zazdrościliśmy jej sukcesów.

Koordinator projektu, dr inż. Adam Pawełczyk pragnie gorąco podziękować wszystkim osobom za udział w wykładach i wszelką pomoc w zorganizowaniu szkolenia. Szczególne podziękowania składa Pani Prorektor, prof. Monice Hardygórze i Panu Dziekanowi prof. Ludwikowi Komorowskiemu za przyjęcie gości i obdarowanie ich upominkami, Panu Prezesowi Markowi Trawińskiemu i Panu Kierownikowi Krzysztofowi Kołodziejczykowi z Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu za umożliwienie zwiedzenia Zakładu oraz wszystkim wykładowcom, których prezentacje spotkały się z tak dużym zainteresowaniem słuchaczy.

Adam Pawełczyk

Bośnia i Hercegowina

– państwo powstałe po rozpadzie Jugosławii. Graniczy od zachodu i północy z Chorwacją oraz z Serbią i Czarnogórą od wschodu. Składa się z dwóch organizmów: chorwacko-muzułmańskiej Federacji Bośni i Hercegowiny oraz Republiki Serbskiej.

21 maja br. Czarnogórcy w referendum opowiedzieli się za separacją i powołaniem niezależnego państwa. Stał się on faktem 3 czerwca po ogłoszeniu Deklaracji Niepodległości przez parlament Czarnogóry.

Prodziekan Rodoljub Oljača, prof. Miodrag Lazić i Rektor Refik Šahinović marzą o takim laboratorium analitycznym.

W czasie pobytu we Wrocławiu wszyscy goście wyrażali się z najwyższym uznaniem o nas, o naszej uczelni, i naszym mieście. Nie ukrywali zaskoczenia i szczerego zachwytu tym, czego tu doświadczyli, co zobaczyli – piękne miasto, nowoczesną uczelnię i uśmiechniętych ludzi. I chyba nie w tym dziwnego, skoro mieli w pamięci obraz Polski sprzed 15 - 20 lat, kiedy to

Rozmowa z członkiem prezydium Europejskiej Rady Badań przy Komisji Europejskiej prof. Jerzym Langerem na temat perspektyw powołania Europejskiego Instytutu Technologicznego

we Wrocławiu?

Panie Profesorze, jaki jest etap starań o stworzenie Europejskiego Instytutu Technologicznego?

Jerzy Langer: Jeszcze na początku kwietnia nawet wewnątrz Komisji Europejskiej nie było chyba ostatecznej zgody co do realizacji koncepcji EIT, a to z dwóch powodów. Po pierwsze: nie było jasne, jakie jest stanowisko państw członkowskich w tej sprawie, a po drugie – i na razie nie nastąpiła tu zmiana – nie bardzo można określić, jak można by sfinansować tę inicjatywę z pieniędzy Komisji Europejskiej.

W lutym Komisja Europejska opublikowała pierwszy poważny komunikat dotyczący sprawy EIT, a następnie rozpoczęła poważne konsultacje z państwami członkowskimi i z instytucjami, które są potencjalnie związane z EIT.

Po kwietniowym spotkaniu Komisji Europejskiej, odbyły się (17 i 18 maja) dwa następne – z przedstawicielami rządów i instytucji, które w jakiś sposób są związane ze sprawą EIT bądź nią zainteresowane. Chodzi np. o przedstawicieli środowiska przemysłowego, akademickiego, Europejskiej Fundacji Nauki i podobnych jej organizacji, a także EURABu (European Research Advisory Board – organ doradczy Komisji Europejskiej ds. badań naukowych), której jestem członkiem.

Celem tych konsultacji było wypracowanie w miarę konstruktywnej i spójnej opinii, która po przedstawieniu przez Komisję Europejską mogła by być przyjęta na czerwcowym posiedzeniu Rady Europejskiej, w której biorą udział szefowie rządów krajów „dwudziestki piątki”. I taki komunikat Komisja przedstawiła 8 czerwca, zaś Rada Europejska na rekomendowała przygotowanie propozycji realizacyjnej do końca br.

Wydaje się więc, że nastąpił przełom: Europejski Instytut Technologiczny powstanie. Ta sprawa jest chyba już poza jakąkolwiek dyskusją. Coraz więcej osób wypowiada się o EIT przychylnie, nawet dotychczasowi sceptycy. Oczywiście nie jest to pogląd powszechny (na przykład Stowarzyszenie Europejskich Uniwersytetów – EUA – nadal jest bardzo sceptyczne i nie kryje swej niechęci do pomysłu kreowania potencjalnej konkurencji). Wewnątrz Komisji Europejskiej zwarło szeregi i w tej chwili wszystkie zainteresowane ministerstwa – czyli dyrekcje generalne, jak się to oficjalnie nazywa – otrzymały swoje zadania. Prym wiedzie dyrekcja szkolnictwa i kultury, kierowana przez komisarza Figl'a, ale włączyły się i zespoły podległe komisarzom Potočnikowi (DG ds. badań naukowych) oraz Verheughenowi (DG przemysłu i innowacyjności). Najważniejsza jest jednak absolutna determinacja Przewodniczącego Barroso. Traktuje on ideę EIT jako „swoje” dzieło i dziecko. Złożyliśmy mu niedawno wizytę poświęconą propozycji lokalizacji EIT we Wrocławiu oraz programu EIT+. W czasie zorganizowanej przez profesora Jerzego Buzka blisko godzinnej rozmowy, w której propozycje Wrocławia referował Pan prezydent Dutkiewicz oraz ja (program EIT+), zaś pan Rektor Luty pokazał jedność środowiska akademickiego wobec tych propozycji, przewodniczący Barroso nie dość że jednoznacznie wypowiedział się zarówno na temat konieczności utworzenia EIT, ale i bardzo przychylnie wypowiadał się na temat naszej propozycji programu EIT+ jako modelowej implementacji Strategii Lizbońskiej na szczeblu regionalnym.

Zamiar realizacji jest więc poza dyskusją, ale czy są już jakieś konkrety?

Jesteśmy na etapie przygotowania reguły. Nie doszło jeszcze do dyskusji o finansach. W tej sprawie propozycje Komisji pojawią się dopiero pod koniec roku. Obecnie mamy do czynienia z sumą pewnych stwierdzeń. A więc po pierwsze: Europejski Instytut Technologiczny ma powstać. Po drugie przeważa pogląd, że ma on mieć strukturę rozproszoną – rodzaj sieci naukowej, opartą o tak zwane **wspólnoty wiedzy**. Mają one składać się ze współdziałających na partnerskich zasadach grup badawczo-innowacyjnych. W odróżnieniu od sieci tworzonych w 7.PR, wspólnoty wiedzy będą realizowały szeroki, ale w miarę dobrze zdefiniowany temat badawczy, który musi być ukierunkowany na stworzenie nowych produktów, tyle że niekoniecznie na określony termin i w krótkiej perspektywie czasowej. Także w odróżnieniu od sieci w 7.PR wspólnota wiedzy będzie organizowana na zasadzie kontraktu EIT, w ramach którego partnerzy udostępniają na zasadzie wzajemności zasoby. Może być to na zasadzie włączenia już istniejącego zespołu/wydziału do wspólnoty. Jest to o krok dalej aniżeli obecne sieci, ale o krok mniej niż np. instytuty badawcze lub wydziały uniwersyteckie. Stopień formalnej integracji jest przedmiotem poważnych kontrowersji i wymaga dalszych uzgodnień, bo – jak słusznie podkreślają rektorzy – nie można doprowadzić do zubożenia istniejących instytucji w imię ponadnarodowego celu europejskiego.

Bardzo ważnym elementem będzie edukacja na poziomie doktoratów (w przyszłości może także ona objąć kształcenie II stopnia, tzn. magisterskie, ale na pewno nie licencjat). Kluczowe znaczenie ma mieć zaangażowanie przemysłu, podmiotów gospodarczych i biznesowych w realizowane badania. To właśnie ma wyzwalać probiznesowe nastawienie naukowców i tworzenie przez nich struktur organizacyjnych o nowym charakterze – różnym od obecnego systemu uniwersyteckiego. Jest to niemal warunek *sine qua non* powstania EIT.

Nie do końca rozumiem określenie „wspólnota wiedzy”. Co to właściwie miałyby być: zespół roboczy, rodzaj instytucji czy jeszcze coś innego?

Chodzi o to, że cała koncepcja EIT stanowi odejście od modelu klasycznego uniwersytetu. Nie planuje się tu podziału na fizykę, matematykę i inne dziedziny wiedzy. Zamiast tego będą funkcjonowały wspólnoty wiedzy, które będą rozpracowywały

poszczególne problemy w ujęciu całościowym, uwzględniając wszystkie aspekty, np. będą badać problem żywności modyfikowanej genetycznie albo problem chorób nowotworowych.

Trudność chyba w tym, jaki będzie tryb powoływania takiego zespołu.

Grupa badawcza będzie dobierana przez zaproszenie lub zgłoszenie kadr z odpowiednich dziedzin przemysłu, z uczelni, z laboratoriów badawczych z całej Europy. Jeden z zespołów będzie tworzył centralny punkt tej sieci, która tym się różni od obecnych sieci, że współdziałanie nie będzie sprowadzało się jak obecnie li tylko do wymiany. Co najważniejsze, część badawcza pracy ma być wykonywana wspólnie, zatem niezbędne będzie delegowanie do EIT pracowników, którzy doprowadzą do osiągnięcia wspólnych wyników. Można więc przedstawić te grupy badawcze jako mini-wydziały. Może nie zawsze będą fizycznie zlokalizowane w jednym miejscu, ale na pewno będą spójne w sensie legislacyjnym. W sensie formalnym będą to instytucje pod wspólnym parasolem i marką EIT. Oczywiście tu rodzi się ogromny problem uniknięcia pretensji ze strony uczelni, czy też instytucji macierzystych, które mogą czuć się ograbiane. Ale uważam, że środowisko znajdzie na to sposób.

Od lat mówi się o potrzebie działania proinnowacyjnego. Dlaczego teraz miałyby nastąpić skutecznie współdziałanie nauki z przemysłem?

Ta sprawa wydaje mi się kluczem do zrozumienia, skąd się wzięła taka determinacja członków Komisji Europejskiej. Otóż jednym z niewielu obszarów, na które Komisja nie miała do tej pory wielkiego wpływu, jest szkolnictwo wyższe. Cieszyło się ono zawsze znaczną autonomią. Zakres jurysdykcji dotyczącej uczelni był ograniczony jedynie do prawa krajowego (ewentualnie regionalnego – w zależności od organizacji kraju).

Komisja Europejska wyraźnie stwierdziła, że ten obszar szkolnictwa wyższego, który jest niewątpliwie kluczowy dla całego procesu lizbońskiego (wbrew różnym opiniom nadal aktualnego, choć w nieco zawężonym zakresie), wymaga poważnej reformy w krajach członkowskich. Bez niej nie ma najmniejszych szans na realizację wizji Europy jako kontynentu dominującego pod względem wykorzystania wiedzy w gospodarce.

Chodzi tu nie tyle nawet o produkcję wiedzy, czyli sektor badawczy, ile o zmianę sposobu uczenia. Musimy odejść od klasycznej wizji świątyni wiedzy – na rzecz struktury, która przygotowuje do życia, i to dość agresywnego życia. Zauważono, że szkolnictwo amerykańskie, a zwłaszcza najlepsze uczelnie amerykańskie, inspirowały innowacyjność, ucą innowacyjności. Tego nie ma w Europie, przynajmniej nie ma w dostatecznym stopniu. W związku z tym musi nastąpić zmiana.

10 maja Komisja Europejska wydała trzy dokumenty, które dotyczą właśnie przyszłości szkolnictwa wyższego w Europie. W moim przekonaniu wyrażają one tę determinację propagatorów idei EIT.

Podnosi się w nich, że uczelnie muszą otworzyć się na przepływy studentów między krajami. Studenci powinni spędzić co najmniej jeden semestr za granicą. Oczywiście przy tak rozwiniętej wymianie system stypendialny musi być udoskonalony. Korzyścią z poszerzonej wymiany będzie zwiększona świadomość młodych ludzi, że świat jest nieco bardziej złożony i ciekawy, że może nawet gdzieś jest ciekawiej i lepiej, i że ta świadomość skłoni ich do podjęcia starań o podwyższenie standardów w miejscu swego pierwotnego pobytu.

Uznano, że konieczne jest otwarcie się uczelni na praktyczne aspekty kształcenia. To nie oznacza, że badania podstawowe czy nauki humanistyczne zejdą na drugi plan – absolutnie nie! Chodzi o to, żeby może mniej uczyć się dla samej radości posiadania dyplomu, a bardziej dla zdobycia wiedzy, która dalej będzie w życiu potrzebna. W tym kierunku trzeba zmienić szkolnictwo wyższe.

Przedstawione wydarzenia i dokumenty każą mi sądzić, że nieodwracalnie podążamy w kierunku realizacji opisanego koncepcji. Natomiast jesteśmy jeszcze bardzo daleko od określenia, gdzie będzie centrala EIT. Wiemy, że to będzie coś bardzo małego – tak zwany rektorat, czy też miejsce dla rady zarządzającej, ale czy to będzie we Wrocławiu, czy w ogóle w Polsce, czy gdzieś indziej?

Co skłania Pana do poglądu, że mogłoby to być Wrocław?

Obserwuję z wielką satysfakcją, że coraz więcej osób, które nie znają języka polskiego, w miarę prawidłowo wypowiada nazwę Wrocław w kontekście EIT. To znaczy, że jedynie Wrocław jest stale wymieniany jako miejsce potencjalnej lokalizacji.

Trzeba też podkreślić, że z inicjatywy wielu kręgów, ale jednak poczynając od Wrocławia, Polska zdecydowanie najagresywniej promuje i wspiera ideę EIT i Wrocławia jako jego lokalizacji. Wszyscy to dostrzegają.

Jako członek EURAB-u mam kontakt z grupą ludzi, którzy bezpośrednio doradzają Komisji Europejskiej w sprawach dotyczących nauki. W tej chwili w wąskiej grupie, którą tworzą m.in.: przewodniczący EURAB-u dr Horst Soboll – emerytowany szef działu badań w Daimler-Chrysler, dr Brigitte Serrault, która jest wiceprezydentem EADS (jeden z największych przemysłowych konglomeratów europejskich, który produkuje m.in. airbusy, helikoptery, satelity), pan prof. Georg Winkler, który jest rektorem Uniwersytetu Wiedeńskiego i szefem European University Association, oraz ja, właśnie skończyliśmy pracę nad stanowiskiem EURAB-u, które zostało kilka dni temu opublikowane na stronie internetowej EURAB i obecnie jest przedmiotem analizy w Komisji Europejskiej. Na 25 lipca dr Soboll, dr Serrault zostaliśmy zaproszeni na specjalne posiedzenie gabinetu Komisarza Potocznika z udziałem członków gabinetów prezydenta Barroso oraz komisarzy Figla i Verheughena poświęcone dyskusji naszego stanowiska wobec EIT. To pierwszy taki przypadek w historii EURAB i najlepiej świadczy, jak ważną dla Komisji sprawą jest powołanie EIT do życia, i to możliwie szybko.

A co na to strona polska?

Przedstawiłem kolegom polskie stanowisko, które skierowano do Komisji Europejskiej. Jest ono wynikiem prac zespołu wrocławskiego, Ministerstwa Nauki, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej. Niezmiernie mnie ucieszyło, że kilka godzin po przesłaniu jako załącznika e-mailowego do wspomnianej pani Brigitte Serrault, dostałem następującą odpowiedź: **Jerzy, dokument jest wspaniały, zrobiliście wspaniałą pracę. Polska znacznie wyprzedza wszystkie kraje członkowskie pod względem zaangażowania i zrozumienia samej idei. Życzę powodzenia na tej drodze.**

Ten dokument już został zresztą niesłuchanie ciepło przyjęty przez Komisję i samego prezydenta Barroso, bo okazało się, że Polska nie tylko czegoś żąda, ale od początku jednoznacznie wspiera tę koncepcję i bardzo konstruktywnie przedstawia

Fot. M. Mieloch

Prof. Jerzy Langer jest członkiem prezydium Europejskiej Rady Badań przy Komisji Europejskiej i doradcą prezydenta Wrocławia ds. EIT.

Jest fizykiem, absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego, pracownikiem Instytutu Fizyki PAN. W latach 1999–2004 pełnił funkcję doradcy Prezesa PAN. Za wybitny wkład do fizyki defektów w kryształach oraz procesów rekombinacji w ciałach stałych został w 1989 roku wybrany członkiem rzeczywistym (fellow) Amerykańskiego Towarzystwa Fizycznego. Laureat nagrody im. Marii Skłodowskiej-Curie, dwóch indywidualnych nagród Wydziału III PAN, i pięciu nagród Sekretarza Naukowego PAN. Zaangażowany

w sprawy polityki naukowej. Jest współtwórcą Europejskiej Rady Badań (European Research Council). Był członkiem grupy eksperckiej Europejskiej Fundacji Nauki i współautorem pierwszego raportu na temat utworzenia European Research Council, uczestniczy w pracach zespołu Komisji Europejskiej ds. badań podstawowych, doradzał przy tworzeniu pierwszego programu zaawansowanych badań podstawowych NEST w ramach 6. Programu Ramowego. W 2004 roku został członkiem Europejskiej Rady Badań przy Komisji Europejskiej (EURAB). Jest członkiem prezydium tej rady. W 2003 roku został członkiem rady ds. badań i technologii informacyjnych KE (ISTAG). Przez wiele lat reprezentował Polską Akademię Nauk w Europejskiej Fundacji Nauki w dziedzinie nauk ścisłych. Z nominacji ministra nauki w 2002 roku został członkiem Rady Gubernatorów JRC (Zjednoczone Instytuty Badawcze UE). Współtworzył EUROSCIENCE i był przez sześć lat jej prezydentem, a obecnie jest honorowym wiceprezydentem. Jest członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W 2005 r. był podsekretarzem stanu w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji.

rozwiązania.. Powiem otwarcie, że tylko w ten sposób Polska może poprawić swój wizerunek w Europie, mocno nadwzężony ostatnio.

A co nas teraz czeka?

Myślę, że po pierwszej fali mobilizacji przychodzi czas na spokojną pracę nad projektem. Naprawdę bardzo ciężką pracę. W tej chwili musimy przygotować program EIT+, który w moim przekonaniu będzie furtką nie tylko dla pieniędzy europejskich i nie tylko dla rozwoju Wrocławia i regionu, ale przede wszystkim warunkiem albo kluczową kartą przetargową, żeby EIT i siedziba rektoratu, a także co najmniej jedna ze wspólnot wiedzy była ulokowana we Wrocławiu.

Oceniam obecnie nasze szanse jako przekraczające 50%. To dosyć dużo, ale jeżeli – jak to bywa czasem w naszych obyczajach – upojeni pięknem naszych dokonań osiądziemy na laurach, to niestety przegramy, ponieważ już kilka krajów zaczyna się

dogadywać, żeby przejąć tę inicjatywę, co niestety w historii Europy nie raz i nie dwa się zdarzało. Ale ja bardzo liczę, że to, co się właśnie dzieje w tej chwili, że wszyscy są zgodni, wszyscy sobie nawzajem pomagają, nie zamieni się na polskie piekło, no i nie rozmiemy się na drobne.

Domyślam się, że środowisko naukowe chciałoby mieć we Wrocławiu nie tylko centralę, ale – przede wszystkim – rozwijać tu działalność badawczą.

Oczywiście. W moim przekonaniu Wrocław ma kilka dziedzin, które może skutecznie rozwijać. Ma po pierwsze informatykę, która wiele zawdzięcza Steinhilberowi i tradycji Kawiarni Szkockiej. Wrocław jest jednym z kilku szanowanych ośrodków matematycznych. Podobnie jest w dziedzinie nowych technologii. Sporo dzieje się tu w nanotechnologii. We Wrocławiu jest kilka liczących się instytucji, które mogą kreować partnerską współpracę na dobrym poziomie. Przecież jest tu

świetna szkoła immunologii pochodząca od prof. Hirszfelda. Są tu też osiągnięcia w biotechnologii, aczkolwiek w Polsce są też inne miejsca, które dysponują sporym potencjałem w tej dziedzinie.

Jest wreszcie piękna, choć tylko przedwojenna niemiecka karta wrocławskich noblistów. Jakże mądrym jest nawiązywanie do tych intelektualnych korzeni akademickich przez obecne władze miasta i uczelni wrocławskich. To jest bardzo doceniane i nie tylko wśród naszych niemieckich sąsiadów.

Najważniejsze z mojego punktu widzenia jest nie tyle zdobycie EIT, ile pokazanie, że Polska własnymi siłami, przy pomocy tych środków, które traktat akcesyjny nam dał, potrafi dokonać skoku jakościowego i tak zmodernizować szkolnictwo wyższe, żeby spożytkować istniejący potencjał, zwłaszcza w naukach podstawowych. Mam tu na myśli dane statystyczne zamieszczone w artykule prof. Davida Kinga opublikowanym w „Nature” w 2004 roku, z których jednoznacznie wynika, że osiągnięcia polskiej nauki odpowiadają wynikom krajów o 70% bogatszych od nas!

To oznacza w moim głębokim przekonaniu, że jeżeli:

- znajdziemy sposób na wykorzystanie tego, co osiągnięto mimo ogromnej biedy, w której polska nauka była przez dziesięciolecia,
- wykorzystamy lekcję, którą nam dali młodzi ludzie garnąc się do szkolnictwa wyższego i doprowadzając do prawie 5-krotnego wzrostu liczby studentów, co nigdy w żadnym kraju się nie zdarzyło,
- wykorzystamy to, że Polacy z różnych powodów – być może dlatego że mieliśmy tak ciężką historię – mają naturę ludzi bardzo otwartych, przedsiębiorczych, chcących coś ze swoim życiem zrobić,
- sprzęgniemy tę przedsiębiorczość z tak wielkimi szansami, które otwierają się przed nami,

to Polska jako całość może stać się liczącym partnerem w Europie wiedzy, zaś na pewno Wrocław i Dolny Śląsk nową Doliną Krzemową. To kwestia nie tylko techniki i pieniędzy, ale pewnej kultury lokalnej. Oczekuję tutaj wielkiej, pozytywnej lawiny. Choćby z powodu klasycznej polskiej zazdrości, która zmusi wiele podobnych środowisk do działania. Gdy zabiegi o EIT przejdą przez punkt krytyczny, a środowisko wrocławskie uwierzy, że już złapaliśmy Pana Boga za nogi i nie damy się oderwać, wtedy nie możemy już przegrać.

Rozmawiała Maria Kiszka

Seminarium Wrocław-Drezno na Wydziale BLiW

W dniach 11-12 maja na Wydziale Budownictwa PWr odbyło się międzynarodowe seminarium pt.: „Oferta naukowa, rozwój i możliwości badawcze dla budownictwa regionu Dolny Śląsk – Saksonia” zorganizowane przez Instytut Budownictwa Politechniki Wrocławskiej i Gesellschaft für Wissens- und Technologietransfer (Stowarzyszenie na rzecz Transferu Wiedzy i Technologii) Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie. Spotkanie było współfinansowane ze środków Federalnego Ministerstwa Kształcenia i Badań (Bundesministerium für Bildung und Forschung) w ramach roku niemiecko-polskiego 2005/2006.

Celem seminarium było:

- Przedstawienie oferty badań materiałów i konstrukcji budowlanych przez Akredytowane Laboratoria Badawcze
- Przygotowanie wspólnych projektów naukowo-badawczych realizowanych

(projekty badawcze UE, fundusze strukturalne UE).

- Przygotowanie wspólnych projektów naukowo-badawczych realizowanych

w regionie Dolny Śląsk i Saksonia przez Instytut Budownictwa Politechniki Wrocławskiej i Wydział Budownictwa i Architektury TU Drezno oraz tzw. małe i średnie przedsiębiorstwa.

W seminarium wzięli udział przedstawiciele polskich i niemieckich instytucji naukowych i przemysłu z Dolnego Śląska i Saksonii. Na otwarciu seminarium obecni

byli także Prorektor ds. Organizacji prof. Ernest Kubica i dziekan WBLiW prof. Cezary Madryas. Zebranych powitali dyrektor Instytutu Budownictwa prof. Jerzy Hoła, gospodarz spotkania i współorganizator – pan Reinhard Sturm (z ośrodka transferu technologii przy Uniwersytecie w Dreźnie GWT-TUD GmbH), który zapewnił o chęci

współpracy niemieckich firm budowlanych z polskimi naukowcami. Władze regionalne Dolnego Śląska i Saksonii wspierają finansowo działania organizacyjne służące tej współpracy. Reinhard Sturm przyznał, że transfer innowacyjnych technologii do gospodarki także w Niemczech napotyka na wiele trudności administracyjnych i choć wiele się zmienia w tej dziedzinie, życzył naukowcom, aby w większym stopniu umieli być przedsiębiorcami.

Prof. Jerzy Hoła przedstawił Instytut Budownictwa – jeden z największych na Politechnice, jego działalność nakierowaną na współpracę z gospodarką i przede wszystkim Akredytowane Laboratorium Badawcze z pracownikami Konstrukcji Budowlanych i Technologii Betonu, a także oczekującą na akredytację pracownię fizyki budowli.

Prof. Bernd Zastrau, dziekan Wydziału Budownictwa TU w Dreźnie (Fakultät Bauingenieurwesen) i dyrektor Inst. für Mechanik u. Flächentragwerke przedstawił z kolei drezdeński wydział budownictwa, kładąc nacisk na najważniejsze akredytowane laboratoria: konstrukcji szklanych, mechaniki gruntu, konstrukcji drewnianych, geologii i materiałów kompozytowych.

Specjalnością tamtejszego Inst. für Massivbau są nowatorskie konstrukcje z betonu zbrojonego włóknem węglowym. Są one elastyczniejsze i odporniejsze na korozję od tradycyjnych rozwiązań, co pozwala jednocześnie oszczędniej projektować przekroje elementów konstrukcji. Dr Frank Jesse zaprezentował ciekawy projekt segmentowego mostku wykonanego w tej technologii, któ-

Uczestnicy seminarium w laboratorium

Stół prezydyalny: prof. C. Madryas, prorektor prof. E. Kubica, Reinhard Sturm, prof. J. Hoła (GWT-TUD). Z przodu dyr. Bernd Zastrau.

w Dreźnie (MPA) i we Wrocławiu (Instytut Budownictwa),

- Prezentacja możliwości finansowania przyszłych wspólnych przedsięwzięć badawczych i komercyjnych w obszarze budownictwa ze środków regionalnych (Dolny Śląsk, Saksonia), narodowych (Polska, Niemcy) oraz europejskich

Dr Andreas Heiduschke mówił o nowych technologiach konstrukcji drewnianych.

Dr hab. J. Bień przedstawił europejski projekt „Trwale mosty”

ry jako prototyp został wykonany w parku w Oschatz koło Drezna.

Inną specjalnością drezdeńskiego instytutu są innowacyjne konstrukcje drewniane. Nowa technologia polega na zagęszczaniu lameli drewnianych pod wpływem ciśnienia i wysokiej temperatury w specjalnej prototypowej prasie, a następnie na formowaniu projektowanych profili, np. prostokątnych, rurowych lub teowych – za pomocą klejenia i zbrojenia włóknem szklanym z żywicą epoksydową. Dzięki tym zabiegom wielokrotnie zwiększa się wytrzymałość i ciągliwość materiału, a na projektowane profile zużywa się mniej drewna. Dr Andreas Heiduschke z Inst. für Stahl- und Holzbau przedstawił realizacje eksperymentalnych projektów wykonanych w tej technologii. Omówił także badania nad konstrukcjami z drewna zagęszczonego, projektowanymi na potrzeby terenów sejsmicznych. Prace

takie są prowadzone w ramach grantu unijnego wspólnie z instytutami budownictwa z Pragi i z Bergamo we Włoszech.

Kolejnym ciekawym referatem była prezentacja dr. Rudolfa Plagge z drezdeńskiego Wydziału Architektury (Inst. für Bauklimatik), gdzie prowadzone są badania nad interakcjami między budynkiem, czynnikami klimatycznymi a ludźmi. W specjalistycznym laboratorium można badać jednocześnie wiele parametrów materiałów symulując klimat wewnętrzny i zewnętrzny dowolnego miejsca na świecie. Badania te mają duże zastosowanie, np. w ochronie zabytków i przy tworzeniu nowych materiałów budowlanych (spełniających nie tylko warunek termoizolacyjności, ale również dobrze odprowadzających wilgoć na zewnątrz).

Prof. Manfred Schmidt, reprezentujący Inst. für Energie u. Regional-ökonomie Zittau, wygłosił referat o alternatywnych źródłach energii do ogrzewania budynków. W drugiej części spotkania inżynier Thomas Hübler z MPA w Dreźnie przedstawił zakres akredytacji i możliwości badawcze kierowanego przez niego laboratorium, w którym m. in. prowadzone są unikalne badania konstrukcji szklanych, np. klejonych tafli szklanych i innych rodzajów

szkła „bezpiecznego”, tak rozpowszechnionych ostatnio w lekkich, przejrzystych konstrukcjach przekryć dachowych. W Niemczech badania takie prowadzą tylko dwa uniwersytety i kilka przedsiębiorstw przemysłowych. Następnie organizację oraz cele działalności GWT, czyli ośrodka transferu technologii przy Uniwersytecie w Dreźnie, przedstawił Reinhard Sturm. Pozostałe referaty strony niemieckiej dotyczyły możliwości wspomagania finansowania w budownictwie i eksperymentalnych metod oceny nośności konstrukcji budowlanych. Występowali także przedstawiciele firm budowlanych współpracujących z Wydziałem Budownictwa drezdeńskiego TU.

Prezentacje naszych specjalistów ukazujące współpracę z przemysłem, to referaty prof. Kazimierza Rykaluka i prof. Antoniego Biegusa (przyczyny awarii hali targowej w Chorzowie) i dr. hab. Ryszarda Kutylowski (oferta naukowo-badawcza Zakładu Wytrzymałości Materiałów Instytutu Inżynierii Lądowej). Dr hab. Jan Bień przedstawił programy naukowo-badawcze, w których uczestniczy WBLiW oraz prace swojego zespołu prowadzone w ramach projektu „Trwale mosty” VI Programu Ramowego. Mgr Anna Szajdak z Działu Grantów i Współpracy z Regionem PWR omówiła oferty naukowe na Europejskim Portalu dla Naukowców.

Po południu uczestnicy seminarium zwiedzili Akredytowane Laboratorium Badawcze Instytutu Budownictwa. Drugi dzień seminarium poświęcono indywidualnym spotkaniom niemieckich gości z przedstawicielami poszczególnych Instytutów: Budownictwa, Inżynierii Lądowej oraz Geotechniki i Hydrotechniki.

Krystyna Malkiewicz

Goście zwiedzili Akredytowane Laboratorium Badawcze Instytutu Budownictwa.

Doktoranci z Politechniki szkolili amerykańskich profesorów

Amerykański odpowiednik KBN – National Science Foundation organizuje corocznie od 2001 r. kilkanaście warsztatów umożliwiających doskonalenie umiejętności kadry nauczającej w zakresie nowych działów nauki i technik badawczych. W 2006 r. po raz pierwszy warsztaty takie poświęcone modelowaniu biocząsteczek (<http://chemistry.gsu.edu/CWCS/bio-mod.php>) zostały ulokowane na terenie Jackson State University, uczelni, z którą Politechnika Wrocławska podpisała w marcu br. umowę o współpracy (http://pryzmat.pwr.wroc.pl/Pryzmat_200/200modelowa.html). Kierownictwo tych warsztatów zostało mi powierzone przez NSF, a za ich organizację odpowiedzialne było NSF Computational Center for Molecular Structure and Interactions, którego jestem dyrektorem. W warsztatach wzięło udział 14 amerykańskich profesorów z 12 stanów. Planują oni wdrożenie elementów modelowania molekularnego do programu nauczania lub swojej działalności badawczej. Warto podkreślić, że kadra naucza-

jąca rekrutowała się wyłącznie z wykładowców i doktorantów z Politechniki Wrocławskiej, a część przedstawionych tematów oparta była na doświadczeniach dydaktycznych związanych z 10-letnią historią specjalności *informatyka chemiczna* oferowanej na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej. Treść zajęć dotyczyła m.in. zagadnień związanych z budową modeli molekularnych oraz ich wizualizacją i analizą, obliczeniami kwantowo-chemicznymi, mechaniką i dynamiką molekularną, projektowaniem

i dokowaniem ligandów oraz modelowaniem struktur białek przez homologię. Profesor W. Andrzej Sokalski prowadził serię pięciu dwugodzinnych wykładów, które wprowadziły uczestników warsztatów w teorię i praktykę metod obliczeniowych. Uczestnicy warsztatów szczególnie wysoko ocenili materiały do ćwiczeń (ponad 100 stron tekstu) perfekcyjnie przy-

Mgr inż. Edyta Dyguda-Kazimierowicz prowadząca ćwiczenia praktyczne z modelowania

Część uczestników kursu – prof. S. Kumar, Governors State Univ, IL, prof. J. Powers, Kennesaw State Univ, GA, prof. M. Williams, IN, prof. P. Murthy, Georgian Court Univ, NJ, prof. L. Wrensford, NY State Univ, Albany, prof. L. Hua, Southern Methodist Univ., Dallas, TX, prof. N. Benteinitis, Colgate Univ., NY, prof. A. Goren, Transylvania Univ., Lexington, KY, prof. J.H. Shibata, University of the South, TN, prof. L. Koplitz, Loyola Univ., New Orleans, LA

gotowane przez mgr inż. Edytę Dygudę-Kazimierowicz oraz prowadzone przez nią ćwiczenia praktyczne, które nagrodzono gorącymi oklaskami. Z dużym uznaniem spotkała się też pomoc indywidualnie udzielana uczestnikom kursu przez doktorantów PWr: mgr inż. Roberta Zalesnego, mgr inż. Bartłomieja Skwarę oraz studenta IV roku specjalności informatyka chemiczna i bioinformatyka – Mikołaja Feliksa. Po zakończeniu kursu uczestnicy ocenili całokształt zajęć w anonimowej ankiecie na ocenę 4.09 (w skali 4 – very good, 5 – excellent) deklarując jednogłośnie, że poleciliby udział w podobnym kursie swoim kolegom. Część uczestników warsztatów zainteresowana jest podjęciem współpracy naukowej z Zakładem Modelowania Molekularnego i Chemii Kwantowej i pojawi się na międzynarodowych warsztatach Modelling & Design of Molecular Materials organizowanych wspólnie przez ten zakład oraz JSU we Wrocławiu 10-15 IX 2006 <http://mml.ch.pwr.wroc.pl/workshop/>

Dr. Jerzy Leszczyński
Professor of Chemistry
and President's Distinguished Fellow
Jackson State University
oraz
Honorowy Profesor Politechniki
Wrocławskiej

Jubileusz prof. Kazimierza Czaplńskiego

Od 1 do 4 czerwca b.r. w Karłowie odbywała się konferencja pt.: „Technologia i zarządzanie w budownictwie” zorganizowana przez Zakład Metod Projektowania i Realizacji Budowli Instytutu Budownictwa PWR przy współdziałaniu Dolnośląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i pod patronatem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN.

Uroczystą część otwartego posiedzenia Sekcji Organizacji i Zarządzania w Budownictwie KILiW PAN poświęcono jubileuszowi 80-lecia urodzin prof. dr inż. Kazimierza Czaplńskiego. Podczas uroczystości prorektor prof. Ernest Kubica wręczył Jubilatowi przyznaną Mu przez Senat PWR Złotą Odznakę Politechniki Wrocławskiej z Brylantem. Uhonorowano w ten sposób zasługi prof. Czaplńskiego dla nauki i społeczności akademickiej Politechniki Wrocławskiej.

Laudację ku czci Jubilata, którą przytaczamy poniżej, wygłosił prof. Jerzy Hoła, dyrektor Instytutu Budownictwa PWR:

Panie Rektorze,
Panie Dziekanie,
Panie Przewodniczący,
Szanowni Państwo,

A nade wszystko, Dostojny Jubilacie,
Szanowny Profesorze!

Świętujemy Jubileusz Twoich urodzin przed 80 laty, dzisiaj, podczas uroczystego, otwartego posiedzenia Sekcji Organizacji i Zarządzania w Budownictwie Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk, posiedzenia poświęconego Twojemu Jubileuszowi.

Świętujemy ten Jubileusz na Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Twój Zakład Naukowy. Myślę, że mogę tak powiedzieć, bo Zakładem Metod Projektowania

i Realizacji Budowli kierowałeś przecież przez niemal ćwierć wieku.

Drogi Profesorze,

Urodziłeś się w środku Polski, w Puławach, ale Twoje korzenie sięgają Litwy (dziadek Józef Marcinowski był ojcem chrzestnym Józefa Piłsudskiego), Białorusi (stąd pochodziła babka Józefa z Pereswiet-Soltanów Marcinowska) i Ukrainy (gdzie urodził się pradziadek Stanisław Czaplński).

Jesteś absolwentem Politechniki Gdańskiej, którą ukończyłeś w 1952 r. Jeszcze jako student rozpocząłeś pracę zawodową w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym w Gdańsku, a później, po uzyskaniu dyplomu, pracowałeś w Przedsiębiorstwie

Mostostal, którego dyrekcja przeniosła się z Zabrza do Poznania, lecz Ty pracowałeś w Zarządzie Montażowym we Wrocławiu jako kierownik robót, a od 1955 r. jako główny inżynier.

Twoja przygoda z Politechniką Wrocławską rozpoczyna się w 1957 r. Zostajesz wtedy pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wy-

Fot. K. Gawron

Dostojny Jubilat – prof. K. Czaplński

dziale Budownictwa, początkowo na pół etatu, w Katedrze Budownictwa Stalowego. W 1963 r. po 11 latach pracy w przemyśle, przenosisz się na pełny etat na Politechnikę Wrocławską. Cztery lata później bronzisz doktoratu na temat: „Niekłóre problemy stateczności przestrzennych układów ramowych złożonych z prętów cienkościennych o bisymetrycznym przekroju otwartym”, której promotorem był prof. Roman Mromliński, a recenzentami: prof. Otton Dąbrowski z Politechniki Wrocławskiej i prof. Jarosław Naleszkiewicz z Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Wkrótce potem obejmujesz stanowisko adiunkta, a pod koniec 1971 r. zostajesz powołany na stanowisko docenta.

Po reorganizacji Politechniki Wrocławskiej i powstaniu instytutów Twoim miejscem pracy staje się Instytut Budownictwa, gdzie w 1972 r. obejmujesz kierownictwo Zakładu Naukowego Metod Projektowania i Realizacji Budowli. W Instytucie pełnisz różne funkcje. Wspomnę tylko, że przez 12 lat byłeś zastępcą dyrektora ds. badań naukowych i współpracy z przemysłem.

W roku 1990 nastąpiło ukoronowanie Twoich osiągnięć naukowych, dydaktycznych, zawodowych i organizacyjnych. Użyskujesz wtedy tytuł naukowy profesora.

W trzy lata później zostajesz wybrany dziekanem Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego PWR., a w roku 1995 zostajesz powołany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Drogi Profesorze,

Prowadziłeś i prowadzisz nadal bardzo aktywne życie zawodowe. Znalazłeś receptę

Przemawia prof. dr hab. inż. Oleg Kapliński

Fot. K. Gawron

Fot. K. Gawron

Prorektor prof. E. Kubica wręcza prof. K. Czaplńskiemu Złotą Odznakę PWR z Brylantem.

na pogodzenie, w sposób wręcz doskonały, obowiązków dydaktycznych, naukowych, organizacyjnych oraz zainteresowań inżynierskich z bardzo wszechstronną działalnością społeczną. Wszystko to po dziś dzieje się nadal, obok siebie.

Wykładałeś różne przedmioty, z których najważniejsze to: początkowo Budownictwo stalowe oraz Budownictwo przemysłowe, a później Technologia robót zmechanizowanych, Technologia montażu konstrukcji, Metody realizacji budowli.

Twoje wykłady, Profesorze, były świetne pod każdym względem, a potrafię je właściwie ocenić, bo byłem ich słuchaczem. No i te przerywniki z dowcipami! Może właśnie dlatego nie musiałeś sprawdzać obecności?

Byłeś bardzo lubiany przez studentów, potwierdzeniem tego jest ponad 100 wypromowanych dyplomantów.

Dodam jeszcze, że jesteś inicjatorem, organizatorem, autorem założeń i koordynatorem programu powołanej przed 22 laty specjalności budowlano-technologicznej na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego PWR, specjalności, która po dzień dzisiejszy jest bardzo chętnie wybierana przez studentów.

Twój dorobek naukowy i zawodowy, Profesorze, jest ogromny: obejmuje ponad 150 publikacji, w tym 3 książki, a wśród nich „Podstawy Metodologii i Projektowania w Budownictwie” oraz „Realizacja obiektów budowlanych – podstawy teoretyczne” – nagrodzoną przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Dorobek ten wzbogacają liczne recenzje prac doktorskich, habilitacyjnych, książek i artykułów – recenzje wnikliwe, lecz życzliwe, wiele uczące autorów. Dochodzą do tego jeszcze setki ekspertyz i opinii,

rodzenia Polski,

- Złoty Krzyż Zasługi,
- Medal Edukacji Narodowej,
- Zasłużony dla Budownictwa Dolnego Śląska,
- Złote honorowe odznaki Naczelnej Organizacji Technicznej, Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa i Politechniki Wrocławskiej.

Dzisiaj za zasługi dla naszej uczelni – Politechniki Wrocławskiej zostanie Ci wręczona Złota Odznaka z Brylantem – bo jesteś brylantem i na brylant zasługujesz.

Twoja jakże wszechstronna działalność na niwie społecznej jest imponująca i nie może być przeze mnie pominięta.

Pełniłeś, Profesorze, wiele honorowych funkcji. Myślę, że dla Ciebie są one na równi ważne ze zwykłym członkostwem w licznych organizacjach i towarzystwach.

Warto przypomnieć Twoje:

Uroczyste posiedzenia

Fot. K. Gawron

które jako rzeczoznawca budowlany wykonałeś dla gospodarki.

Spośród trojga wypromowanych doktorów doczekałeś się dwojga profesorów.

Za swoje zasługi i dokonania na wszystkich polach działalności byłeś, Profesorze, wielokrotnie odznaczany i wyróżniany. Wymienię tylko:

- Krzyż Kawalerski Orderu Od-

• przewodniczenie Zarządowi Oddziału PZITB we Wrocławiu,

• przewodniczenie Radzie Naukowo - Technicznej Grupy Rzeczoznawców PZITB we Wrocławiu,

• przewodniczenie od 16 lat Komitetowi Panoramy Raclawickiej i członkostwo w Prezydium tego Komitetu od samego początku jego powstania (od 1980 r.),

• członkostwo w Zarządzie Klubu Inteligencji Katolickiej we Wrocławiu i przewodniczenie temu Klubowi w latach 1966 - 1984 oraz wygłaszanie w ramach Klubu, przez wiele lat, wykładów i prelekcji,

• działalność w Krajowej Radzie Kato-lików Świeckich i wieloletnie reprezentowanie Polski w Europejskim Forum tej organizacji,

• działalność w Fundacji Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego,

• działalność w Towarzystwie Przyjaciół Janowca, które wydało m. in. trzytomową sagę rodu Czaplńskich oraz rodzin z nimi spokrewnionych i spowinowaconych (dodam, że inspiratorem wydania i przygotowania do druku trzech tomów jest Profesor),

Drogi Jubilacie,

Niech mi będzie wolno na koniec powiedzieć, że ponad to wszystko, niekwestionowanym i najbardziej cennym dorobkiem Twojego życia jest niezwykle życzliwy, głęboko humanistyczny, bezpośredni i pełen poczucia humoru stosunek do ludzi. Bardzo cenimy Twoją chęć dzielenia się swoją bogatą wiedzą i doświadczeniem ze wszystkimi, którzy Cię otaczają. Życzymy Ci z całego serca, Dostojny Jubilacie, abyś ten dorobek pomnażał jak najdłużej.

Jerzy Hola

Jubileuszowy X Zjazd Absolwentów '66 Wydziału Łączności PWr

Motto:

***Spieszmy się pobyc razem
Tak prędko przychodzi samotność
Spieszmy się.
By nie być osobno***

baskap

*My, ciągle absolwenci Wydziału Łączności i ciągle młodzi
pamiętaniem o swoich latach studiów, chcemy dostrzec swoją
Młodość w oczach innych.*

*Dlatego zwołujemy się w dniach 26 - 28 maja 2006 r.
W rocznicę opuszczenia murów Politechniki Wrocławskiej.
Przywieziemy ze sobą dobre pomysły na wypełnienie
Programu atmosferą lat studiów, humor i pogodę ducha.*

Komitet Organizacyjny
Krzyś Klukiewicz, Janusz Szafran
i Starosta Roku J. Kelner

Zaproszenie z kropką

*Po co chcę znowu z Tobą się spotkać?
Tamten czas, mówisz, to kropka
Nowy rozdział za kropką się dzieje
Inni ludzie, bliscy
Inni przyjaciele*

*Choć tak powiadasz,
Pośród nowych zdarzeń
Kropka, tamtego czasu nie wymaże*

*I chcesz czy nie chcesz,
Osobo kochana,
Jesteś na zawsze we mnie zapisana.
Może mówisz; nie chcę,
A może; żartuję,
Może mnie nie lubisz
I nie potrzebujesz
Oj, kochany (a),
Ale dywagujesz*

*Jesteś, choćbyś nie chciał (a),
cząstką mojej jaźni,
Daj więc znowu szansę,
by się poprzyjaźnić.*

*Tamten czas w nas drzemie
i tak już... zostanie
Czyż możesz nie przyjechać
Na zjazdowe X-te spotkanie?*

baskap

X Zjazd Absolwentów 1966 r. Wydziału Łączności (później-
szej Elektroniki) odbył się od 26 do 28 maja 2006 r. w Kudowie

Zdroju. Był to zjazd „Podwójnie Jubileuszowy”: dziesiąty z kolei
i w 40-lecie ukończenia studiów.

Uczestnicy X Zjazdu Absolwentów Wydz. Łączności '66. Siedzi: Wiesiek Jankowski. Stoją – I rząd (od lewej): Teofil Olszak; Staszek Kamiński; Norbert Długosz; Elżbieta Tataara; Czesia Calus-Ninard; Hanka Kubicka-Tokarska; Krzysia Gajdek (Architektura PWr); Marysia Tkacz-Michalska; Agnieszka Zapaśnik-Panteleev; Krysia Świstun-Zwolińska; Marysia Duda-Politowicz; Basia Niezgoda; Bogdan Kowalewski; Taisa Steciuk; Krysia Reszelska-Koleśnik; Krzysiek Klukiewicz; II rząd: Witek Ryszkowski; Rysiek Czoch; Zygmunt Tataara; Zbyszek Popkowski; Marian Jaworski; Bogdan Czajka; Basia Hanzel-Pietrzyk; Andrzej Wieluński; Kordian Kotlarczyk; Marek Duszański (Dusza); Czesiek Daniłowicz; Staszek Rodycz; Edek Steciuk; Jurek Kelner; III rząd Krzysiu Jaruga; Staszek Kiewra; Janisław Muszyński; Józek Korzeń; Rysiek Bardadyn; Maryla Kowalewska; Marek Hłond; Janusz Szafran; Wili Niezgoda. Na zdjęciu brak: Romka Ninarda; Janusza Pawlikowskiego; Otki Skurjata; Ani Kotlarczyk; Andrzeja Koleśnika

Fot. W. Jankowski

Przed Kapliczką Matki Boskiej Bolesnej przy Źródle Marii

Do wszystkich

*Dzisiaj nieco starsi, ale młodzi duchem,
Już trochę wolniejsi, czasem nawet z brzuchem
Udowadniamy sobie oraz pozostałym,
Ze związki ze studiów do dzisiaj przetrwały*

Do koleżanek

*Warto się postarać, już ściągam brzuch pasem,
By z zazdrością powiedzieć, „Ty to zachowujesz klasę”.
Jesteśmy Ci wdzięczni, że żadnych oporów nie miałaś,
Wzięłaś urlop u wnuków i znów przyjechałaś.*

Do nieobecnych

*Do wszystkich, którzy nie mogli, ale bardzo chcieli:
Nie martwcie się, dzięki Wam za chęci.
Tym zaś co nie chcieli, albo nie pragnęli,
Prześlemy sprawozdanie, może to Ich znęci.*

Do tych, co nie zdążyli

*Do tych co nie zdążyli, bo Bóg tak zdecydował,
skracając Wam tę ziemską goniwę
Pamiętamy o Was, wspominamy, zaczekajcie !!!
Bądźcie z nami!!! - za chwilę zmówimy modlitwę*

Julgaj – Juliusz Gajdek

Do Kudowy prowadziło wiele dróg z całego świata: z Australii przez Warszawę, z Kanady przez Wrocław, z Niemiec, Szczecina i Warszawy...

W piątek odbyliśmy sentymentalną wizytę w Gmachu Głównym i w budynku przy ul. B. Prusa oraz zjedliśmy razem studencki obiad. Niektórzy przybycie do Kudowy poprzedzili pielgrzymką na Jasną Górę i spotkaniem z Papieżem Benedyktem XVI. Wieczorem w piątek 26 maja uczestnicy zjazdu spotkali się na ogni-

Dzięki Ci, Julku, za trafne podsumowania.
Za rym i za rytm wiersza nie dostaniesz lania;
Wręcz przeciwnie, złoty laur i poezji wiano,
A od nas pęk róż, bo już Cię wielkim uznano.

Jerzy

List z Paryża

*Spotkanie po latach było wspaniałe, aż trudno w to uwierzyć.
Jechaliśmy na zjazd koleżanek i kolegów ze studiów, a okazało się, że to zjazd przyjaciół po sporym czasie.*

40 lat to epoka i każdy z nas ma za sobą swój багаż przeżyć życiowych.

*Osobiście żałuję, że nie mogłem porozmawiać z każdym z Was.
Wierzę, że będzie jeszcze ku temu okazja podczas indywidualnych spotkań, a może i następnego zjazdu.*

Zawsze modlimy się i mamy nadzieję, że Łaska Boska będzie dla nas pomyślna, czego Wam przyjaciele szczerze życzymy.

P.S.

Jesteśmy pełni podziwu dla Organizatorów!!!

Wszystko było bez zarzutu, duża klasa!!!

Msza przed kaplicą na wolnym powietrzu i my wszyscy razem.....

To niezapomniane przeżycie!!!

Dziękujemy. Brawo.....

Maryla i Bogdan Kowalewscy

sku i kolacji zapoznawczej w Kudowie, w „Zagrodzie w Starym Młynie”. W sobotę były wycieczki (Błędne Skały, Wambierzyce) i Msza św. przed Kaplicą Matki Boskiej Bolesnej, zbudowaną w 1887 r. przy Źródle Marii. Potem uroczysta kolacja i nocne Polaków rozmowy do niedzielnego białego ranka. W niedzielę śniadanie i ... pożegnania.

W drodze powrotnej (w poniedziałek) odwiedziliśmy Piotra w Dusznikach Zdroju, w Zakładach Elektrotechniki Motoryzacyjnej. Piotr Parzyński – prezes ZEM Sp. z o.o. w sobotę właśnie, gdy mieliśmy nasze spotkanie, bawił na koncercie w Dusznikach, gdzie m.in. wręczano Mu medal i dyplom „Mecenasu Kultury Kłodzkiej” – przyznany Spółce ZEM za zasługi na rzecz kultury i jej rozwoju na Ziemi Kłodzkiej.

Nasze spotkanie obudziło wiele refleksji, np.: czy jest jeszcze możliwe takie zjawisko, jak więź koleżeńska, i to po 40 latach od zakończenia studiów? Czy może się porozumieć: internowany członek „Solidarności” z b.członkiem PZPR, biznesmen i były decydent z naukowcem wysyłającym swoją aparaturę w kosmos, na-

Janusz Sz. Czyta Intencje Mszalne

uczyciel szkoły średniej z profesorem Politechniki, mistrz seniorów USA w tenisie oraz jachtingu z kierowcą taksówki, potomek generała walczącego wraz z Napoleonem pod Moskwą z wnukiem powstańca śląskiego odznaczonym za udział w I wojnie w armii pruskiej, kierujący badaniami naukowymi w światowych centrach matematyki z byłym pracownikiem OBR? I o czym można rozmawiać po dziesięciu zjazdach, organizowanych ostatnio rok po roku i w dwadzieścia lat po pierwszym spotkaniu? Potwierdzeniem tych „czy można” jest udział 47 osób uczestniczących w tym ostatnim zjeździe. Niektórzy z nich przyjechali po raz pierwszy; a kolejni wciąż dochodzą, bo nie wszyscy absolwenci z roku 1966 dali się przekonać od razu. Stowarzyszą się z nami absolwenci z innych roczników chcący zakosztować panującej u nas atmosfery. Przyjmujemy ich serdecznie i zachęcamy do czynnego udziału. Niestety, są także tacy, którzy z tej listy odchodzą już na stałe. Także za

Zjazdowa refleksja

Czas drepcze w miejscu

I się niecierpliwi

Nie potrafi bowiem powrócić

Do sobie właściwej chwili

Cofnięty eksplozją radości

40 lat przed „Kropką” przystanął

Zatrzymał się, rozgościł

Ciężarem wiedzy, doświadczeń, smakiem życia

Tak obficie napełniony

Tkwi i drepcze w tym miejscu,

Zadziwiony

W jakież to właśnie powrócił rejony

Dzieje się.....,

Bo tym jest właśnie

W gwarnym, ruchliwym trwaniu

Nie całkiem wypowiedziany

Nie całkiem wyjawiony

Nie tak może przeżyty

Gdzieś postrzępiony

Lub całkiem dziś wygładzony

Odwiedza różne zjazdu strony

Nakłada, przenika Twoje pamiętanie

Na moje, Jego i Jej zasłuchanie

Jakież przedziwne dzianie się.

Wiedza, zdarzenia, smak życia w pamięć zapadają

Nowy koloryt osobom nadają

Dźwiękiem zjazdu wciąż oszołomiona,

Dziś jestem inna, Tobą wzbogacona.

Dziękuję za wszystko, czym mnie obdarzyłeś

Czym zadziwiłeś, czym zasmuciłeś,

Cząstkę każdego niosę w swojej jaźni,

Dziękuję za Twój dar czasu, by się poprzyjaźnić

baskap
30/05/2006

Fot. E. Stecink

Po drodze do Kudowy, u Mili Deszkiewicz-Nowaczyk na Prusa (E-1)

Fot. W. Niezgoda

W drodze powrotnej, u Piotra Parzyńskiego w ZEM, w Dusznikach Zdrój

Serdeczne podziękowania dla Organizatorów X Zjazdu i każdego, kto w jakikolwiek sposób przyczynił się do wyczarowania tych chwil zjazdowych i umożliwienia nam uczestniczenia w nich t.s.r. (trzymajmy się razem)

baskap – Barbara Pietrzyk

nich przez ręce Papieża składaliśmy modlitwy 26 czerwca na Jasnej Górze w drodze na zjazd.

O tym, co się działo podczas zjazdu i jaka była atmosfera, można się przekonać z poniższych wierszy, tworzonych często po raz pierwszy, pod wpływem emocji i z materiałów zamieszczonych na stronie <http://www.adwroclaw66.net> prowadzonej przez naszą koleżankę Lubę.

Jerzy Kelner
Starosta Roku

Komitet Organizacyjny: Krzysztof Klukiewicz, Janusz Szafran

50 lat minęło

Absolwenci wydziałów mechanicznych, którzy rozpoczęli studia na Politechnice Wrocławskiej w 1952 roku, zorganizowali koleżeński zjazd. Mija bowiem 50 lat od ukończenia przez nich studiów inżynierskich.

W tamtych czasach istniały aż trzy wydziały o pokrewnym profilu: Mechaniczny, Mechaniczno-Energetyczny i – przejściowo – Mechanizacji Rolnictwa (szerzej pisaliśmy o tym w numerze 201 „Przypadu”).

Pierwsze „spotkanie po latach” odbyło się 10 lat temu – w 1996 r. w Karpaczu.

Tegoroczne jest szóstym z tego cyklu.

Zjazd w Zapuszcie miał uroczysty charakter. Ukazała się obszerna publikacja zawierająca biogramy kolegów. Zorganizowano też – pod patronatem dziekana Wydz. Mechanicznego prof. Eugeniusz Rusińskiego – konferencję naukowo-techniczną „Absolwenci 1956/57 Wydziałów: Mechanicznego, Mechaniczno-Energetycznego i Mechanizacji Rolnictwa w przemyśle krajowym i światowym”. Prezentowano na niej dorobek kolegów-absolwentów studiów inżynierskich (dyplomy z 1956 r.) i magisterskich (1957). Komitet naukowy tworzyli: Stefan Wojciech Szepietowski (przew.), Kazimierz Wawrzyniec Gołka, Edward Palczak, Jan Z. Wiranowski i Jerzy Wejman.

– Koledzy przygotowujący referaty wykazali, że nie zmarnowaliśmy danej nam szansy – podkreślają organizatorzy zjazdu.

Program obejmował ponadto wręczenie uczestnikom odznak absolwenta. (Odbierano je z rąk reprezentujących Stowarzyszenie

Absolwentów prof. Jana Kmity i prof. Januariusza Góreckiego.) Szczególnie zasłużeni organizatorzy: pani Barbara Załuska-Zapaśnik i pan Józef Wicha zostali wyróżnieni Złotymi Odznakami Absolwenta.

Dobłą okazją do mniej formalnych wspomnień było wieczorne spotkanie przy pieczonych prosiakach i piwie. Oczekiwano zwłaszcza na opowieści „nowych” kolegów, czyli tych, którzy dotąd nie pojawiali się na zjazdach. Wszyscy udali się na koniec na zwiedzanie Czochoy – potężnego zamku, który stanowi mruwaną (w każdym znaczeniu tego słowa) atrakcję turystyczną tych okolic.

Niespodzianką zjazdu była inicjatywa jednego z kolegów – Erhardta Ledwonina o ufundowaniu dwóch pamiątkowych tablic. Jedna z nich znajdzie się w Rajsku (Zapuszcie), drugą zamierza sponsor umieścić „gdzieś na Politechnice”.

Zaproszenia zostały skierowane do 134 absolwentów. Przyjechało 71 osób, z których 56 należało do świętującego jubileusz rocznika. Pozostali to osoby towarzyszące.

Stwierdzono, że 9 absolwentów mieszka za granicą, ale aż 6 z nich przybyło na zjazd. Wśród nich są: działający we Francji wynalazca Lucjan Sobkowiak, mieszkający obecnie w Lucernie Victor Herzog (Lepszy) i Kazimierz Gałka z Australii. Z Niemiec przyjechali: Berthold Mainka (znany jako sternik olimpijski), Werner Palt i Erhard Ledwoń.

Warto też było zapoznać się z losami działającego w kraju Jerzego Adamczyka, który konstruował elektrownię atomo-

Pani Barbara Załuska-Zapaśnik i pan Józef Wicha zostali wyróżnieni Złotymi Odznakami Absolwenta, które wręczał prof. J. Kmita

wą w Żarnowcu, Zdzisława Murzyńskiego, który przedstawił na zjeździe referat mówiący o kopalniach w Indiach, czy Ryszarda Moroza, który pracował w Argentynie jako generalny projektant zakładów produkcyjnych.

W związku ze zjazdem powstała też lista adresowa kolegów licząca 146 pozycji. To otwiera perspektywę licznych następnych, równie udanych spotkań.

(mk)

Fot. J. Drzazga

Wydział Mechaniczny ma 60 lat

26 maja odbyły się uroczyste obchody 60-lecia Wydziału Mechanicznego. Nie była to impreza sztafepowa ani konwencjonalna. Zwiastowały to liczne znaki na niebie i ziemi. Na miejsce głównej uroczystości

W prezydium zasiedli: dziekan Wydziału Mechanicznego prof. Eugeniusz Rusiński, prof. Józef Krzyżanowski, dr hab. Wojciech Wieleba, dr hab. Mieczysław Szata, dr Zbigniew Sroka i dr Stanisław Iżykowski.

Fot. K. Mazur

Prof. W. Kollek, prof. M. Hardygóra i prof. E. Rusiński za stołem prezydiálním

wybrano aulę im Jana Pawła II w Centrum Naukowo-Dydaktycznym Akademii Rolniczej. Uzasadniała to zapewne skala imprezy, bowiem zjechało na nią około 600 absolwentów. Fakt, że w tym samym czasie bawił w Polsce Benedykt XVI, należy uznać raczej za zbieg okoliczności.

Innym ciekawym aspektem jubileuszu było pewne opóźnienie uroczystości. Wszak Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny powstał w 1945 roku! Z tego powodu niektórzy świętowali już 61-lecie. Ale „okazji nie należy łączyć, okazji należy szukać”! Toteż zorganizowany w majowym terminie jubileusz był nadzwyczaj atrakcyjną uroczystością. Nową aulę AR szczerlnie wypełnili liczni goście i wychowankowie wydziału.

Otwierający posiedzenie prof. Waław Kollek powitał Mieczysława Ciurlę (jako przedstawiciela Urzędu Marszałkowskiego), prorektorów: prof. Monikę Hardygórę i prof. Tadeusza Więckowskiego, licznych dziekanów uczelni, byłych dziekanów Wydziału Mechanicznego: prof. Hilarego Gumienego, prof. Henryka Hawryłaka – pierwszego doktor honoris causa PWR z tego wydziału i prof. Jana Kocho.

wydziału prof. H. Hawrylak był uczestnikiem i świadkiem wydarzeń sprzed 60 lat. Dziś z pietyzmem podchodzimy do wspomnień z tamtych czasów. Była to jednak uczelnia działająca na nieporównanie mniejszą skalę. Pod względem prowadzonej dydaktyki Wydział Mechaniczny był jednym z największych. W ciągu 60 lat wypromował piętnaście tysięcy absolwentów, którzy zasilili polskie i zagraniczne firmy i uczelnie, a także współtworzyli nowe wydziały Politechniki Wrocławskiej. Od chwili uzyskania prawa do doktoryzowania, tj. od 1951, przeprowadzono na wydziale 650 przewodów doktorskich. Od 1965 roku wydział ma też prawo do habilitowania, co zaowocowało 84 nadanymi stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych.

Dziś skala zadań wydziału niezmiernie wzrosła. Warto zadbać, by równie dynamicznie rozwijały się jej kontakty z absolwentami. Należy apelować do nich, by wzorem wychowanków zachodnich uczelni starali się utrzymywać kontakty ze swoją Alma Mater ku swojej i jej satysfakcji – apelowała pani prorektor.

Dziekan Eugeniusz Rusiński podkreślił, że pozycja uczelni jest sumą zasług wszystkich wydziałów i absolwentów. Nad rozwojem Wydziału Mechanicznego czuwało w minionym 60-leciu w sumie piętnaście dziekanów. Dziś pracownicy W-10 intensywnie rozwijają badania i dydaktykę, a ponadto dbają o transfer nowych technologii do przemysłu. Pod względem rozwoju kadry naukowej Wydział Mechaniczny ustępuje tylko Wydziałowi Chemicznemu i Wydziałowi Podstawowych Problemów Techniki. Jego kadra to:

Obecni byli dyrektorzy instytutów prof. E. Chlebus, dr G. Pękalski i kierownik wydziałowego zakładu prof. E. Dwidowski.

Zabierająca głos w imieniu władz uczelni prof. M. Hardygóra przypomniała, że senior

Nowa tablica w sali im. prof. W. Chowańca. Stoją: prof. K. Banyś, prof. H. Żebrowski, dziekan E. Rusiński, prof. E. Chlebus i prof. W. Kollek

Fot. K. Mazur

- 20 doktorów na stanowisku asystenta,
- 134 doktorów na stanowisku adiunkta,
- 12 doktorów habilitowanych,
- 17 profesorów nadzwyczajnych,
- 18 profesorów tytularnych.

Pracuje tu również 145 osób niebędących nauczycielami.

Na studiach doktoranckich kształcą się 150 osób, z których 5-8% zostanie zatrudnionych na uczelni.

Wydział ma 3900 studentów (na I roku 1210) kształconych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Oferuje się także indywidualny program studiów, wykłady w językach angielskim i niemieckim. Zdarzają się prace dyplomowe przygotowywane po angielsku.

Wydział jest przygotowany do kształcenia na 3 stopniach w 4 kierunkach:

- (1) mechanika i budowa maszyn,
- (2) automatyka i robotyka – docelowo z mechatroniką,
- (3) zarządzanie i inżynieria produkcji oraz
- (4) transport.

Realizowane są tu programy europejskie Socrates-Erasmus, Erasmus-Mundus, Leonardo da Vinci. Sukcesem był zorganizowany niedawno socratesowski kurs IP dla 52 studentów z 9 ośrodków europejskich.. Studenci odnoszą sukcesy w konkursach (np. na innowacyjną kosiarkę), dyplomanci opracowali poduszkiowiec.

Wydział może poszczycić się coraz lepszą infrastrukturą i unikalną aparaturą w laboratoriach. Z okazji jubileuszu trzy nowe sale poświęcono wybitnym profesorom.

Rozwija się współpraca z firmami naszego regionu, ale także krajowymi i światowymi. Zakład kierowany przez prof. Chlebusa

Obecni byli liczni dziekani wydziałów PWr

zwany jest już „kuźnią robotów”. Na wydziale powstają też wirtualne modele procesów zniszczeniowych. Pracownicy uzyskują wyróżnienia i wdrożenia (np. za prototyp podejmowania ludzi, za czerpaki do warstw trudnourabialnych, czy za model kabiny maszynowej) i medale Mistrza Techniki.

Prof. C. Madryas jako dziekan Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego i przedstawiciel grona dziekańskiego życzył Wydziałowi Mechanicznego dalszych sukcesów i „żeby medycyna podniosła się na taki poziom, byśmy wszyscy mogli celebrować 120-lecie W-10”.

Zebrani wysłuchali następnie interesującego wykładu prof. Z. Samsonowicza – jednego z członków Straży Akademickiej – na

temat szkół naukowych na Wydziale Mechanicznym: „Twórcy i ich uczniowie” (wykorzystano materiał z referatu przygotowanego wraz z F. Szymankiewiczem do dzieła o wrocławskim środowisku akademickim).

Dalsze atrakcje jubileuszowych obchodów obejmowały zarówno koncerty (występ Chóru PWr pod dyr. pani Małgorzaty Sapiechy-Muzioł, koncert Kwartetu Muzyki Klasycznej, a także Katarzyny Groniec), jak i zwiedzanie laboratoriów Wydziału Mechanicznego oraz wieczorne spotkanie towarzyskie. Pracownicy wydziału starali się sprawnie organizować ruch młodszych i starszych kolegów do interesujących ich pracowni, a także odpowiadać na pojawiające się pytania. Dla wielu osób dużą atrakcją były nowe obiekty Wydziału Mechanicznego, a przestrzenie laboratoryjne robiły wrażenie ze względu na wymiary (wysokość!) i wyposażenie.

– *Dzisiejsza mechanika daleko odeszła od tradycyjnych wyobrażeń. – można było usłyszeć. – Dziś mechanik musi panować w równej mierze nad oprogramowaniem komputerowym, metodami optymalizacji produkcji, co mikroskopią elektronową pozwalającą badać strukturę materiału. Czy jeszcze można mówić o czystej (choć czasem nieco zaoliwionej) dziedzinie odwołującej się do technik obróbki? Na szczęście dowodem na zamięszanie do klasycznej wiedzy inżynierskiej są liczni wydziałowi hobbisci, a wśród nich także i studenci z entuzjazmem grzebiący w starych motocyklach (np. ci z koła APANONAR). Tak jak robił to profesor, a właściwie jeszcze student Zdzisław Samsonowicz, gdy uruchamiał po wojnie zdobyte gruchoty na potrzeby uczelni.* (mk)

Absolwenci Wydziału Mechanicznego

Fot. K. Mazur

Fot. K. Mazur

Politechniczne tramwaje

Jednym z najmłodszych kierunków studiów na naszej uczelni jest Transport, prowadzony od czterech lat na Wydziale Mechanicznym. Pierwsi studenci tego kierunku właśnie dokonali wyboru specjalności. Dla jednej z nich – Organizacji i Projektowaniu Systemów Transportowych – zorganizowano dość niecodzienną i nietypową wycieczkę dydaktyczną.

Dzięki uprzejmości Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego we Wrocławiu, na ulice miasta wyjechał w nocy z 1 na 2 czerwca specjalny wagon dydaktyczny. Przegubowy wóz typu 102Na prowadzony przez motorniczego Karola Żyromskiego zabrał studentów na jazdę prezentującą specyfikę sieci tramwajowej. Nocna pora nie była przypadkowa – brak wagonów liniowych umożliwia zatrzymywanie się w dowolnych punktach Wrocławia i omawianie szczegółów niewidocznych w dzień...

Wyjazd z zajezdni nastąpił o 23:29. Najpierw tramwaj pojechał na Klecinę. Studenci mieli tam okazję zapoznać się z działaniem sygnalizacji przekątnikowej, zabezpieczającej ruch na odcinku jednotorowym. Z Kleciny tramwaj pojechał na Oporów. Tam omówiono funkcjonowanie przystanków przesiadkowych na pętlach tramwajowych. Uczestnicy wy-

cieczki mogli także nauczyć się ręcznego przestawiania zwrotnic tramwajowych. Z Oporowa udaliśmy się na Podwale. Na skrzyżowaniu z Muzealną odbył się pokaz czyszczenia zwrotnicy. Kolejnym punktem wycieczki była wizyta na dworcu PKS. Co pół godziny spotykają się tam bowiem autobusy linii nocnych, by umożliwić przesiadkę osobom podróżującym we wszystkich kierunkach.

Następnie przedstawiono studentom zasady rozmieszczenia pojazdów rezerwowych w sieci tramwajowej. „Tramwaj szkoleniowy PWr” wjechał na tor odstawczy rezerw stworzony kilka lat temu na ulicy Wierzbowej – w samym centrum miasta. Stamtąd pojechaliśmy na Księżę Małe. Omówiliśmy kolejny odcinek jednotorowy, kolejny rodzaj sygnalizacji (ślizgowej) zabezpieczającej ruch i istniejący na trasie tramwaju przejazd kolejowy.

Fot. Piotr Pisarski

Prowadzący (dosłownie i w przenośni) politechniczny kierunek Transport – prof. Tomasz Nowakowski.

Dalsza droga wiodła do Parku Szczytnickiego. Po ostatniej przebudowie tamtejsze torowisko posiada w łukach przechyłkę, co pozwala tramwajom jeździć szybciej. Pierwsze wrażenie jest jednak dość dziwne – sieć trakcyjna nie wisi nad torem, lecz z jego boku. Po zawróceniu na leśnej pętli pod Stadionem Olimpijskim nasz wagon udał się na plac Powstańców Wielkopolskich. Obok, na ulicy Krętej, mieści się bowiem centralna dyspozytornia ruchu MPK.

Zwiedzanie dyspozytorni było przewidziane na godziny od 3:00 do 3:30 – wówczas sieć wrocławskiej komunikacji miejskiej jest najmniej obciążona ze względu na nikły ruch: „spóźnieni” wieczorni pasażerowie dotarli już do domów, a dojazdy do pracy jeszcze się nie zaczęły. Mimo to na-

48 ►

Uczestnicy wycieczki przed wyruszeniem z zajezdni IV przy ulicy Powstańców Śląskich (1 czerwca, godzina 23:15).

Fot. Piotr Pisarski

IX Dolnośląski Festiwal Nauki

Wrocław 14–21 IX 2006

W tym roku minie 100 lat od przyznania sir Josephowi Johnowi Thomsonowi (1856–1940) nagrody Nobla w dziedzinie fizyki „za teoretyczne i doświadczalne badania nad przepływem prądów elektrycznych przez gazy”. Ten wybitny angielski uczyony był pionierem fizyki cząstek elementarnych, jako odkrywca pierwszej cząstki elementarnej – elektronu (w 1897 r.). W serii bardzo pomysłowych i prostych doświadczeń wyznaczył stosunek e/m . Jemu przypisuje się także konstrukcję pierwszego spektrometru masowego.

Przed przystąpieniem do przedstawienia programu DFN na PWR i jego nowości warto poświęcić nieco miejsca elektronowi – najelementarniejszej cząstki wśród elementarnych.

O elektronie

Elektron jest stary jak Wszechświat. Powstał po czasie rzędu 10^{-34} sekundy od chwili, gdy nastąpił Wielki Wybuch, a Wszechświat „przeżywał” epokę gwałtownej inflacji, tj. wykładniczej ekspansji – jego rozmiary między 10^{-34} i 10^{-31} sekundy istnienia wzrosły o czynnik rzędu co najmniej 10^{50} . Trzeba było czekać ponad 13 mld lat, aby homo sapiens dostrzegł ślady istnienia elektronów.

Odkrycie elektronu było ogromnym sukcesem człowieka w poznawaniu świata, w zdobywaniu wiedzy o elementarnych składnikach budowy materii oraz wykorzystaniu tej wiedzy do konstrukcji i produkcji wielu urządzeń.

Dzisiaj wiemy, że odkryty 99 lat temu elektron jest fermionem, ma niewyobrażalnie małą masę ($\sim 10^{-30}$ kg), ładunek elektryczny ($\sim 1,6 \cdot 10^{-19}$ C – kwant ładunku elektrycznego), wewnętrzny moment pędu zwany spinem ($\sim 10^{-34}$ J·s; spin to wielkość kwantowa, która nie ma odpowiednika klasycznego) oraz związany z nim moment magnetyczny ($\sim 10^{-23}$ A·m²). Jest cząstką struktury, ponieważ wchodzi w skład materii, zaliczaną do grupy cząstek elementarnych zwanych leptonami. Uważamy, że nie ma struktury wewnętrznej, jest cząstką punktową, co jest daleko idącą idealizacją. Odkrycie jego wewnętrznej struktury to problem otwarty i wyzwanie dla przyszłych pokoleń fizyków.

Elektrony są niewidoczne dla naszych oczu, ale potrafimy je po mistrzowsku wykorzystywać w technice i technologii. Warto

nico więcej uwagi poświęcić niedostrzeganym na co dzień konsekwencjom istnienia w przyrodzie elektronów.

Świat wygląda tak, a nie inaczej, dzięki istnieniu i szczególnym właściwościom elektronów. Budynki i budowle nie zapadają się pod działaniem grawitacji m.in. dla-

Sir Joseph John Thomson (1856–1940) odkrywca elektronu w 1897 r.

togo, że atomy materiałów budowlanych mają powłoki elektronowe, których elektrony podlegają zakazowi Pauliego. Elektrony „odpowiedzialne” są za własności fizyczno-chemiczne atomów i molekuł, za wiązania chemiczne, za świecenie: laserów, diod, i żarówek (wzbudzone elektrony „skacząc” na niższe poziomy energetyczne emitują fotony). Produkcja i transport (między elektrowniami i odbiorcami) najczystszej ekologicznie formy energii, jaką jest energia elektryczna, odbywa się przy ich udziale i za ich pośrednictwem.

Obraz na ekranie telewizora lub monitora z konwencjonalnym kineskopem powstaje dzięki odpowiedniemu sterowaniu za pomocą pól elektrycznego i magnetycznego wiązki elektronów emitowaną przez działło elektronowe. Fotokomórki, noktowizory, kamery i aparaty cyfrowe wyposażone w elementy CCD funkcjonują także m.in. dzięki elektronom.

Właściwości korpuskularno-falowe elektronów znalazły zastosowanie w transmisyj-

nych oraz tunelowych i skaningowych mikroskopach elektronowych. Urządzenia te pozwalają „podglądać” (tj. obrazować) fragmenty materii o rozmiarach nanometrowych i są podstawowymi narzędziami nanotechnologii.

Metale wykazują wysokie przewodnictwo elektryczne i ciepłe, dlatego że zawierają gaz elektronów, którego właściwości są kwantowe. Elektrony i dziury (dziura to brak elektronu; dość niefortunna, ale ogólnie przyjęta nazwa) są w półprzewodnikach nośnikami prądu. Zasada działania tranzystora i diody półprzewodnikowej oparta jest o podstawowe właściwości zachowania się elektronów w fazie skondensowanej. Funkcjonowanie produktów wysoko zaawansowanych technologii półprzewodnikowych (na 1 cm² powierzchni procesora firmy Intel lub AMD znajduje się ponad 30 mln tranzystorów) oraz nanotechnologii, m.in. w przemyśle komputerowym, telekomunikacji i fotonice, działanie sprzętu audiowizualnego i AGD jest oparte o umiejętne wykorzystanie wiedzy podstawowej, technologicznej i inżynierskiej dotyczącej właściwości fizycznych elektronów. W tym kontekście zauważyć należy gwałtowny rozwój fizyki struktur niskowymiarowych (druty i kropki kwantowej, kontakty punktowe, półprzewodnikowe struktury ze studniami kwantowymi, supersieci), których właściwości fizyczne i możliwości aplikacyjne są zdeterminowane dynamiką elektronów.

Nowy, rozwijający się obecnie rodzaj magnetroniki zwany spintroniką jest także związany z wykorzystaniem spinu, czyli wewnętrznego stopnia swobody elektronów, do sterowania ich przepływem.

Elektrony pomimo tego, że są fermionami i podlegają zasadzie wykluczania Pauliego, w pewnych warunkach wykazują tendencję do kolektywizowania się, co fizycznie obserwujemy pod postacią nadprzewodnictwa.

Piękne i groźne błyskawice, czy też cudownie mieniące się kolorami tęczy zorze polarne to przejawy istnienia elektronów. Brak elektronów w atmosferze upalnego letniego dnia jest źródłem naszego dyskomfortu psychicznego (doświadczamy tego obecnie zwłaszcza w dużym mieście), który zanika wraz z dostarczeniem przyziem-

Fot. K. Mazur

Wykłady i pokazy z fizyki cieszą się zawsze zainteresowaniem.

nej części atmosfery elektronów przez wyładowania elektryczne.

Elektron ma wiele innych nieoczekiwanych i niecodziennych właściwości, z których na zakończenie tego mini-eseju popularnonaukowego warto jeszcze odnotować jedną: przyspieszany emituje fale elektromagnetyczne, co jest fizyczną podstawą działania wszystkich naziemnych i satelitarnych anten nadawczych.

Zaprawdę trudno sobie dzisiaj wyobrazić funkcjonowanie polskiego społeczeństwa bez wymienionych wyżej zdobyczy i urządzeń techniki i technologii, które wspomagają działalność człowieka – m.in. dzięki temu, że w przyrodzie istnieją elektrony – cząstki-niewidki. Można by opowiedzieć o elektronach jeszcze o wiele więcej, poprzestaniemy jednak na następującej rekapitulacji: Historia odkrycia elektronu oraz wykorzystanie jego właściwości jest po pierwsze przejawem synergii działalności naukowej, technologicznej i biznesowej, a po drugie potwierdzeniem tezy, że podstawowa wiedza i technologie zmieniają cywilizacyjne oblicza społeczeństw.

O nowej formule organizacyjnej Festiwalu na PWr

Dolnośląskie Festiwale Nauki (DFN) współorganizowane przez pracowników Politechniki Wrocławskiej od 1998 r. mają na celu promowanie oraz publiczną prezentację osiągnięć naukowych i technologicznych.

IX DFN (14-21.IX.2006) będzie miał nowatorską formę organizacyjną zaproponowaną przez prof. dr hab. inż. K. Wilk,

koordynatora środowiskowego. Informowano o tym szczegółowo na łamach *Pryzmatu* w numerach: 199, 201 oraz 202 dostępnych także na stronie <http://pryzmat.pwr.wroc.pl>.

Podstawową dużą formą organizacyjną Festiwalu będzie pasaż – zamknięty tematycznie i przestrzennie cykl imprez: pokazów, wystaw, wykładów, happeningów, konkursów, demonstracji, dyskusji, wycieczek, warsztatów, filmów, zajęć i spotkań w salach wykładowych i laboratoriach. Pasaż jest więc próbą implementacji na forum Festiwalu podstawowych zasad konstrukcji

klasycznego dzieła dramatycznego wyrażających się jednością akcji, czasu i miejsca.

Pasaże będą popularyzowały osiągnięcia naukowo-technologiczne oraz prezentowały zainteresowania naukowe i pozanaukowe autorów imprez.

Każdy z siedmiu pasażów przygotowanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych, doktorantów i studentów naszej Uczelni ma swojego organizatora i nazwę. Składa się z dużej liczby imprez interaktywnych. Wybrane imprezy będą powtarzane.

Siedem pasażów – nowości tematyczne

W programie Festiwalu utrzymano te imprezy z lat poprzednich, które wśród uczestników trwały renomę.

Nadzwyczaj popularne są interaktywne prezentacje organizowane przez doktorantów i pracowników Wydziału Chemicznego oraz demonstrowane przez pracowników Instytutu Fizyki pokazy zjawisk i praw fizycznych.

W przygotowanie pasażów festiwalowych zaangażowały się prawie wszystkie jednostki organizacyjne uczelni związane z nauką i dydaktyką. Poniżej krótko charakteryzuję poszczególne pasaży podkreślając nowości programowe. Przegląd jest zwięzły i subiektywny. Dlatego pragnę serdecznie przeprosić tych autorów imprez, których ten tekst nie zadowala. Wszystkich zainteresowanych szczegółami zapraszam na stronę internetową <http://www.festiwal.wroc.pl/2006/index.php>.

1. *Od pierwiastka do barwnika, DNA i kosmetyków* – organizator: dr hab.

Pamiątkowe zdjęcie na schodach gmachu głównego

Fot. K. Mazur

Fot. K. Mazur

Jadwiga Sołoducho. Proponowana tematyka specjalistycznych, popularno-naukowych wykładów i pokazów związana jest z aktualnymi trendami rozwojowymi w naukach chemicznych. W programie interesujące nowości, m.in. z zakresu wykorzystania energii słonecznej, demonstracja ogniwa paliwowego zasilanego wodorem, krótka historia terapii zapachem, nowe aspekty chemii ekologicznej (wykład doktorantki mgr inż. Agaty Rydzewskiej „Chemia ekologiczna – krótkie opowiadania o miłości, strachu, zabijaniu i obronie) i medycznej (wykład dr Rafała Latajki „Chemia i medycyna – magnetyczny rezonans jądrowy“). Pokazy prowadzone przez doktorantów i studentów Wydziału Chemicznego będą jak zawsze aktualne i atrakcyjne tematycznie. Na uwagę zasługują prezentacje na temat chemii węgla, biochemii, biologii molekularnej i biotechnologii, a szczególnie pokaz „Chemiczne schody do nieba”. Nic tak przecież nie podnosi rangi wydarzenia i nie wzbudza tylu zachwytów, jak piękny pokaz sztucznych ogni.

2. **Człowiek w cyberprzestrzeni** – organizatorzy: dr inż. Anna Zabłocka-Kluczka, Wydział Informatyki i Zarządzania, mgr Bożena Grocholska, Biblioteka Główna. Poruszone będą kwestie zagrożeń, jakie przypisuje się sztucznej inteligencji, oddziaływaniu telefonów komórkowych na organizm ludzki oraz roli nowych technologii informatycznych stosowanych w multimedialnych witrynach biblio-

tecznych i bibliotekach cyfrowych.

3. **Czyste i bogate środowisko** – organizatorzy: dr inż. Paweł Zagożdżon, Wydział Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii, dr inż. Elżbieta Grochulska-Segal, Wydział Inżynierii Środowiska. Nowe tematy dotyczą m.in.: konstrukcji, budowy i funkcjonowania gigantycznych maszyn górniczych, cyfrowego modelowania kopalń, struktury i zasobów geologicznych Polski, bezpieczeństwa ekologicznego i zdrowotnego człowieka (dowiemy się, czy można bezpiecznie oddychać na ulicach miast i jak działa urządzenie do wysoce efektywnego oczyszczania gazów przemysłowych, a także jaki jest związek zanieczyszczeń środowiska z nowotworami), przyszłych technologii w inżynierii środowiska, roli małych elektrowni w ochronie środowiska, alternatywnych sposobów transportu ciepła i nowych źródeł energii.

4. **Dlaczego tak pędzisz człowieku?** – organizatorzy: dr inż. Anna Zabłocka-Kluczka, Wydział Informatyki i Zarządzania, dr Jan Wadowski, Studium Nauk Humanistycznych. Ten prawie w całości nowy treściowo pasaż zawiera dużą liczbę imprez interaktywnych (warsztaty, prezentacje, zajęcia laboratoryjne, dyskusje). Tematyka dotyczy z jednej strony rachunkowości, treningu myślenia systemowego i twórczego, zasad efektywnej pracy w grupie, funkcjonowania giełdy, globalizacji i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, ochrony praw własności intelektualnej (ww. zagadnienia przedstawią pracownicy, doktoranci i studenci

WliZ), a z drugiej – m.in. funkcjonowania świadomości, przyszłych losów ludzkości, europejskiej karty praw podstawowych, metod osiągania szczęśliwej miłości (!), znaczenia społecznego Internetu oraz systemu większościowej ordynacji wyborczej (omówią je pracownicy SNH).

5. **Niezawodna technika** – organizator: mgr inż. Justyna Krzak-Roś, Wydział Mechaniczny. Nowości to wykłady i pokazy z zakresu inżynierii biomedycznej (imprezy przygotowane przez prof. R. Będzińskiego i członków jego zespołu dotyczące m.in. układów zastępczych organów i elementów ciała człowieka), zastosowań światłowodów, nanotechnologii, inżynierii materiałowej, konstrukcji przyszłych samochodów napędzanych metanem i wodorem oraz tramwajowej komunikacji Wrocławia.

6. **Oblicza piękna** – organizatorzy: dr hab. inż. Danuta Bryja, Wydział Budownictwa Wodnego i Lądowego, mgr Iwona Frankiewicz, Studium Języków Obcych. Prawie wszystkie imprezy tego pasażu – mające charakter wystaw, warsztatów rysunku, pokazów i prezentacji – są nowe. Nazwa nawiązuje do piękna architektury, budowli i języka. Tematyka imprez dotyczy w dużym skrócie: architektury antycznej i średniowiecznego Wrocławia, zasad konstrukcji, budowy i eksploatacji mostów, adaptacji obiektów architektury przemysłowej, nowoczesnej wizji blokowisk, projektów architektonicznych dla Wrocławia, rozwiązań komunikacyjnych (m.in. impreza zgłoszona przez dra hab. inż. Dariusza Łydzbę – „Pociągami z Paryża do Nowego Yorku w 54 minuty: realna przyszłość?”), budowli w ekstremalnych warunkach środowiska i malarstwa. Imprezy przygotowane zostały przez pracowników i doktorantów Wydziału Architektury oraz Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego). Pracownicy Studium Języków Obcych zaproponowali kilkanaście nowych imprez o tematyce związanej z nowoczesnymi systemami nauczania języków obcych wspomaganymi komputerowo, ze sprawnym mówieniem, poprawną polszczyzną, z umiejętnościami emisji głosu oraz przygotowywania przemówień.

7. **Kalejdoskop matematyczno-fizyczny**, organizator: dr inż. Anna Hajdusonek, Wydział Podstawowych Problemów Techniki. Program obejmuje cieszącą się powodzeniem wśród młodzieży imprezę „Między magią i fizyką”

Przed nami Paryż

Zgodnie z tradycją Wydział Podstawowych Problemów Techniki zorganizował 20 i 21 maja 2006 na Politechnice Wrocławskiej krajowy finał XX Międzynarodowych Mistrzostw w Grach Matematycznych i Logicznych będący jednocześnie finałem IV Mistrzostw Polski w tych grach. Po trójetapowych eliminacjach do finału dotarło 269 zawodników z całej Polski. Stosownie do zasad Mistrzostw reprezentowali oni różne grupy wiekowe i kompetencje, co znajduje odbicie w 8 kategoriach klasyfikacyjnych.

Laureatów czternastej polskiej edycji tej prestiżowej międzynarodowej imprezy popularyzującej matematykę wymieniamy w tabeli obok (po trzech pierwszych w każdej kategorii).

Uroczystość wręczenia laureatom i wyróżnionym finalistom dyplomów, pucharów oraz nagród rzeczowych i książkowych od-

Fot. J. Drzazga

Prezydium i kolekcja pucharów

Fot. J. Drzazga

Nagrody dla wytrwałych. Od lewej: dr R. Rabczuk, prof. K. Rudno-Rudziński, prof. M. Hardygóra, mgr B. Podlewska-Jemielity, doc. J. Górniak i dziakan J. Misiewicz.

była się 21 maja o godz. 15 w Auli PWr z udziałem prorektorów prof. Moniki Hardygóry i dr. inż. Krzysztofa Rudno-Rudzińskiego, dziekana WPPT prof. Jana Misiewicza i dyrektora Instytutu Matematyki i Informatyki prof. Zbigniewa Olszaka.

Zdobywca I miejsca w każdej kategorii otrzymał tytuł Mistrza Polski w GMiL, puchar i nagrodę rzeczową oraz tygodniowy wyjazd na finał międzynarodowy do Paryża.

Puchary – dla zwycięzców w poszczególnych kategoriach – ufundowali:

CE - dziekan WPPT prof. **Jan Misiewicz**

CM - marszałek Sejmu RP **Marek Jurek**

C1 - minister edukacji narodowej **Roman Giertych**

C2 - dyrektor Instytutu Matematyki i Informatyki PWr prof. **Zbigniew Olszak**

L1 - premier RP **Kazimierz Marcinkiewicz**

Kat. CE (klasa 3 SP)

1. Benjamin Stecuła, SP nr 28, kl. 3, Bytom
2. Jakub Wilkosz, SP nr 4, kl. 3, Kraków
3. Agnieszka Wesołowska, SP nr 6, kl. 3, Lublin

Kat. CM (klasa 4 SP)

1. Kamil Musiał, SP nr 6, kl. 4, Śrem
2. Ewelina Bednarz, SSP Optimum, kl. 4, Wrocław
3. Maks Brandt, SP nr 4, kl. 4, Bolesławiec

Kat. C1 (klasa 5-6 SP)

1. Tomasz Skalski, SP nr 76, kl. 5, Wrocław
2. Maciej Dulęba, SP nr 1, kl. 6, Wrocław
3. Tomasz Wąs, SP nr 65, kl. 6, Łódź

Kat. C2 (gimnazjum)

1. Patryk Drobiński, G. nr 50, kl. 3, Bydgoszcz
1. (ex-aequo) Daniel Malinowski, G. nr 1, kl. 3, Mikołów
3. Piotr Godlewski, G. nr 23, kl. 3, Radom

Kat. L1 (ponadgimnazj.)

1. Błażej Bauer, XIV LO, kl. 2, Warszawa
2. Radosław Burny, LO, kl. 1, Płock
3. Marcin Dublański, I LO, kl. 2, Zielona Góra

Kat. L2 (studenci)

1. Artur Hibner, AGH, 4 rok, Bielsko Biała
2. Hubert Orlik-Grzesik, UW, 1 rok, Chrzanów
3. Michał Handzlik, UJ, 1 rok, Wadowice

Kat. GP (otwarta)

1. Sławomir Wójcik, redaktor, Wrocław
2. Ziemowit Kaczmarek, inżynier, Warszawa
3. Teresa Sodzawiczny, programista, Ruda Śląska

Kat. HC (profesjonaliści)

1. Michał Karwański, programista, Warszawa
2. Marcin Ornat, programista, Kraków
3. Michał Rams, dr matematyki, Warszawa

Fot. J. Drzazga

Laureaci kat. GP

Fot. J. Drzazga

Puchary były porównywalne wielkością z laureatami

Najmłodszy laureat Benjamin Stecula z 3 kl. SP w Bytomiu

Fot. J. Drzazga

Fot. J. Drzazga

Red. Sławomir Wójcik (laureat kat. otwartej) z córeczką, która też chciałaby wziąć udział w mistrzostwach

L2 - JM Rektor PWr prof. **Tadeusz Luty**
 GP - marszałek Sejmu RP **Marek Jurek**
 HC - marszałek Sejmu RP **Marek Jurek**

W trakcie uroczystości uhonorowana została mgr Barbara Podlewska-Jemielity, nauczycielka matematyki w SP nr 41 w Gliwicach. Wręczając jej puchar prorektor Krzysztof Rudno-Rudziński, dał wyraz uznania dla jej działalności na rzecz promocji Konkursu i przygotowanie uczniów do udziału w nim.

Z okazji jubileuszu XX-lecia Mistrzostw doc. Janusz Górniak i dr Rościśław Rabczuk, którzy organizują konkurs od 1992 roku, otrzymali puchary za popularyzację matematyki, organizację i trwanie z Konkursem przyznane przez JM Rektora PWr Tadeusza Lutego i panią prorektor Monikę Hardygórę.

Prywatną nagrodę dla Mistrza Polski w kat. CM ufundował dziekan Wydziału Informatyki i Zarządzania prof. Jerzy Świątek.

Na podkreślenie zasługuje wysoki poziom przygotowania wielu zawodników do rozwiązywania w rekordowo krótkim czasie zadań matematyczno-logicznych, zwłaszcza startujących już wielokrotnie w tym konkursie, niekiedy od 1993 roku, a także finalistów paryskich z lat ubiegłych. I tak np. Michał Rams, złoty medalista paryski sprzed kilku lat i mistrz Polski z 2005 roku w kat. HC, rozwiązał – w drugim dniu zawodów – 12 bardzo trudnych zadań w ciągu zaledwie 47 minut!

Na finał międzynarodowy XX Mistrzostw w Grach Matematycznych i Logicznych, w dniach 25 i 26 sierpnia pojedzie do Paryża 25 osobowa reprezentacja Polski, w skład której wejdą laureaci i wyróżnieni finaliści krajowi, aby podobnie jak w latach ubiegłych zdobyć kolejne złote, a także srebrne i brązowe medale.

*doc. Janusz Górniak
 dr Rościśław Rabczuk*

Eksperyment dydaktyczny na Wydziale Chemicznym

Przez cały rok Wydział Chemiczny gościł nietypowych studentów. Młodzieńczy wygląd zdradzał, że daleko im jeszcze do matury. To młodzież z II i III klasy Gimnazjum w Sułowie koło Milicza odbywała zajęcia wprowadzające ich w program stu-

Fot. J. Drzazga

Uczniowie w laboratorium chemicznym

diów chemicznych. Przygotowywali się do ćwiczeń, pisali kolokwia, prace kontrolne i sprawozdania.

W akcję wciągnięto też rodziców, którzy pełnili dyżury opiekuńcze podczas wyjazdów. (Program wyjazdowy jest wzbogacony o zwiedzanie zabytków, muzeów i innych interesujących miejsc we Wrocławiu.)

To pierwszy taki eksperyment dydaktyczny. Dotychczasowa długa, bo 18-letnia współpraca Wydziału Chemicznego PWr z Polskim Towarzystwem Chemicznym dotyczyła zajęć laboratoryjnych z chemii dla starszej młodzieży. Jednak dzięki zaangażowaniu pani dyr. Krystyny Piosik z Sułowa, lokalnych władz, a także pani Krystyny Gans – przewodnicząca sekcji dydaktycznej Wrocławskiego Oddziału PTChem, postanowiono rozszerzyć eksperyment dydaktyczny.

Zasadnicze znaczenie miała chęć podjęcia tego trudu przez pracowników wydziału. Istotną sprawą jest udostępnienie Laboratorium Zakładu Metalurgii Che-

micznej W-3 (b. I-5). To tutaj dr Tomasz Chmielewski i mgr Zbigniew Adamski spędzili wiele godzin prowadząc ćwiczenia laboratoryjne z chemii analitycznej jakościowej i ilościowej według programu obowiązującego studentów I roku studiów na Wydziale Chemicznym.

Przykładowe tematy ćwiczeń:

I semestr:

- Cykl przemian chemicznych
- Dysocjacja elektrolityczna

II semestr:

- Oznaczanie stężenia chlorku w wodzie (np. woda z Odry czy z lokalnej studni)
- Oznaczenie zużycia tlenu w wodach zawierających odpady

przemysłowe i komunalne

Dr T. Chmielewski podkreśla, że w ciągu dwóch semestrów młodzież odbyła 120 godzin zajęć z chemii analitycznej:

– *Zaczynają się one zawsze tydzień przed przyjazdem na uczelnię – od zapoznania się z przygotowaniem przez nas instrukcją.*

Potem uczniowie przygotowują się do zajęć. Bezpośrednio przed udostępnieniem laboratorium prezentujemy półgodzinny wykład na odpowiedni temat. Dajemy też młodzieży pisemną instrukcję. (Odbiega ona nieco formą opisu od tej, którą otrzy-

mują studenci). Uczniowie przechodzą też kolokwia sprawdzające ich wiedzę i piszą sprawozdania z przeprowadzonych eksperymentów.

Naszym celem nie jest sprawienie, że każdy z nich zechce studiować chemię, ale raczej pokazać im, że „śpiewać każdy może”. Duże znaczenie dla rozwoju tej młodzieży ma uświadomienie im własnych możliwości. To budzi zapał do pracy. Z „cichych myszek”, które zjawiają się u nas w październiku, wyrastają szybko samodzielnie pracujący... no, jeszcze nie studenci, ale dobry narybek. – podkreśla.

Dodatkową korzyścią dla uczestników zajęć jest dyplom uczestnictwa w zajęciach z podaną na nim oceną. Osoby, które uzyskały oceną bardzo dobrą lub celującą mogą – dzięki nieformalnej umowie między uczelniami – korzystać ze zwolnienia z zajęć na laboratorium chemicznym.

Projekt ten jest dotowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Dzieci i Młodzieży „Równać Szanse” i został wyróżniony na II Regionalnym Forum Edukacyjnym we Wrocławiu (23-24 marca 2006 r.). Z tego funduszu pokryto też koszt dowożenia młodzieży na zajęcia we Wrocławiu w II semestrze.

41 ►

Dyr. K. Piosik, dr. T. Chmielewski i mgr Z. Adamski

Fot. J. Drzazga

Nominacje profesorskie

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniami z 8 czerwca 2006 r. nadał tytuły naukowe siedmiu osobom z Politechniki Wrocławskiej.

Profesorami nauk technicznych zostali: dr hab. Józef Mieczysław Krzyżanowski, dr hab. Janusz Rębielak, dr hab. Tomasz Tadeusz Suchecki i dr hab. Włodzimierz Szczepaniak.

Tomasz T. Suchecki

Urodzony w Częstochowie, ma 53 lata. Ukończył w 1976 r. Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej na Politechnice Śląskiej ze specjalnością *inżynieria chemiczna*. Doktoryzował się z inżynierii środowiska (1984) w IPIŚ PAN w Zabrze. Habilitację z technologii chemicznej uzyskał na Wydziale Technologii i Inżynierii Chemicznej Politechniki Szczecińskiej (1996).

Do 2002 r. był związany z IPIŚ PAN, gdzie doszedł do stanowiska docenta. Równolegle (1993-95) pracował w dyrekcji Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach, gdzie organizował pion środowiskowy. Od 1998 do 2004 r. był profesorem nadzwyczajnym kolejno: na Wydziale Inżynierii i Ochrony Środowiska PCz oraz na Wydziale Organizacji i Zarządzania PŚI w Zabrzu. Od 2004 r. jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Klimatyzacji i Ciepłownictwa na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej. Kieruje Zakładem Inżynierii Ciepłej.

Przebywał na stypendiach rządów Japonii, USA i Niemiec i inn.: na uniwersytetach Kyoto, Tohoku, Hokkaido, Toyama, w National Institute for Resources and Environment w Tsukubie, na Uniwersytecie Cincinnati, w Erlangen i Bombaju. *Visiting professor* na japońskim Tohoku University. Wygłaszał wykłady zaproszone w Austrii, Danii i Indiach. Prezentował swój dorobek na międzynarodowych konferencjach.

Opublikował 55 oryginalnych prac, ma 4 patenty, współredagował 11 tomów materiałów międzynarodowych konferencji.

Działa w dyscyplinie *inżynierii i ochrony środowiska*. Początkowo zajmował się teoretycznymi podstawami mokrej metody wapnia-

Dr. hab. Andrzej Janusz Ożyhar uzyskał tytuł profesora nauk biologicznych, dr hab. Marian Hopec – tytuł profesora nauk ekonomicznych, a dr hab. Krzysztof Michał Bogdan – tytuł profesora nauk matematycznych.

Obecnie przedstawiamy sześciu z nich. Prof. A.Ożyhara zaprezentujemy w kolejnym numerze.

kowej absorpcji dwutlenku siarki. Wraz z japońskimi naukowcami zaczął badania nad chelatową metodą usuwania tlenków azotu i siarki z gazów odlotowych, co doprowadziło do uruchomienia w Polsce instalacji przemysłowej. Jego dalsze zainteresowania naukowe obejmują: otrzymywanie i aplikacje środowiskowe materiałów „ekologicznych” (np. zeolitów z popiołów lotnych), zarządzanie środowiskiem i *green engineering*.

Kierował polskim zespołem w 3 międzynarodowych programach badawczych finansowanych przez rządy Japonii i USA. We współpracy z Japończykami i Niemcami zorganizował 2 workshopy.

Prowadził wykłady i seminaria na temat ochrony atmosfery, zarządzania środowiskiem, podstaw ekologii i ochrony środowiska na Politechnikach Częstochowskiej, Śląskiej i Wrocławskiej oraz na Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a także na Tohoku University (Japonia). Wypromował dwóch doktorów.

Od 2005 r. jest współredaktorem naczelnym internetowego *Journal of Environmental Protection Science* (<http://www.jeps.us>).

Marian Hopec

Urodził się w 1951 r. w Niedźwiedzicach (Dolny Śląsk). W 1974 r. ukończył Wydział Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej jako magister inżynier organizator przemysłu.

W 1977 r. Rada Naukowo-Dydaktyczna Instytutu Organizacji i Zarządzania PWr nadała mu doktorat z nauk ekonomicznych. Habilitował się przed Radą Naukową Instytutu Organizacji i Zarządzania w Przemysle „ORGMAZ” w Warszawie w roku 1995.

Od 1977 roku jest pracownikiem Instytutu Organizacji i Zarządzania PWr. Do 2002 r. był adiunktem, następnie został profesorem nadzwyczajnym.

Dorobek Mariana Hopeja obejmuje 98 publikacji.

Jego zainteresowania naukowe dotyczą pięciu głównych obszarów tematycznych. Są to: organizacja zespołów badawczych, organizacja działalności innowacyjnej w przedsiębiorstwie, koncepcje i metody zarządzania, etyka biznesu oraz rozwiązania strukturalne przedsiębiorstw.

Był promotorem czterech zakończonych prac doktorskich, z których jedna otrzymała w 2004 r. nagrodę w organizowanym przez Komitet Nauk o Organizacji i Zarządzaniu PAN konkursie na najlepszą rozprawę doktorską. Recenzował 12 rozpraw doktorskich obronionych na Akademii Ekonomicznej w Krakowie, na Politechnice Wrocławskiej, Politechnice Poznańskiej i w Instytucie Organizacji i Zarządzania w Przemysle „ORGMAZ”.

Prof. Marian Hopej jest kierownikiem Zakładu Systemów Zarządzania i Marketingu – jednostki organizacyjnej Instytutu Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej.

Janusz Rębielak

Urodził się w 1955 r. w Bierutowie. Ukończył Wydział Architektury PWr (1979). Doktoryzował się w 1982 r. w Instytucie Architektury i Urbanistyki PWr. Habilitację nadała mu RW Architektury PWr w 1993 r. Długoletni kierownik Zakładu Konstrukcji Budowlanych. Od 2001 r. kieruje Zakładem Konstrukcji i Budownictwa Ogólnego. Stanowisko profesora nadzwyczajnego objął w 2000 r. Prezydent RP nadał mu 8 czerwca tytuł profesora nauk technicznych.

Opublikował 113 prac naukowych (w tym 3 monografie i 22 artykuły w renomowanych czasopismach). Wygłaszał referaty na kilkudziesięciu konferencjach naukowych na pięciu kontynentach działając też w komitetach naukowych i organizacyjnych. Zajmuje się metodami projektowania struktur przestrzennych i stosowanymi przy tym metodami numerycznymi. Kierował 5 zakończonymi projektami badawczymi KBN. Wypromował 3 doktorów (prace nagrodzone przez Rektora PWr i wyróżnienia Ministra Transportu i Budownictwa).

Nawiązał stałą współpracę ze Space Structures Research Centre na brytyjskim University of Surrey. Odbył staże naukowe na Politechnice w Delft i w Institute of Industrial Science na University of Tokyo (2001/2002).

Jest wiceprzewodniczącym Międzyuczelnianego Zespołu ds. Nauczania Techniki Budownictwa na Politechnicznych Wydziałach Architektury w Polsce. Należy do Sekcji Architektury Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN, do Rady Międzynarodowego Stowarzyszenia dla Interdyscyplinarnych Badań nad Symetrią (ISIS-SYMMETRY), jak również do wielu innych międzynarodowych stowarzyszeń, komitetów redakcyjnych i gremiów.

Jest m. in. recenzentem *International Journal of Solids and Structures* wydawanego przez Stanford University.

Laureat 2 nagród Rektora, 5 nagród dziekana, nagrody Rektora Politechniki Warszawskiej, Złotej Odznaki PWr. Odznaczony: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz *Distinguished Leadership Award* i *The American Medal of Honor* nadanymi przez American Biographical Institute.

Jego hobby to m.in.: historia, lotnictwo, muzyka, sztuki plastyczne. Jest żonaty, ma trójkę dzieci.

Krzysztof Bogdan

Krzysztof Bogdan urodził się w 1967 r. w Brzegu. W 1991 r. ukończył studia na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki PWr na specjalności matematyka stosowana. Doktorat uzyskał w 1997 r. w Instytucie Matematyki PWr na podstawie rozprawy *Brzegowa zasada Harnacka dla symetrycznych procesów stabilnych*, a habilitację – w 2002 r. na Wydziale PPT PWr na podstawie rozprawy *Teoria potencjału operatora Schroedingera opartego na ulamkowych potęgach operatora Laplace'a*.

W Instytucie Matematyki PWr Krzysztof Bogdan przeszedł stanowiska od asystenta do profesora nadzwyczajnego. Przez dwa lata (2003-2005) był jednocześnie zatrudniony jako docent w Instytucie Matematycznym PAN. Wielokrotnie przebywał w celach naukowych na uczelniach amerykańskich, angielskich, japońskich i niemieckich.

Jego główne osiągnięcia naukowe to: rozkłady atomowe pewnych klas funkcji harmonicznych, wyniki związane z tzw. brzegową zasadą Harnacka dla nieujemnych funkcji harmonicznych izotropowych procesów stabilnych, zagadnienia brzegowe, charakteryzacja istnienia estymatorów największej wiarygodności w pewnych rodzinach wykładniczych, teoria półgrup Feynmana-Kaca izotropowych procesów stabilnych i związane z nią zagadnienia brzegowe, teoria potencjału pewnych procesów cenzurowanych, asymptotyka funkcji harmonicznych izotropowych procesów stabilnych w stożkach i innych obszarach nieograniczonych, całkowalność czasów

wyjścia, twierdzenie Fatou dla funkcji α -harmonicznych, charakteryzacja transformacji Kelvina w języku procesów stochastycznych oraz nierówność Hamacka dla funkcji harmonicznych symetrycznych procesów stabilnych.

Dorobek naukowy prof. Krzysztofa Bogdana obejmuje 21 prac opublikowanych, dwie niepublikowane i cztery w przygotowaniu.

Wypromował dwóch doktorów. Jest też opiekunem kolejnego przewodu doktorskiego i dwóch prac magisterskich. Współpracował w ośmiu grantach KBN.

Uczestniczył w wielu konferencjach naukowych, z których najważniejsze to Workshop on Geometric Stochastic Analysis and Fine Properties of Stochastic Processes (MSRI, Berkeley, 1998), Seminar on Stochastic Processes (Salt Lake City, 2000) i LMS Invited Lecture Series (Swansea, 2003).

Za swoją działalność naukową był wielokrotnie nagradzany.

Włodzimierz Szczepaniak

Urodził się w 1951 r. W 1973 r. ukończył studia chemiczne w zakresie chemii i metalurgii pierwiastków rzadkich. Doktorat z nauk chemicznych uzyskał w 1977 r. w Instytucie Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich na podstawie pracy dotyczącej przemian fazowych związków tworzących się w układach bromek uranu(IV) - bromki litowców oraz jodek uranu(IV) - jodki litowców. Stopień doktora habilitowanego nadała mu Rada Wydziału Chemicznego PWr w 1992 r. Tematem rozprawy habilitacyjnej były właściwości dobrego i bardzo dobrego przewodnictwa elektrycznego tych samych związków.

Jego działalność naukowa dotyczy chemii i metalurgii chemicznej, fizykochemii stopionych soli, metalurgii pierwiastków rzadkich, gospodarki odpadami, przetwarzania odpadów, procesów termicznych, spalania, pirolizy, gazyfikacji, frakcjonowania metali w procesach przetwarzania odpadów i odzysku metali.

Prof. Szczepaniak ma w dorobku 61 publikacji, w tym 35 w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, 3 monografie, 1 książkę („Frakcjonowanie metali w procesach termicznego przetwarzania biomasy i stałych odpadów komunalnych”, Wrocław 2005), 55 raportów naukowo-badawczych i 1 patent dotyczący kontenerowego urzędzenia do kompostowania odpadów organicznych, niestety niewdrożony do produkcji.

W latach 1990-95 kilkakrotnie przebywał w Institut Universitaire des Systemes Thermiques Industriels Universite de Provence w Marsylii, a w 1995 r. – w Tokyo Institute of Technology.

Był współorganizatorem międzynarodowej konferencji EU-CHEM 2004 Molten Salts Conference, która odbyła się w 2004 r. w Piechowicach.

Józef Mieczysław Krzyżanowski

Urodził się 1940 r. Ukończył Wydział Mechaniczny PWr. Został asystentem w Katedrze Obróbki Metali. W r. 1972 uzyskał doktorat, w r. 1991 habilitował się na podstawie rozprawy *Własności układu konstrukcyjnego obrabiarek*. W r. 1996 został profesorem nadzwyczajnym PWr. Spędził 2 lata na stypendium Fundacji Humboldta w Instytucie Obrabiarek Uniwersytetu w Stuttgarcie.

Naukowo zajmuje się dynamiką układów, własnościami (szczególnie dynamicznymi) obrabiarek skrawających do metali oraz systemami wytwórczymi. W dorobku ma 98 publikacji (25 w czasopiśmie i wydawnictwach zagranicznych), książkę (współaut.) *Wrzeczona obrabiarek* i podręcznik *Wprowadzenie do elastycznych systemów wytwórczych*.

Prowadził zajęcia dydaktyczne na Wydziałach: Mechanicznym, Elektroniki, Informatyki i Zarządzania. Opiekował się 63 pracami dyplomowymi. Do szczególnych osiągnięć zalicza opracowanie programów i wykładów dla kursów: *Dynamika obrabiarek*, *Elastyczne systemy wytwórcze*, *Techniki wytwarzania – przemysł maszynowy* oraz kurs *Flexible Fertigungssysteme* w jęz. niemieckim. Współtworzył standard kształcenia „mechatronika”.

Był zastępcą dyrektora (1984-90) i dyrektorem Pionu Współpracy z Zagranicą (1990-92), pełnomocnikiem Rektora ds. Współpracy Międzynarodowej (1992-94), członkiem Senatu PWr (1984-85). Od 2002 r. kieruje Zakładem Badań Obrabiarek i Systemów Wytwórczych w ITMA. Jest prodziekanem ds. dydaktyki.

Należy do Sekcji Dynamiki Układów Komitetu Mechaniki PAN, Komisji Budownictwa i Mechaniki Oddz. PAN we Wrocławiu oraz do Societas Humboldtiana Polonorum.

Jest promotorem 3 prac doktorskich i opiekunem 2 otwartych przewodów doktorskich.

Odnaczony Medalem Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką PWr i Brązową Odznaką SIMP. Uzyskał 25 nagród Rektora PWr oraz dziekana wydziału.

Żona Jolanta jest biologiem. Córka Dorota po WPPT i doktoracie z biochemii (na W-3 PWr) pracuje na Akademii Medycznej.

Posiedzenie Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola

23 maja 2006 r.

Prof. J. Szewczyk powitał zebranych w murach ASP.

1. Elektroniczna legitymacja studencka

Prof. K. Zatoń przedstawiła stan prac nad elektroniczną legitymacją studencką. Zakończono prawne konsultacje dotyczące umowy konsorcyjnej grupy uczelni. Współpraca pozwoli obniżyć koszty. Stan prac prowadzonych przez Konsorcjum Poznańskie (unieważniony przetarg na blankiety) zmniejsza prawdopodobieństwo uzyskania w tym roku hologramu, a więc i wydania legitymacji. Powołana przez Kolegium Prorektorów grupa robocza informatyków prowadziła rozmowy w sprawie legitymacji z przedstawicielami władz miasta. Uznano, że uczelnie mogą uzgodnić technologiczny standard karty chipowej na legitymację ze standardem karty miejskiej proponowanym przez miasto. Obecnie trwają prace nad zawartością merytoryczną legitymacji (uzgadnianie funkcjonalności dodatkowych).

Dr E. Łazor, kierownik projektu JSOS (Jednolity System Obsługi Studentów) na PWr przedstawił podstawowe cechy i dodatkowe możliwości funkcjonalne legitymacji elektronicznej oraz założenia dla Systemu Informatycznego Elektronicznej Legitymacji Studenckiej – SELS (omówił funkcjonalności, elementy techniczne systemu, sposób personalizacji legitymacji, a także miejsce legitymacji w Projekcie JSOS na Politechnice). Podstawą wydania legitymacji jest rozporządzenie z 18 lipca 2005 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Uczelnie będą co semestr modyfikować zapis elektroniczny przy pomocy naklejanego hologramu, który będzie potwierdzeniem ważności dokumentu.

Podstawową funkcją legitymacji będzie identyfikacja studenta. Inne możli-

we zastosowania to: karta biblioteczna, karta kontroli dostępu do pomieszczeń, karta dostępu do specjalizowanych komputerów, do centrów obliczeniowych, do parkingu uczelni, do infokiosku, do bezobsługowego centrum wydruków i ksero. Po ustaleniach z Urzędem Miejskim Wrocławia legitymacja elektroniczna może być również biletem komunikacji miejskiej, biletem parkingowym, kartą turystyczną i identyfikatorem w systemach lojalnościowych, a w przyszłości także: kartą rejestracji czasu pracy pracownika Politechniki, kartą parkingową, karta do składania podpisu elektronicznego, etc. Elementami systemu są blankiety legitymacji, hologram, czytniki w dziekanatach, specjalizowane oprogramowanie do obsługi tej karty (zapis danych, kasowanie, modyfikacje realizowane częściowo w centrum przetwarzania, a częściowo w dziekanatach). Musi powstać centrum personalizacji (np. przy WCSS) lub niezależnie, w dziekanatach, które wtedy powinny być wyposażone w odpowiednie oprogramowanie, komputery i czytniki.

Obecnie dąży się do wspólnego wprowadzenia legitymacji przez wszystkie uczelnie Dolnego Śląska, do uzgodnienia SELS z władzami miasta i z innymi ośrodkami akademickimi. Można oczekiwać nadania legitymacji funkcji karty miejskiej, są też dobre perspektywy osiągnięcia samofinansowania tego projektu. Legitymacja powinna być wydana nie później niż w 2007 r.,. Należy powołać zespół specjalistów, który dokona wszelkich potrzebnych uzgodnień organizacyjnych, technicznych i merytorycznych z informatykami Urzędu Miejskiego. Sprawna realizacja projektu SELS wymaga powołania koordynatora-sponsora projektu reprezentującego rektorów uczelni oraz kierownika projektu.

W dyskusji proponowano uproszczenie działań. Odwoływano się do doświadczeń firm i uczelni, które już legitymację

wprowadziły. Zgłoszono wątpliwości dotyczące kosztów i przygotowania uczelni do obsługi legitymacji. Prof. T. Szulc ponownie zachęcał do wykonania i wydania legitymacji hybrydowej w oparciu o rozporządzenie ministerialne: uczelnie powinny powołać zespół, który przygotowuje przetarg, i zakupić urządzenia personalizacyjne (obsługiwane np. przez dziekanaty). Poparł go prof. R. Andrzejak, gen. K. Jaklewicz. Zachęcano też do skorzystania z doświadczenia WSO WL. Wyjaśniono problem użycia innego standardu przez Poznań (legitymacja hybrydowa – jeden układ zgodny z rozporządzeniem, drugi z modelem wybranym przez władze miasta) i Wrocław (karta dwuukładowa) i wynikającą z tego potrzebę organizowania odrębnego przetargu.

Prof. K. Zatoń zapewniła, że do końca 2007 r. legitymacja będzie wdrożona. Prof. T. Luty prosił, by Kolegium Prorektorów rozważyło zgłoszone w dyskusji uwagi, i ustaliło, dlaczego Wrocław szuka innych rozwiązań i dlaczego nie można wykorzystać doświadczenia Konsorcjum Poznańskiego.

2. Nagroda Kolegium za integrację środowiska akademickiego.

Prof. T. Luty w porozumieniu z Rektorem UWr prof. L. Pacholskim przedstawił kandydaturę prezydenta Wrocławia dr Rafała Dutkiewicza do nagrody za integrację środowiska akademickiego. Kolegium odczuwało wsparcie miasta dla spraw poszczególnych uczelni. Hasło akcji promocyjnej naszego miasta podkreślające, że „rozwój Wrocławia warunkiem rozwoju środowiska akademickiego”, dobrze uzasadnia wnioski.

Zaaprobowano go przez aklamację.

3. Sprawy różne.

Prof. T. Luty zapoznał zebranych z propozycją dyrektora wydawniczego Polska-press Sp. z o.o. Wojciecha Romanowskiego (wydającego *Słowo Polskie i Gazetę Wrocławską*) zapraszającą uczelnie do współpracy przy produkcji filmu dokumentalnego poświęconego historii szkolnictwa wyższego we Wrocławiu. Ogólny koszt projektu to kwota 60 tys. zł. Udział uczelni wynosiłby 50% kosztu, tj. 30 tys. zł.

(wg protokołu pani mgr Alicji Samołyk)

X posiedzenie Senatu

(22.06.2006)

• Pierwszej części posiedzenia obejmującej **sprawozdanie JM Rektora z działalności uczelni w 2005 r.** przewodniczył prof. W. Wawrzyniak jako senior Senatu.

Prof. **T. Luty** przedstawił na wstępie podstawowe wskaźniki charakteryzujące działalność uczelni i tendencje zmian w sferze działalności naukowej, dydaktycznej i finansowej. Następnie omówił podjęte działania i zamierzenia (szersze omówienie sprawozdania – w odrębnym materiale).

Wnioski, jakie wynikają z przytoczonych liczb i faktów:

1. Zbyt wolno rośnie liczba samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych.

2. Należy zwiększyć aktywność naukowo-badawczą.

3. Dydaktyka jako źródło przychodów jest coraz trudniejsza.

4. Trzeba rozwijać studia podyplomowe (zwłaszcza zwrócić uwagę na Europejskie Fundusze Społeczne ESF, które jednak nie pozwalają wliczyć kosztów wydziałowych).

5. Należy przeciwdziałać wzrostowi kosztów działalności dydaktycznej, zwłaszcza wobec stałej liczby studentów.

6. Istnieje problem znalezienia obiektywizowanej miary korzyści z nakładów ponoszonych na rozwój (inwestycje).

7. Politechnika jest silna, rozwija się stabilnie.

Senat przyjął jednogłośnie (49:0:0) sprawozdanie **JM Rektora** z działalności uczelni w roku 2005.

• **JM Rektor** poinformował, że zaproponował, by konferencja Europejskiej Unii Uniwersytetów odbyła się w październiku 2007 r. na Politechnice Wrocławskiej. Konferencje takie, organizowane dwa razy do roku, gromadzą 500-600 rektorów uczelni europejskich. Takie wydarzenie wypromuje uczelnię i Wrocław, a jednocześnie pozwoli efektywnie uczcić X-lecie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

• Jak co roku głosowano nad kandydaturami do **nagród za działalność dydaktyczną**. Przedstawiają je poszczególne wydzia-

ły oraz studia (SJO, SWFiS). Laureatami nagród zostali:

– dr inż. arch. **Janusz Frydecki** z Wydziału Architektury.

– prof. dr hab. inż. **Antoni Szydło** z Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego.

– dr hab. inż. **Bogdan Szczygiel**, **prof. nadzw. PWr** z Wydziału Chemicznego.

– prof. dr hab. inż. **Tadeusz Więckowski** z Wydziału Elektroniki.

– dr inż. **Zenon Okraszewski** z Wydziału Elektrycznego.

– dr hab. **Józef Sawicki**, prof. nadzw. PWr z Wydziału Geoinżynierii, Górnictwa i Geologii.

– doc. dr hab. inż. **Jan Syposz** z Wydziału Inżynierii Środowiska.

– prof. dr hab. **Czesław Nosal** z Wydziału Informatyki i Zarządzania.

– dr inż. **Jacek Kasperski** z Wydziału Mechaniczno-Energetycznego.

– prof. dr hab. inż. **Józef Krzyżanowski** z Wydziału Mechanicznego.

– dr hab. inż. **Włodzimierz Salejda**, **prof. nadzw. PWr** z Wydziału Podstawowych Problemów Techniki.

– dr inż. **Bronisława Olszewska-Mateja** z Wydziału Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki.

– mgr **Joanna Leszkiewicz** ze Studium Języków Obcych.

• Dziekan W-3 prof. **L. Komorowski** i prodziekan W-12 dr inż. **J. Markowski** przedstawili – zaakceptowanych wcześniej przez Komisję ds. Akademickich, Kadry Naukowej i Etyki – kandydatów do wyróżnienia **Złotymi Oznakami PWr z Brylantem**.

Przyznano odznaki: prof. dr hab. inż. **Henrykowi Góreckiemu** (W-3), prof. dr hab. inż. **Janowi Chlebickiemu** (W-3) i prof. dr hab. inż. **Henrykowi Szymańskiemu** (W-12).

• Z inicjatywy dziekana prof. **J. Misiewicza** i z poparciem Wydziału PPT przedstawiono wniosek o nadanie statusu **profesora honorowego** Politechniki Wrocławskiej prof. zw. dr hab. **Jerzemu Czerwonce**. Wniosek został zaakceptowany przez JM Rektora i pozytywnie zaopiniowany przez

Komisję ds. Akademickich, Kadry Naukowej i Etyki. Senat pozytywnie zaopiniował kandydaturę.

• Senat zaopiniował pozytywnie **powołanie Studium Kształcenia Podstawowego** jako międzywydziałowej dydaktycznej jednostki organizacyjnej PWr (53:0:3) i projekt regulaminu SKP (53:0:3).

Cele działalności SKP to:

1. kształcenie podstawowe studentów studiów pierwszego stopnia z matematyki, fizyki, informatyki, chemii i przedmiotów kształcenia ogólnego (łącznie z zadaniami organizacyjnymi),
2. organizacja i obsługa toku studiów oraz obsługa systemu pomocy materialnej dla studentów przyjętych na uczelnię bez określonego kierunku studiów,
3. promocja nauki przedmiotów podstawowych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych.

W dyspozycji Studium Kształcenia Podstawowego będzie Zintegrowane Centrum Studenckie.

Pracownikami SKP będą osoby zatrudnione w Biurze Obsługi Studenta. Studium będzie finansowane z budżetu uczelni, wpływów i darowizn.

• **Prorektor ds. nauczania** przedstawił kandydaturę dra inż. **Robertą Kudły** na funkcję dyrektora Centrum Kształcenia Ustawicznego. Zaopiniowano ją pozytywnie.

Dr **R. Kudła** jest pracownikiem Wydz. Elektrycznego (I-8). Oprócz problematyki czysto technicznej zajmował się w swojej pracy zawodowej zagadnieniami zarządzania, informatyzacji, jakości i efektywności procesów eksploatacyjnych oraz audytoringu. Jako dydaktyk prowadził m.in. zajęcia z zarządzania finansami, prawa gospodarczego i ekonomiki. Zajmował się organizacją studiów podyplomowych.

• W myśl nowego statutu Senat PWr może corocznie decydować o podstawowym pensum pracowników dydaktycznych. Obecnie jest to 240 godzin.

JM Rektor zaproponował, aby w roku ak. 2006/2007 obniżyć pensum max. o 60 godz. dla profesorów tytularnych i max. o 30 godz. dla profesorów PWr. Nabyte wcześniej ulgi będą uznawane, ale pod warunkiem, że PWr będzie jedynym miejscem zatrudnienia danej osoby. Propozycje takich rozwiązań zawiera dokument „Zasady zlecenia zajęć dydaktycznych i rozliczania pensum w roku akademickim 2006/2007” (z załącznikami).

Sprawozdanie JM Rektora z działalności uczelni w 2005 r.

Na wstępie Prof. T. Luty omówił podstawowe wskaźniki charakteryzujące działalność uczelni i tendencje zmian w sferze działalności naukowej, dydaktycznej i finansowej. Następnie zreferował podjęte działania i zamiary.

Stan kadrowy uczelni jest stabilny: przybyło 17 etatów. O 2% wzrósł jedynie udział nauczycieli akademickich, którzy stanowią 50,8% pracowników (1884 etaty). Udział procentowy obsługi i pracowników administracyjnych (31,9%) oraz pracowników inżynierjno-technicznych (13,7%) jest wciąż zbyt wysoki: wynosi 0,99, gdy średnia dla dużych politechnik wynosi 0,89. Niezadowalająco przebiega rozwój kadry naukowej, co wiąże się z wysoką średnią wieku nauczycieli akademickich (52 lata). Średni wiek profesorów tytularnych (161 osób) wynosi 62 lata, doktorów habilitowanych (232 osoby) – 58 lat, a doktorów (1106 osób) – 50 lat. Wkrótce czynniki demograficzne mogą odbić się niekorzystnie na potencjale kadrowym, a zatem i uprawnieniach wydziałów. W ciągu 5 lat 57 profesorów (47 z tyt.) osiągnie wiek emerytalny.

W 2005 r. uczelnia uzyskała: 17 tytułów profesorskich, 21 doktorów habilitowanych, 97 doktorów. Wśród 1017 doktorantów mieliśmy 3 obcokrajowców.

Liczba udokumentowanych **publikacji** (3964) jest porównywalna z zeszlóroczną. Statystyczny dorobek naukowy nie może być określony jako wybitny: na pracownika przypada 2,1 publikacji; 1093 prace wydano za granicą. Niezadowalająca jest liczba zgłoszeń patentowych (82) i umów wdrożeniowych. Uzyskano 31 patentów.

Działalność naukowa skupia się na badaniach podstawowych (36,5%, co jednak oznacza spadek w porównaniu z 2004 r. – 43%), przybywa badań stosowanych (23,8%) i rozwojowych (21,3%). W programach badawczych (V i VI PR), SPUBach, etc. nie widać decydujących zmian.

Warto odnotować wzrost liczby indywidualnych grantów (333) przyznanych przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji i wzrost w projektach zamawianych (15). Nie rozwija się natomiast współpraca z podmiotami gospodarczymi ani samorządami lokalnymi. Konieczny jest wzrost starań o granty celowe.

Głównym punktem **współpracy międzynarodowej** jest realizacja umów między-

urządowych oraz programów SOCRATES/ERASMUS. Zawarto 5 umów międzyuczelnianych. Znacznie zmalała liczba konferencji naukowych.

Rozwiązaniem problemów Biblioteki byłoby stworzenie Biblioteki Nauk Ścisłych i Technicznych. Szczegółowe sprawozdanie z działalności systemu bibliotecznego-informacyjnego PWr ukazuje się corocznie w serii „Raporty”.

Uczelnia kształci na 24 kierunkach studiów. Uzyskane akredytacje: 19 kierunków akredytowanych przez PKA i 12 przez KAUT dają dobrą pozycję uczelni. Obecnie uczelnia stoi wobec potrzeby wprowadzenia innowacji, np. scalania kierunków studiów, tworzenia makrokierunków.

Problemem dydaktyki jest nierównomierne rozkład obciążeń dydaktycznych na wydziałach. Choć ograniczono wzrost liczby godzin ponadwymiarowych, na pracownika dydaktycznego przypada średnio 1,5 pensum. Generuje to koszty (19 mln zł w 2005 r., 17 mln w 2004 r.; wzrost wynika z podwyżek płac) będące główną przyczyną rosnącego deficytu (2 - 3 mln zł rocznie). Niezadowalające są wskaźniki liczby studentów do liczby doktorów habilitowanych (82,2!), rośnie liczba studentów przypadających na 1 nauczyciela akademickiego (17,3), gdy średnia dla politechnik wynosi 15,6.

Liczba studentów wzrosła o 0,43%. W 2005 r. przyjęto 9208 osób na studia, a wypromowano 4.354 (3.319 – st. stacjonarne, 558 – inżynierskie, 1060 – zaoczne,

wieczorowe, usm). Z ogólnej liczby 26.799 studentów 2.447 studiowało w ZOD, a 267 było obcokrajowcami. Spadł do 0,66 wskaźnik kształcenia (l. absolwentów/l. studentów ostatniego roku); w 2001 r. wynosił on 0,9. Stale mamy najwyższy wśród uczelni technicznych odsetek studentów stacjonarnych.

Rozwijają się studia podyplomowe, ale liczba 1040 słuchaczy nie jest znacząca wobec innych dużych politechnik. Uczelnia chętnie widziałaby przenoszenie tych studiów z wydziałów na szczebel centralny. Jak dowodzi przykład uczelni zachodnich, których misją jest long life learning, jest to potencjalne źródło znaczących dochodów.

Niezbędne jest zwiększenie liczby miejsc w domach studenckich. Mamy 14 DS, w nich 3741 miejsc, a 16.559 uprawnionych do korzystania z nich. Dotacja budżetowa na 1 studenta wynosi 1193 zł, z kredytów skorzystało 2249 osób. Z pomocy materialnej skorzystało 10351 studentów, z których 1173 pobierało stypendia społeczne, 4595 – za wyniki w nauce, 5460 – oba ww. rodzaje stypendiów, a 23 osoby – stypendia MENiS.

Nieruchomości uczelni to 110 działek o sumarycznej powierzchni 93,5 ha, na nich 283 obiekty, z których 20 jest w rejestrze konserwatora. Odnotowano postęp w pracach nad uregulowaniem stanu prawnego majątku uczelni. Posiadane grunty nie są już dzierżawą wieczystą, ale własnością PWr. Problem stanowią: zły stan techniczny obiektów, trudności ze zbyciem niektórych z nich i rozproszenie nieruchomości. Wartość środków trwałych, którymi dysponuje PWr, znacznie wzrosła – nakłady przeznaczone zostały głównie na inwestycje i remonty.

pozytywnym sygnałem jest zwiększenie wartości zakupów ze zleceń oraz z dotacji Ministerstwa Nauki i Informatyzacji. ▶

Od jesieni 2006 coś się zmieni.

Przewodnicząca Kolegium Kwestorów UWio

Działające w kręgu uczelni Wrocławia i Opola Kolegium Kwestorów Uczelni Wrocławia i Opola podjęło w czerwcu decyzję, że nową przewodniczącą zostanie w nadchodzącym roku akademickim pani kwestor PWr mgr Alicja Maniak.

Poprzedni przewodniczący Kolegium Kwestorów Uczelni Wrocławia i Opola mgr Ryszard Żukowski był do niedaw-

na kwestorem Uniwersytetu. Obecnie objął stanowisko dyrektora administracyjnego Politechniki.

Kolegium Kwestorów zostało powołane na wniosek Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola tych uczelni.

Ukonstytuowało się ono w kwietniu 2000 w sali Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego.

Na środki trwale wydano w 2005 r. 47,6 mln zł (w 2004 r. – 30,6 mln zł). Główne wydatki to 20,2 mln zł na ZCS i 17,8 mln zł na CNB W-5. Pozostaje pytanie, jak mierzyć efektywność nakładów inwestycyjnych.

Uczelnia prowadziła remonty, których wartość wyniosła 17,3 mln zł (17,3 w 2004 r., 12,4 mln w 2003 r.), przy czym 3,7 mln wydatkowano z Funduszu Pomocy Materialnej Studentów. Szeroki zakres prac dotyczył A-1 (dachy, elewacje) i sal dydaktycznych.

Wartość ruchomych środków trwałych wzrosła o 16,2 mln zł. Na zakupy ze zleceń wydatkowano ponad 5,6 mln zł, a z MNI – 8,7 mln zł.

Budżet uczelni to 390,7 mln zł (347,5 mln w 2004 r.). Główny składnik – 63% – stanowi działalność dydaktyczna (poprzednio: 60%); ten wysoki wskaźnik osiągnięto przez podwyżkę wynagrodzeń. Kolejne to: dotacja KBN (12%), granty indywidualne 4% (poprzednio 5%), inne dochody z działalności badawczej (6%, poprzednio 8%), opłaty za zajęcia dydaktyczne (6%, popr. 7%), inne dochody z działalności dydaktycznej 3%, lokaty (2%) i pozostałe dochody własne (4%). Zmniejszenie udziału działalności badawczej świadczy o braku zaangażowania udziału społeczności uczelni w ich pozyskiwanie. Wzrost wydatków na działalność dydaktyczną wynika ze zwiększenia wynagrodzeń przy stałej liczbie studentów.

W **strukturze kosztów** (360,2 mln zł) główne składniki stanowią wynagrodzenia z pochodnymi (68,1%, poprzednio 72%) i działalność badawcza (25,7%; w 2004 r. – 23,5%). Niepokojąco wzrosły koszty pośrednie kształcenia studenta (7.830 zł, w 2004 r. – 7.500 zł), gdy dotacja wynosi 7600 zł (w 2004 r. – 6500 zł). Wysokość jest bardzo zróżnicowana na wydziałach i to niezależnie od współczynnika kosztowności.

Rzeczywista średnia płaca wynosi 3.129 zł (poprzednio 3.138 zł). W poszczególnych grupach pracowników wynosiła:

- naukowo-dydaktyczni 4.212 zł (4.325 zł w 2005 r.; obniżka wynika z odmłodzenia kadry),
- dydaktyczni 3.433 zł (3.408 zł),
- naukowci: 3.558 zł (3.735 zł),
- naukowo-techniczni: 2.618 zł (2.559 zł)
- inżynierijno-techniczni: 2.186 zł (2.171 zł),
- informatycy: 2.603 zł (2.536 zł),
- służba biblioteczna: 2.393 zł (2.381),
- administracja: 2.580 zł (2.566 zł),
- obsługa: 1.392 zł (1.368 zł),
- robotnicy: 2.058 zł (2.035 zł).

Wynik finansowy uczelni wyraża się kwotą 30.509.000 zł (8,1 mln w 2004 r.)

Wartość środków pieniężnych wzrosła o 17.522 tys. zł (8.975 tys. zł w 2004 r.). Wzrosła płynność finansowa uczelni. Na ten wynik składa się działalność dydaktyczna (16.059 tys. zł), badawcza (103 tys. zł), operacje finansowe (8.503 tys. zł), pozostała działalność (5.844 tys. zł), wzrost wartości aktywów trwałych (45.067 mln zł) i przyrost funduszu zasadniczego (37.317 mln zł).

Wnioski z przytoczonych liczb i faktów:

1. Zbyt wolno rośnie liczba samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych.
2. Należy zwiększyć aktywność naukowo-badawczą.
3. Dydaktyka jako źródło przychodów jest coraz trudniejsza.
4. Trzeba rozwijać studia podyplomowe (zwłaszcza zwrócić uwagę na Europejskie Fundusze Społeczne ESF, które jednak nie pozwalają wliczyć kosztów wydziałowych).
5. Należy przeciwdziałać wzrostowi kosztów działalności dydaktycznej, zwłaszcza wobec stałej liczby studentów.
6. Istnieje problem znalezienia zobiektywizowanej miary korzyści z nakładów ponoszonych na rozwój (inwestycje).
7. Politechnika jest silna, rozwija się stabilnie.

II Najważniejsze dokonania

W 2005 roku przygotowano zarys inwestycji Centrum GEO, opracowano plany infrastruktury centralnego kampusu, poszukiwano terenu pod budowę nowego domu studenckiego. Do najistotniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych należy zaliczyć: III etap Centrum Naukowo-Badawczego W-5, Zintegrowane Centrum Studenckie i rozbudowę budynku H-3.

Przeprowadzono analizę zarządzania finansami na wydziałach (koszty wydziałowe, remonty). Trwają prace służące racjonalizacji podziału środków budżetowych, czemu sprzyja audyt wewnętrzny i analiza funduszu inwestycyjno-remontowego. Rozważano propozycję zmian w *Regulaminie zasad gospodarki finansowej PW*: Usprawnieniu organizacji służy: informatyzacja centrum administracyjno-finansowego (PROMIS), zmiany w zasadach przyznawania świadczeń socjalnych, poprawa procedur w Biurze Zamówień Publicznych. Sukcesem były obchody 60-lecia Politechniki Wrocławskiej, powołanie Muzeum Politechniki i opracowanie statutu.

W dziedzinie **dydaktyki** podjęto starania o stałą poprawę jakości nauczania (zajęcia ogólnouczelniane, standardy nauczania, procesy akredytacji, nauczanie przedmiotów podstawowych, seminaria, nowelizacja regulaminu studiów i studiów doktoranckich, nad-

zór nad realizacją zasad prowadzenia zajęć). Kontynuowano prace nad wprowadzaniem Jednolitego Systemu Obsługi Studentów, znowelizowano zasady i sposób rekrutacji, wprowadzono dyplomowanie w języku angielskim. Podjęto intensywnie starania o pozyskanie studentów zagranicznych i programów wymiany studenckiej (targi edukacyjne w kraju i za granicą, materiały informacyjne).

Stalą opieką objęto **działalność studencką**, starano się rozwiązywać problemy materialne studentów (domy studenckie, stółki, stypendia). Powołano pełnomocnika rektora ds. osób niepełnosprawnych, poradnię psychologiczną i prawną dla studentów. Włączono się w działalność Sieci Uczelni Wolnych od Uzależnień.

Miłą oznaką rozwoju działalności studenckiej będzie obecność studenckiego Radia LUZ w eterze (a nie tylko w Internecie).

W sferze **badania** należy odnotować: dystrybucję funduszy na badania własne, opiniowanie wniosków inwestycyjnych, działalność centrów, koordynację prac Regionalnej Strategii Innowacyjnej, kierowanie Konsorcjum Uczelni z Electricité de France, powstanie Wrocławskiego Inkubatora Przedsiębiorczości i kontynuację prac nad siecią teleinformatyczną. Współpraca z Zarządem Miasta zaowocowała konwersatoriami, opracowaniem projektów celowych, inicjatywą e-Wrocław. We współpracy z Urzędem Marszałkowskim uzyskano dostęp do funduszy strukturalnych. Rozwija się współpraca z przedsiębiorstwami dotycząca akredytowanych laboratoriów. Zainicjowano działalność e-Regionu oraz współpracę z wieloma przedsiębiorcami, instytucjami (KGHM Polska Miedz, Volvo, Wrozamet, TUDAG, GOTEK GmbH, MPWiK) i samorządami (powiat wrocławski, Ostrzeszów). Stworzono bazę informacyjną o przetargach.

Uczelnia wspiera dokształcanie młodzieży z matematyki i fizyki.

Mimo podjęcia starań na rzecz rozwoju form zdalnego nauczania, niepokój budzi małe zainteresowanie pracowników. Rozwija się kształcenie ustawiczne, wymaga ono jednak reorganizacji.

Uczelnia i pracownicy aktywnie współdziałają ze środowiskiem, z władzami miasta i regionu i z partnerami zagranicznymi na polu badań naukowych, edukacji, spraw studenckich i informatyzacji. Uczelnia jest widoczna dzięki działalności jej przedstawicieli w KRUWiO, Kolegiach Prorektorów, KRASP, KRPUT i w EUA.

III. Nadzieje

Uczelnia wiąże **nadzieje** z doskonaleniem motywacyjnego i proinnowacyjnego

Dr inż. Józef Jarmakowicz

Zmarł 11 czerwca 2006 r. we Wrocławiu.

Urodził się w 1935 r. w Wołkołatach na Ziemi Wileńskiej. Był absolwentem Wydziału Fizyki Uniwersytetu Wrocławskiego. Pracę zawodową rozpoczął w 1961 roku pod kierunkiem prof. Włodzimierza Bobrownickiego w Zakładzie Fizykochemii Nawozów Mineralnych przy Instytucie Chemii Fizycznej PAN Oddział we Wrocławiu. Pracę tę kontynuował w Zakładzie Radiochemii, a następnie w Instytucie Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej.

W 1971 roku odbył roczny staż naukowy w Zakładzie Matematycznego Modelowania w Instytucie Katalizy Akademii Nauk w Nowosybirsku (u prof. Boreskova), a następnie kilkumiesięczny staż naukowy w Instytucie Badań Nuklearnych w Debreczynie.

Ważnym osiągnięciem naukowym śp. doktora Józefa Jarmakowicza było uruchomienie spektrometru Augera wykonanego przez pracowników Wydziału Fizyki Uniwersytetu: prof. dr hab. Stefana Mroza i dr Stanisława Kaszczyszyna. Dr J. Jarmakowicz uruchomił ten spektrometr i przystosował go głównie do badań powierzchni katalizatorów. Zajmował się fizykochemią i technologią związków azotowych, a niewątpliwym Jego osiągnięciem było opracowanie i wdrożenie nowego stabilnego katalizatora do procesu utleniania $\text{NH}_3 \rightarrow \text{NO}$ (produkcja kwasu azotowego), który został zastosowany w Zakładach Azotowych w Tarnowie.

Wśród osiągnięć dydaktycznych śp. doktora Józefa Jarmakowicza można wyróżnić wprowadzenie do nauczania na Wydziale Chemicznym przedmiotów dotyczących „cybernetyzacji procesów chemicznych w zakresie modelowania

i optymalizacji chemicznych procesów technologicznych” (wykłady, ćwiczenia, laboratoria dla wielu roczników kierunku Technologia Chemiczna Wydziału Chemicznego).

Doktor Józef Jarmakowicz prowadził liczne prace dyplomowe i praktyki, także zagraniczne. Jego wychowankowie pracują w wielu przedsiębiorstwach przemysłu chemicznego. Był autorem monografii – pracy habilitacyjnej pt.: „Wielowarstwowe katalizatory utleniania amoniaku ze stopami palladu”. Mimo pozytywnych recenzji nie zdołał jej obronić ze względu na pogarszający się stan zdrowia.

Za prace naukowe, dydaktyczne i współpracę z przemysłem uzyskał Złoty Krzyż Zasługi oraz liczne nagrody i wyróżnienia: Nagroda Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki; Nagrody Rektora Politechniki Wrocławskiej; Nagrody Dziekana Wydziału Chemicznego i Dyrektora Instytutu Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych PWr.

Był pracownikiem sumiennym, życzliwym, przyjaznym, służącym radą i pomocą zarówno współpracownikom, jak i studentom.

Śp. dr inż. Józef Jarmakowicz pozostanie na zawsze w życzliwej pamięci pracowników Instytutu Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych Politechniki Wrocławskiej.

Rodzinnie Zmarłego składamy głębokie wyrazy współczucia.

Dyrekcja i pracownicy
Instytutu Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych Wydziału Chemicznego PWr

systemu oceny i awansów pracowników, współpracą z absolwentami, kompleksową informatyzacją i wdrożeniem norm jakości.

Program doskonalenia jakości kształcenia musi uwzględniać: kształcenie absolwentów (przyszłych pracodawców), tworzenie makrokierunków, powstanie studium kształcenia podstawowego, wprowadzenie zagadnień ekonomicznych do programów studiów, kształcenie ustawiczne i studia doktoranckie jako najwyższy etap kształcenia. Elementem strategii uczelni jest też

podniesienie rangi badań. Niezbędne jest zintensyfikowanie badań, podniesienie jakości kadry akademickiej, rozwój kształcenia III stopnia, akredytacja laboratoriów badawczych, wytwarzanie i wdrażanie rozwiązań technicznych i innowacyjnych, dostosowanie programu badań do potrzeb regionu, uwzględnienie tendencji światowych i priorytetów, poszukiwanie nowych źródeł finansowania i współpraca międzynarodowa. Podstawą strategii uczelni jest dostosowanie organizacji i oferty kształcenia i badań naukowych do europejskiej gospodarki

rynkowej. Trwają prace nad odpowiednim dokumentem.

JM Rektor wyraził przekonanie, że przyszłość Politechniki Wrocławskiej wiąże się z nowym prawem o szkolnictwie wyższym i z ostatecznym sprecyzowaniem strategii uczelni. Jej istotą będzie dostosowanie systemu organizacji uczelni oraz jej oferty kształcenia i badań naukowych do europejskiej gospodarki rynkowej.

Senat przyjął jednoznacznie (49:0:0) sprawozdanie JM Rektora z działalności uczelni w roku 2005. (mk)

Działalność Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
w kwietniu i maju 2006

Minima kadrowe

Na V posiedzeniu plenarnym Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego 20 kwietnia poświęcono wiele uwagi **kształceniu technicznemu w szkole ogólnej**. Problem ten został wywołany propozycją eliminacji przedmiotu „technika” z „Podstawy programowej kształcenia ogólnego” opracowanej przez Instytut Spraw Publicznych i zastąpienia go przedmiotem „bezpieczeństwo ruchu drogowego”. Przewodni dokument na omawiany temat został przygotowany przez prof. L. Dobrzańskiego i powołany przez Radę zespół. Przedstawia on propozycje podstawy programowej *techniki* na wszystkich poziomach kształcenia szkolnego. W dyskusji zgodzono się z tezą autorów, że wiedza techniczna jest nieodzownym elementem wykształcenia ogólnego. Uznano, że przedstawiony dokument zawiera szereg cennych propozycji mogących służyć sformułowaniu wytycznych. Podjęcie uchwały w tej sprawie przesunęto na kolejne posiedzenie RG.

Rada Główna zaopiniowała cztery wnioski o zmianie statutu i nazwy uczelni. Wśród nich pozytywnie zaopiniowała wniosek **zmiany nazwy Akademii Rolniczej we Wrocławiu na Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu**. Opiniowano też projekty regulaminów przyznawania stypendiów naukowych – pozytywna opinia jest koniecznym warunkiem zwolnienia stypendystów od podatku dochodowego.

Errata

W numerze 202 „Pryzmatu” (wersja drukowana) chochlik drukarski obciął nazwisko Autorki tekstu o PCC Rokita. Jest nią pani dr hab. Jadwiga Sołoducho. Przepraszamy wszystkich zainteresowanych. Redakcja.

VI posiedzenie plenarne RGSzW (11 maja) poświęcono m.in. **modelowi kształcenia nauczycieli** w aspekcie standardu kształcenia na kierunku *Pedagogika*. Materiał do dyskusji przygotowała dr hab. M. Nowak-Dziemianowicz w raporcie „System kształcenia nauczycieli w Polsce”. Wskazała tam na duże zróżnicowanie w sposobach kształcenia nauczycieli, a zatem i w przygotowaniu do zawodu. Mniejszość stanowią absolwenci uczelni pedagogicznych. Podstawowa grupa to absolwenci kierunków przedmiotowych szkół wyższych typu uniwersyteckiego lub politechnicznego, którzy w trakcie studiów zaliczają kursy pedagogiczne i odbywają praktykę. Mają oni na ogół lepsze kompetencje z nauczanego przedmiotu, ale skromne przygotowanie pedagogiczno-psychologiczne. Tymczasem właśnie ono jest niezbędne w pracy nauczyciela; decyduje o powodzeniu jego działań. Szeroka dyskusja nad tym problemem wykroczyła poza zakres określony przez inicjatorów cel. W niewłaściwym pedagogicznym przygotowaniu nauczycieli upatrywano przyczyny szeregu negatywnych zjawisk zachodzących w polskich szkołach i w relacjach uczestników procesu edukacyjnego.

Przyjęto uchwałę skierowaną do Ministra NiSzW oraz Ministra EN zalecającą, by włączyć **przedmiot „technika”** do „Podstaw programowych kształcenia ogólnego”. W uzasadnieniu wskazano na znaczenie edukacji technicznej – także w szkołach ogólnych.

Zaopiniowano projekt Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki „*W sprawie warunków, jakie muszą spełnić jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia*”. Rozporządzenie to, opracowane na podstawie art. 9 pkt 4 „*Prawa o szkolnictwie wyższym*”, będzie obowiązywało od 1 października 2006 r. W projekcie rozporządzenia kolejno za-

Mateusz Molasy

Piotr Konderla

warto: **warunki konieczne do utworzenia i prowadzenia przez jednostki organizacyjne kierunków studiów I, II stopnia i studiów jednolitych magisterskich oraz określono niezbędne do prowadzenia studiów minima kadrowe**. Pod względem warunków koniecznych do prowadzenia studiów, projekt rozporządzenia nie zmienia w istotny sposób obecnych przepisów. Natomiast wprowadza szereg zmian dotyczących minimów kadrowych. Dla kierunków kształcenia reprezentowanych na Politechnice Wrocławskiej **minimum kadrowe dla studiów I stopnia to trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora**. Dla studiów II stopnia wynosi ono **sześciu nauczycieli akademickich z tytułem lub stopniem doktora habilitowanego oraz sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień doktora**. Nauczyciel akademicki uwzględniany jest w tym systemie jako współtworzący kadre, jeżeli:

- osobiście prowadzi co najmniej 80 godzin zajęć dydaktycznych i ma tytuł lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub
- osobiście prowadzi co najmniej 120 godzin i ma stopień doktora.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów dla kierunków studiów technicznych nie może być mniejsza niż 1:80. Można zauważyć, że szereg szczegółowych zapisów rozporządzenia wychodzi naprzeciw oczekiwaniom uczelni niepublicznych.

Projekt ten został pozytywnie zaopiniowany przez RGSzW, lecz z szeregiem poprawek. Dotyczyły one głównie zbyt niskich obniżonych minimów kadrowych na niektórych kierunkach kształcenia.

Piotr Konderla
Mateusz Molasy

IX DFN

uzupełniona o nowe spektakularne demonstracje – będzie ona prezentowana 20-krotnie (!). Z nowości na uwagę zasługują m.in. pokazy nowoczesnych metod diagnostyki medycznej, biomedycznych systemów identyfikacji ludzi, wrocławskich noblistów, siedmiu praw fizyki, które wstrząsnęły wszechświatem, data mining, fizyki: oka, widzenia barwnego oraz globalnego systemu pozycjonowania (GPS). Pracownicy i doktoranci Instytutu Fizyki przygotowali dla najmłodszych (przyrowadzanych na Festiwal przez rodziców i dziadków) interaktywne pokazy niecodziennych efektów i zjawisk fizycznych, które złożą się na imprezę „Piaskownica fizyka”. Warto odnotować również warsztat zatytułowany „Rozwiązać SU-DO-KU”, który przygotował dr inż. Tadeusz Głowacki z Zakładu Geodezji i Geoinformatyki Instytutu Górniczego PWr.

Ponadto w drugim dniu Festiwalu prof. Jerzy Świątek poprowadzi dyskusję panelową „Czy można uczyć przez Internet?”. Będzie ona ściśle związana z działaniami

mi Uczelni na rzecz nauczania na odległość. Prorektor ds. nauczania PWr, prof. Janusz Szafran, podjął decyzję o finansowaniu projektów dydaktycznych, których celem jest stworzenie kursów matematyki wyższej i języków obcych wspomaganymi nowoczesnymi technologiami informacyjnymi.

Kilku pracowników naukowo-dydaktycznych i doktorantów PWr zaangażowanych w poprzedni i tegoroczny Festiwal zostało wysoko ocenionych i wyróżnionych przez prof. K. Wilk, środowiskowego koordynatora DFN. W gronie tuzów popularyzatorskich znaleźli się: profesorowie Andrzej Wiszniewski, Paweł Kafarski, Romuald Będziński oraz doktorzy habilitowani inżynierowie Tomasz Nowakowski i autor tego tekstu. W grupie festiwalowych osobowości dydaktycznych są: prof. dr hab. Ryszard Poprawski – dyrektor Instytutu Fizyki PWr, dr hab. inż. Halina Kwaśnicka, prof. nadzw. PWr, dr hab. inż. Jerzy Świątek, prof. nadzw. PWr – dziekan Wydziału Informatyki i Zarządzania, dr hab. Jadwiga Sołoducho – pełnomocnik Koordynatora Środowiskowego DFN ds. Regionu. Do młodych talentów festiwalowych zaliczono dr inż. Beatę Domagalską i mgr inż. Jacka Dosekocza.

Program imprez festiwalowych na PWr w układzie chronologicznym jest dostępny na stronie <http://www.pwr.wroc.pl/11311.xml>. Na przełomie sierpnia i września rozprowadzona będzie broszura zawierająca program Festiwalu na PWr.

Szczegółowy program środowiskowego IX DFN wraz z wyszukiwarką jest dostępny w Internecie na stronie www.festiwal.wroc.pl.

W programie tegorocznego Festiwalu każdy znajdzie się coś interesującego. Imprezy są adresowane do wszystkich – od dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, poprzez osoby dorosłe, aktywne zawodowo, po emerytów.

W imieniu prof. dr. hab. inż. Tadeusza Lutego, Rektora PWr, prof. dr hab. inż. Kazimierzy Wilk, koordynatora środowiskowego DFN, organizatorów imprez i pasażerów własnym serdecznie zapraszam wszystkich zainteresowanych do uczestnictwa w wielkim święcie, jakim będzie IX Dolnośląski Festiwal Nauki na Politechnice Wrocławskiej.

*dr hab. inż. Włodzimierz Salejda,
prof. nadzw. PWr
Koordynator DFN na PWr*

Eksperyment dydaktyczny na Wydziale Chemicznym

Z punktu widzenia inicjatorów programu uczniowskich zajęć na Wydziale Chemicznym, jego celem jest: umożliwianie poznania istoty i techniki eksperymentalnej, tworzenie osobowości zdolnych do adaptacji w zmieniających się warunkach społeczno-gospodarczych i nabywanie umiejętności prezentacji swoich osiągnięć z wykorzystaniem technik multimedialnych. Dowodem, że cele te osiągnięto, jest końcowa prezentacja jednej z uczennic – Agaty Kozółup, która uzyskała celującą ocenę.

Finansowanie tej ciekawej inicjatywy nie byłoby możliwe bez zaangażowania milickiej gminy. Niestety uczelnia nie ma specjalnych środków na dokształcanie młodzieży. Dziekan Wydziału Chemicznego z bólem wyrывa z wydziałowych funduszy pół stawki dydaktycznej dla prowadzących zajęcia.

– *Koszt odczynników i innych drobnych nakładów jest pomijalny* – zapewnia mgr Zbigniew Adamski.

Zaangażowanie opiekunów z Politechniki zostało docenione. Na końcowym, podsumowującym spotkaniu, gdy wręczano uczestnikom zajęć świadectwa potwierdzające ich wyniki, wyrażali oni wdzięczność zarówno obu wymienionym już panom, jak władzom wydziału, pani dr hab. Jadwidze Sołoducho, kierownikowi Zakładu Metalurgii Chemicznej prof. W. Walkowiakowi i prof. P. Drożdżewskiemu.

Dziekan W-3 prof. Ludwik Komorowski zwracając się do młodzieży podkreślił zasługi nauczycieli gimnazjum, którzy zechcieli włączyć się w tę inicjatywę.

Dodał, że ci z uczestników zajęć, którzy kiedyś podejmą studia chemiczne na Politechnice, zdobędą nie tylko pasjonującą wiedzę z biotechnologii, inżynierii chemicznej czy technologii chemicznej. Wiedza techniczna wiąże się ze znajomością organizacji produkcji, planowania. tu można nauczyć się także planowania własnej przyszłości.

Gimnazjum w Sułowie ma 250 uczniów i 26 nauczycieli.

Młodzież zajęła już trzy pierwsze miejsca w I Powiatowym Konkursie Chemicznym „Młody chemik eksperymentuje”.

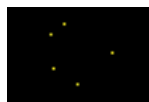
Jako wykładowcy przyjeżdżają tu naukowcy z wielu ośrodków, także z Politechniki Wrocławskiej (np. ciekawe wykłady były prezentowane przez prof. P. Kafarskiego).

Młodzież ma do dyspozycji gabinet przedmiotowy, pracownię komputerową, salę gimnastyczną, bibliotekę i świetlicę oraz boiska wokół szkoły.

Gimnazjum od stycznia 2002 realizuje międzynarodowy Program Edukacyjny GLOBE, którego centrum organizacyjne znajduje się w Waszyngtonie. Program łączy pracę ucznia, nauczyciela i naukowca w działaniach zmierzających do poznania globalnych problemów środowiska przyrodniczego. Za systematyczne prowadzenie badań młodzież biorąca udział w programie otrzymała w 2002 roku list gratulacyjny.

Absolwenci takiej szkoły będą z pewnością mile widziani na Politechnice.

(mk)

Projekt „TWIPSA: Transfer Wiedzy do Przedsiębiorstw Dolnośląskich Poprzez Staże Absolwentów PWr.” (Z/2.02/II/2.6/01/04) finansowany jest przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach ZPORR, Priorytet II „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”, Działanie 2.6 „Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy” oraz z budżetu państwa. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Gminą Wrocław.

„Staże unijne szansą dla młodych absolwentów”

Czy członkostwo w Unii Europejskiej daje młodym ludziom możliwość rozwoju i doskonalenia swych umiejętności? Czy poprzez organizowanie różnego rodzaju staży młodzi, wykształceni ludzie mogą bezpośrednio po studiach rozpocząć karierę zawodową? Dzięki uczestnictwu w Projekcie „TWIPSA: Transfer Wiedzy do Przedsiębiorstw Dolnośląskich poprzez Staże Absolwentów PWr” finansowanym w 75% procentach ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i w 25% z budżetu państwa mogę twierdząco odpowiedzieć na powyższe pytania.

22 sierpnia 2005 roku, po uprzednim złożeniu wszystkich niezbędnych dokumentów, otrzymałam z Politechniki Wrocławskiej wiadomość, że firma FagorMastercook S.A. (dawniej Wrozamet) pozytywnie rozpatrzyła moją aplikację o 12-miesięczny staż. W ten sposób uzyskałam szansę na zdobycie doświadczenia zawodowego i skonfrontowania zdobytej na studiach wiedzy teoretycznej z realiami prawdziwej firmy. Radość moja była podwójna: po zniechęcających doświadczeniach przy poszukiwaniu pracy ujrzałam możliwość sprawdzenia się w dynamicznie rozwijającej się firmie. I tak 1 października 2005 roku rozpoczęłam staż w Dziale Inżynierii w firmie FagorMastercook S.A. produkującej sprzęt AGD.

Pierwsze dni były poświęcone poznaniu profilu produkcyjnego firmy. Moje zadanie było związane z wdrożeniem nowego produktu. Polegało na zaprojektowaniu kuchni z nowym piekarnikiem. Miałam opracować koszty wdrożenia nowego wyrobu i stworzyć dokumentację konstrukcyjną niezbędnych nowych detali. Jednym z najciekawszych zadań było wykonanie funkcjonalnego prototypu nowej kuchni. Ogłędanie na własne oczy materialnych efektów

własnej pracy – nie tylko na papierze czy monitorze komputera – było bardzo emocjonujące. Praca przy takim projekcie dała mi możliwość spojrzenia na problem ze znacznie szerszej niż dotąd perspektywy. Co to znaczy? Na studiach sądziłam, że zaprojektowanie produktu jest rzeczą łatwą: inżynier tworzy dany detal na papierze, czy przy pomocy programu komputerowego i już – praca wykonana. Dopiero staż uświadomił mi, jak dalece trzeba konfrontować założenia projektowe z rzeczywistością. Przekonałam się o tym nanosząc kolejne poprawki na projekt prototypu. Czasami zdarzało się, że to, co stworzyłam, było zupełną kląpą i nie pasowało zupełnie do rzeczywistości... Ponownie musiałam powtarzać procedurę: pomysł – rysunek konstrukcyjny – prototyp. Mój optymizm i wiara w poprawność projektu były niejednokrotnie szybko gaszone. Przychodziły chwile, że najchętniej człowiek rzuciłby wszystko w ką, ale... z czasem znów odzywały wola działania i wiara we własne siły. Dalej dzielnie pracowałam nad projektem. Nie chciałyby tutaj przedstawiać pracy konstruktora jako czegoś niezwykle trudnego. Bywały i takie chwile, kiedy wszystko szło po mojej myśli, kiedy moje pomysły były akceptowane nawet przez najsurowszych specjalistów firmy.

Oprócz realizacji stażowego tematu firma stawiała przede mną kolejne wymagania. Brałam udział w realizacji tzw. drobnych zadań. Zajmowałam się m.in. poprawą jakości produktu od strony konstrukcyjnej. Dzięki temu pogłębiłam swoją wiedzę o wręczach. Pracy było sporo, ale wynagrodzono mi to wysyłając mnie na jednodniowe szkolenie organizowane przez firmę EJOT specjalizującą się w połączeniach śrubowych. Następnie w maju br. uczestniczyłam w dwu-

dniowym szkoleniu na temat tworzyw sztucznych zorganizowanym w Kolonii, w Niemczech. To cenne doświadczenie pozwoliło mi poznać punkt widzenia zagranicznych specjalistów na tworzenie produktów z tworzywa sztucznego.

Staż to także możliwość szybkiej kariery zawodowej. Potwierdzają to awanse stażystów na stanowiska kierownicze czy powierzone im zadania lidera. Tak było w moim przypadku. Zostałam wytypowana na lidera RKM (*Reduction Cost Material*). Do moich obowiązków należy praca nad minimalizacją kosztów produktu przy zachowaniu odpowiedniego poziomu jakości oraz nadzorowanie zadań realizowanych przez innych pracowników. Jest to dla mnie wydarzenie znaczące, zwłaszcza w aspekcie przyszłych starań o pracę. Taka informacja w moim CV na pewno nie będą bez znaczenia dla pracodawcy. Staż dał mi więc szerokie możliwości rozwoju i pozwolił na sprawdzenie wiedzy teoretycznej w praktyce.

Oceniam, że udział w stażach oferowanych przez projekt TWIPSA to wielka szansa dla młodych, „świeżo upieczonych” absolwentów Politechniki. To kontynuacja nauki, możliwość zweryfikowania zdobytej już wiedzy i szansa na zabezpieczenie swojej przyszłości przez dłuższe zakotwiczenie w firmie. Mam nadzieję, że po zakończeniu stażu w firmie FagorMastercook S.A. będę mogła w niej pracować już jako regularny pracownik.

Projekt TWIPSA poza licznymi korzyściami dla absolwentów stwarza także szansę zatrzymania w Polsce wykwalifikowanych specjalistów z różnych dziedzin, których niestety coraz więcej wyjeżdża za granicę.

mgr inż. Małgorzata Pietrzak

absolwentka Wydziału Mechanicznego PWr, stażystka w firmie FagorMastercook S.A.

IV Konferencja Naukowa Studentów

W dniach od 22 do 24 maja na Politechnice odbyła się kolejna Konferencja Naukowa Studentów. Wzięło w niej udział prawie 300 uczestników, wygłoszono 174 referaty. W skład Komitetu Naukowego weszło 44 naukowców z różnych wrocławskich uczelni. W spotkaniu oprócz studentów polskich uczelni uczestniczyli także goście z zaprzyjaźnionych z Politechniką szkół z Niemiec, Ukrainy i Stanów Zjednoczonych (z Arizony).

Fot. K. Mazur

Dyplom dla Małgorzaty Gościńiak

Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był inicjator konferencji – prorektor ds. studenckich dr Krzysztof Rudno-Rudziński, a współorganizatorami – kierownik Działu Studenckiego Andrzej Ostoja-Solecki, Samorząd Studencki i Fundacja Manus, która miała za zadanie wyszukanie sponsorów. Ostatecznie głównym sponsorem imprezy została firma Viessmann.

Konferencja miała umożliwić aktywnym studentom realizację zainteresowań naukowych i poszerzenie zdobytej wiedzy. To także doskonała okazja do wymiany poglądów i porównania osiągnięć. Zakres tematów obejmuje wszystkie dyscypliny naukowe oraz badania prowadzone na Politechnice Wrocławskiej.

Uroczystość otwarcia konferencji zaszczylicili: JM Rektor prof. Tadeusz Luty, prorektor ds. organizacji prof. Ernest Kubica i prorektor ds. studenckich dr Krzysztof Rudno-Rudziński. JM Rektor w swoim wystąpieniu wyraził wolę poszukiwania nowych form wspierania aktywności studenckiej przez Politechnikę (być może uda się ufundować specjalne granty dla studentów, którzy zechcą prowadzić prace badawcze w czasie wakacji).

Jak zauważył prorektor dr Krzysztof Rudno-Rudziński, rosnąca z roku na rok samodzielność studentów jest podstawowym sukcesem konferencji. To oni coraz częściej zachęcają pracowników do włączania się w prace kół i przygotowanie KNS. Można też zauważyć, że poziom referatów jest coraz wyższy. Wybijające się grupy, np. studenci prof. Romualda Będzińskiego, nie poprzestają na udziale w KNS, ale organizują również własne konferencje.

Namacalnym efektem KNS są tomy opublikowanych referatów, których wydanie zostało sfinansowane przez PWr. Fakt publikacji ma duże znaczenie dla jej uczestników – młodych naukowców.

Podczas konferencji odbyły się trzy konkursy: na najlepszy referat polskojęzyczny, na najlepszy referat angielskojęzyczny (w

tym roku po raz pierwszy, aby zachęcić uczestników do wystąpień w tym języku) i na najlepsze koło naukowe. Trudnym zadaniem konferencyjnym dla Komitetu Naukowego było zrecenzowanie tak dużej liczby referatów i przyznanie nagród w poszczególnych kategoriach. Przyznano nagrody i wyróżnienia indywidualne oraz zespołowe – dla kół. Rozdzielono 18 równorzędnych nagród po 500 zł (na sumaryczną kwotę 9.000 zł) i 30 równorzędnych wyróżnień po 300 zł (w sumie 9.000 zł). Na nagrody indywidualne przeznaczono 18.000 zł z rezerwy Prorektora ds. Nauczania.

I. NAGRODY I WYRÓŻNIENIA INDYWIDUALNE PRYZNANE W POSZCZEGÓLNYCH SESJACH:

1. Informatyzacja współczesnego życia

Nagrody:

1. Halszka Konieczek, Agnieszka Wielgus (W-4)
2. Maciej Nikodem (W-4)
3. Sławomir Szymczak, Witold Szyszka (W-4)
4. Wojciech Figna (W-4)

Wyróżnienia:

1. Marcin Cieślak (W-4)
2. Bożena Dudzicz (W-4)
3. Radosław Kaczyński (W-4)
4. Grzegorz Kukła (W-8)
5. Robert Poręba (W-4)
6. Jacek Tokar (W-4)
7. Marcin Wałach, Szymon Kowal (W-4)

2. Człowiek w środowisku nowoczesnej techniki

Nagrody:

1. Magdalena Cieślak (W-4)
2. Artur Iwański (W-1)
3. Marcin Michalski (W-1)

Wyróżnienia:

1. Joanna Pieczyńska (W-2)
2. Agnieszka Sobaczak, Iwona Kusznirowska, Justyna Łaszczyńska (W-1)

Wyróżnieni studenci

Fot. K. Mazur

3. Techniczne spojrzenie na człowieka

Nagrody:

1. Monika Stefańska, Justyna Krzak-Roś (W-10)
2. Maria Tarała, Daniel Skrzypiec (W-11)

Wyróżnienia:

1. Małgorzata Kowalska, Dorota Szczęsna (W-11),
2. Sylwia Krępacka (W-11)

4. Biocywilizacja

Nagrody:

1. Tomasz Matusiak (W-3)
2. Małgorzata Nowostawska (W-3)

Wyróżnienia:

1. Anna Gajowniczek (W-11)
2. Joanna Pach (W-10)

5. Droga ku przyszłości

Nagroda:

1. Eliza Chodkowska (UMCS w Lublinie)

Wyróżnienia:

1. Zbigniew Brzozowski (W-4)
2. Łukasz Cichocki, Paweł Kloc (W-9)

Fot. K. Mazur

Reprezentanci KN i ich opiekunowie

3. Sebastian Kałużka (W-4)
4. Grzegorz Marcella (Politechnika Śląska w Gliwicach)

6. Energia i maszyny – przyszłość wynika z przeszłości

Nagroda:

1. Paweł Ewert (W-5)
2. Dariusz Berezowski (W-4)

Wyróżnienia:

1. Tadeusz Kłodowski (W-4)
2. Grzegorz Jan Wielgoszewski (W-12),
Bogusław Wielgoszewski (W-11)

7. W poszukiwaniu technologii jutra

Nagrody:

1. Łukasz Bednarz, Sebastian Bednarz (W-12)
2. Damian Wydymus (W-4)
3. Michał Kochel (W-4)

Wyróżnienia:

1. Marek Kowalik (W – 5)
2. Szymon Lis, Rafał Dylewicz (W-12)
3. Michał Oskwarek (W – 10)
4. Piotr Psuja
5. Rafał Tadaszak, Krzysztof Ludian, Jakub Olszewski,

Gratulacje dla prof. R. Będzińskiego – opiekuna Koła Naukowego Biomechaników

- Tomasz Ryznar (W-12)
6. Mirosław Woszczyzna, Agata Masalska,
Paweł Zawierucha (W-12)
7. Klaudiusz Woźniak (W-12)

8. Strategia w globalnym świecie

Nagroda:

1. Alicja Brodzka (Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu)

Wyróżnienia:

1. Ewa Stasiukiewicz (Uniwersytet Łódzki)
2. Małgorzata Życińska (W-8)
3. Michał Helwich (W-4)

9. W sesji plakatowej

Wyróżnienie:

1. Ernest Orzga, Marcin Terelak (W-10)

II. WYRÓŻNIENIA ZESPOŁOWE

Za dorobek kół naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem udziału w konferencjach krajowych i zagranicznych, wygłoszonych referatów, udokumentowanych publikacji, posiadanych nagród i wyróżnień oraz aktywności na polu badań i wszelkich prac analityczno-studyjno-rozwojowych, związanych z tematyką uprawianych dziedzin nauk podstawowych, technologii i wdrożeń przyznano: 9 równorzędnych nagród po 1500 zł na ogólną kwotę 13.500 złotych.

Mgr J. Bator odbiera złotą odznakę PWr

Fot. K. Mazur

Wyróżnienia otrzymali:

- **Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe Biomechaników**, opiekun naukowy: prof. Romuald Będziński,
- **Studenckie Koło Naukowe Systemów Informatycznych i Sieci Komputerowych „SISK”**, opiekun naukowy: dr Leszek Koszałka,
- **Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe Ochrony Zabrytków Techniki H.P. „NADBÓR”**, opiekun naukowy: prof. Stanisław Januszewski,
- **Strukturalne Koło Naukowe Studentów przy Wydziałowym Zakładzie Konstrukcji Budowlanych**, opiekun naukowy: prof. Janusz Rębielak,
- **Stowarzyszenie Naukowe Studentów „OPTOELEKTRONIKAI MIKROSYSTEMY”**, opiekunowie naukowcy: dr hab. Siergiusz Patela, mgr Rafał Dylewicz,
- **Studenckie Stowarzyszenie Naukowe „SPENT” (Stowarzyszenie Polskich Entuzjastów NanoTechnologii)**, opiekun naukowy: dr hab. Teodor Gotszalk,
- **Koło Naukowe „JAVA-TECH” przy Instytucie Informatyki Stosowanej**, opiekun naukowy: dr Dariusz Król,

Fot. K. Mazur

Toast JM Rektora za sukces

JM Rektor wręczył list gratulacyjny dyrygentce Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej **Małgorzacie Sapieszce-Muziol** i prezesowi zarządu chóru **Krzysztofowi Górskiemu** za zdobycie nagrody głównej Grand Prix na I Festiwalu „Cantate Domino” w Krakowie i nagrody dla najlepszego dyrygenta.

Dyplomy otrzymali także najlepsi studenci-sportowcy, którzy indywidualnie uzyskali w tym roku najlepsze wyniki – złote medale w swoich dyscyplinach: **Małgorzata Gościniak** (W-10), **Jakub Piątkowski** (W-6) i **Marcin Boniak** (W-10) z sekcji pływackiej, **Jan Linowski** (W-0) z sekcji wioślarskiej oraz **Paweł Sielski** (W-9) z sekcji piłki stołowej. (km)

Monika Stefańska, studentka III roku Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej i II roku Wydziału Zarządzania i Informatyki Akademii Ekonomicznej otrzymała tytuł najlepszej studentki Primus Inter Pares 2006 Dolnego Śląska, nadany przez Radę Okręgową ZSP we Wrocławiu za nieprzeciętne osiągnięcia. Monika ma średnią ocen 4,98 na Politechnice Wrocławskiej i 4,07 na Akademii

Fot. K. Mazur

M. Sapiecha-Muziol i Krzysztof Górski

- **Studenckie Koło Naukowe MICROSYSTEMS ORIENTED SOCIETY „MOS”**, opiekun naukowy: dr Andrzej Stępień,
- **Koło Naukowe Studentów Chemii „ALLIN”**, opiekun naukowy: dr hab. Jadwiga Sołoducho.

Na uroczystości wręczenia nagród i wyróżnień, która miała miejsce 22 czerwca, podsumowywano także całą działalność studencką w mijającym roku akademickim. Licznie przybyli studenci i opiekunowie kół naukowych. Dyplomy wręczał JM Rektor prof. Tadeusz Luty i prorektorzy: prof. Janusz Szafran i dr Krzysztof Rudno-Rudziński.

Przy tej okazji złotą odznaką PWr uhonorowano odchodzącego na emeryturę pana mgr **Janusza Batora** – bardzo zasłużonego w pracy ze studentami pracownika ZOD w Wałbrzychu, kierownika DS, twórcy i opiekunowi Klubu Turystycznego „Filiałni Łazicy” (który niegdyś odnosił również sukcesy sportowe i reprezentował Polskę w biegach sprinterskich).

Janusz Bator życzył studentom odbierającym nagrody i wyróżnienia, aby kiedyś mogli być tak dumni ze swego zakładu pracy, jak on jest dumny z Politechniki Wrocławskiej.

Wręczono również dyplom laureatce konkursu na najlepszego studenta „Primus Inter Pares” Dolny Śląsk 2006 – **Monice Stefańskiej**.

Fot. K. Mazur

Monika Stefańska odbiera dyplom z rąk prof. J. Szafrana

Ekonomicznej. Posiada 3 certyfikaty językowe – z języka angielskiego, niemieckiego i hiszpańskiego; uczy się także języka rosyjskiego. Od 2004 roku jest stypendystką Ministra Edukacji Narodowej, ma na swoim koncie wiele publikacji naukowych, znajduje czas na grę w piłkę siatkową w reprezentacji Politechniki Wrocławskiej i działalność w kilku kołach naukowych. Pod koniec września Monika będzie reprezentowała Dolny Śląsk w ogólnopolskim finale, który tradycyjnie odbędzie się w Pałacu Prezydenckim.

III Międzynarodowa Konferencja Studentów i Młodych Pracowników Nauki

Nauka i Technika w Ochronie Środowiska

III Międzynarodowa Konferencja Studentów i Młodych Pracowników Nauki „Nauka i Technika w Ochronie Środowiska” odbyła się 6 i 7 kwietnia w auli Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego Politechniki Wrocławskiej w Jeleniej Górze. Zorganizowano ją w ramach V Sympozjum Koła Naukowego „EKOFILIA”. Spotkaniu patronowali: prof. Janusz Szafran – prorektor ds. nauczania PWr, prof. Janusz Jeżowiecki – dziekan Wydziału Inżynierii Środowiska PWr, Jan Szyszko – minister środowiska RP, Andrzej Pawluszek – członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego oraz Józef Kusiak – prezydent Jeleniej Góry.

Po wystąpieniu gospodarza – dyrektora ZOD dr inż. Macieja Pawłowskiego, profesor Janusz Szafran uroczystie dokonał otwarcia konferencji. Głos zabrali też profesor Janusz Jeżowiecki oraz przedstawiciele władz miasta.

Prezes Koła Naukowego „EKOFILIA”, mgr inż. Michał Janicki, który prowadził tę

dwudniową konferencję, zaprosił do głosu prelegentów.

Referat wprowadzający „Z Bolonii do Wrocławia z nową ustawą w rękę” wygłosił prof. Janusz Szafran. Omówił główne cele procesu bolońskiego w aspekcie zapisów nowej ustawy o szkolnictwie wyższym. Regulacje te mają istotny wpływ na kształt i sposób wdrażania planów i programów studiów, które muszą być zgodne z przyjętą strategią. Uzupełnieniem referatu było wystąpienie prodziekana Wydziału Inżynierii Środowiska dr. hab. inż. Jana Da-

niewlicza poświęcone systemowi kształcenia na międzynarodowym kursie MET. Głos zabrał też przewodniczący Państwowej Rady Ochrony Środowiska prof. dr hab. inż. Tomasz Winnicki, który zapoznał zebranych z tematyką planowanego Szczytu Europejskich Rad Ochrony Środowiska, który w tym roku odbędzie się w Polsce.

Dalsze referaty prezentowano na dwóch równoległe przebiegających sesjach. Pierwsza (A) dotyczyła zagadnień społecznych i szeroko pojętej energetyki ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii, procesów spalania

Profesor ds. nauczania prof. J. Szafran omówił główne cele procesu badawczego

oraz zanieczyszczenia atmosfery. Druga (B) skoncentrowana była na problemach ochrony wód, oczyszczania ścieków, gospodarki odpadowo-osadowej oraz zagad-

Dostojni goście reprezentowali władze uczelni i regionu

nieniach zanieczyszczenia gleb. Ponad dwudziestu uczestników wygłosiło referaty oceniane przez Komisję Merytoryczną, która w oparciu o liczne kryteria wybierała najlepszy referat.

Dziekan Wydz. Ochrony Środowiska – prof. J. Jeżowiecki

Wystąpienia uczestników zaskakiwały niejednokrotnie nie tylko ciekawą i aktualną problematyką, ale również oryginalnym i nowatorskim podejściem do wielu zagadnień. Profesjonalnie przygotowane wystąpienia studentów, doktorantów i adiunktów z kraju i zagranicy wzbudzały często podziw i uznanie doświadczonych pracowników

naukowych. Nie zabrakło ciekawych, konstruktywnych dyskusji, które kontynuowano niejednokrotnie podczas przerw. Konferencja umożliwiła młodym naukowcom z Polski, Niemiec i Węgier wymianę doświadczeń i poglądów.

Interesującym elementem sympozjum była sesja wyjazdowa. Po zakończeniu konkursu uczestnicy mogli zapoznać się z systemem zarządzania jakością oraz linią produkcyjną w Przedsiębiorstwie Farmaceutycznym Jelfa S.A. w Jeleniej Górze – jednym z największych tego typu

przedsiębiorstw w Europie.

Następnego dnia można było wysłuchać referatu dotyczącego oczekiwań pracodawców wobec absolwentów szkół wyższych i zapoznać się z wieloma interesującymi danymi statystycznymi dotyczącymi kształcenia w Polsce.

Uczestnicy konferencji usłyszeli poza konkursowe referaty przedstawicieli Koła

Naukowego „EKOFLIA” i cykl wystąpień na temat najnowszych zainteresowań „EKOFILII”.

Na zakończenie ogłoszono długo oczekiwane wyniki konkursu na najlepszy referat. Nagrody wręczył dziekan Janusz Jeżowiecki.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem, uczestniczyło w niej ponad 160 osób, wśród nich: studenci, doktoranci, pracownicy naukowcy, przedstawiciele władz województwa, powiatu i miasta, przedstawiciele regionalnych przedsiębiorstw i uczniowie szkół średnich.

Realizacja konferencji nie byłaby możliwa bez pomocy i wsparcia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Elektrowni Turów S.A., EnergiiPro – Koncernu Energetycznego S.A., JZO Sp. z o.o. władz miejskich Jeleniej Góry i Starostwa Powiatu Jeleniogórskiego.

Owoce tego wydarzenia są również dostępne u organizatorów materiały konferencyjne wydane w postaci drukowanej publikacji i płyty CD.

Mamy nadzieję, że przyszłe, VI Sympozjum K.N. „EKOFILIA”, o którym organizatorzy myślą już dziś, odniesie również duży sukces i umożliwi owocne spotkanie młodych naukowców z Polski i spoza jej granic.

LinuxAcademy

Już po raz trzeci w tym roku odbyła się sesja linuksowa w ramach cyklu LinuxAcademy organizowana przez Akademickie Stowarzyszenie Informatyczne. Już od rana 10 czerwca grupka słuchaczy czekała na rozpoczęcie pierwszego wystąpienia. Podczas sesji odbyło się osiem wykładów przeprowadzonych przez członków ASI oraz przez gości z tak znanych firm jak Novell Polska, Axit oraz Power Media. Wykłady były zróżnicowane pod względem poziomu trudności i tematyki. Dzięki temu przyciągały zarówno początkujących jak i bardziej zaawansowanych użytkowników linuxa. W imprezie wzięło udział około trzystu osób, przy czym średnia frekwencja na każdym z wykładów wynosiła około siedemdziesiąt osób.

Podczas przeprowadzonej wśród uczestników ankiety dowiedzieliśmy się, że nasze wykłady są wysoko oceniane pod wzglę-

dem merytorycznym, a większość słuchaczy uważa, że powinny odbywać się częściej. W przyszłym roku akademickim ASI, aby sprostać potrzebom naszych słuchaczy, zamierza w ramach LinuxAcademy przeprowadzić kurs linuxa oraz wszelkich technologii opartych o open source. Organizatorzy będą się starali zadbać o zachowanie ciągłości myśli dydaktycznej w całym cyklu zajęć, a także o zwiększenie liczby wykładów. Będą się one odbywać regularnie, co dwa tygodnie i zostaną wzbogacone kilkakrotnymi zajęciami warsztatowymi.

ASI powstało w 1999 roku. W tak krótkim okresie działalności udało się nam zrealizować kilka projektów. Najbardziej znanym jest LinuxAcademy, czyli cykl darmowych wykładów i warsztatów popularyzujących linuxa oraz oprogramowanie open source. W ramach tego cyklu

odbyły się już dwadzieścia trzy wykłady oraz trzy całonocne sesje linuksowe, działa również portal internetowy, na którym zamieszczane są materiały z wykładów oraz materiały tworzone przez naszych słuchaczy. Jest to możliwe dzięki zastosowaniu koncepcji wiki. Niewiele osób jednak wie coś więcej o projektach realizowanych przez ASI. Do ciekawszych projektów należy projekt „Robosia” mający na celu zbudowanie robota, „Linux na laptopa”, który realizowany był przy współpracy z firmą Aristo, „Jam|IT” czyli nocne spotkania o tematyce komputerowej dla profesjonalistów, „CamPointer”, które miało umożliwić wykorzystanie kamery internetowej jako myszki oraz „/usr/src”, który ma stworzyć developrom jeszcze wygodniejsze rozwiązania do pracy zespołowej.

Od przyszłego roku zamierzamy przeprowadzić rekrutację kandydatów do pracy nad nowymi projektami, gdyż nasze stowarzyszenie ciągle się rozwija i brakuje rąk do ich realizacji.

Krzysztof Ciesielski

◀36 X posiedzenie Senatu

Proponuje się też, by każdy pracownik naukowo-dydaktyczny, który chce poświęcić się realizacji swego grantu, mógł „wykupić” się od realizacji pensum (cena: połowa stawki dydaktycznej).

Dr **B. Majchrzak** (ZNP) nie zgłosił poprawek.

Dr **R. Wroczyński** (KZ NSZZ „S”) prosił o wyjaśnienie sformułowań §3.2 (dot. uzależnienia możliwości prowadzenia wykładów i prac dyplomowych przez pracowników z doktoratem od decyzji rady wydziału) i o wyjaśnienie pojęcia „współuczestnictwa” (§3.3). Ponadto zaproponował usunięcie słowa „wyjątkowo” w §4.7.

JM Rektor wyjaśnił, że zasadniczo dydaktyka ma być rozwijana przez samodzielnych pracowników („twórczo rozwijających dziedzinę”), zaś prof. J. Szafran wskazał na wymogi formalne. Zapisy mają też przeciwdziałać prowadzeniu zbyt wielu dyplomantów przez jednego opiekuna.

Prorektor **J. Szafran** zgłosił autopoprawki do §3.2.3, §6.1, §6.3 A, §6.4 A i §6.9.

Doc. **J. Górniak** zwrócił uwagę na potrzebę sprecyzowania zasad obliczania wy-

nodzenia za prowadzenie prac dyplomowych (§4.7), zaś prof. **R. Poprawski** wniósł poprawkę do §5.5.7D (zlecenia dotyczące kursów powtórkowych wakacyjnych, tj. sierpniowych i wrześniowych powinny nastąpić nie później niż 10 dni przed ich rozpoczęciem).

Przyjęto (48:2:4) „Zasady zlecenia zajęć dydaktycznych i rozliczania pensum w roku akademickim 2006/2007” wraz z poprawkami.

• Prorektor J. Szafran omówił „**Wymogi programowe i ogólne zasady tworzenia planów studiów i programów nauczania**”. Przyjęto, że podstawowym elementem tworzenia planów jest efekt kształcenia: wypromowany absolwent.

Dokument zawiera terminarz studiów I i II stopnia i zasady tworzenia poszczególnych planów i programów nauczania oraz minimalny czas poświęcany na kształcenie ogólne i z przedmiotów podstawowych. Konkretnie propozycje uzyskały aprobatę Kolegiów: Rektorskiego i Rektorsko-Dziekańskiego.

W dyskusji studenci **K. Jarzyna** i **W. Jakubowski** prosili o zwiększenie ilości zajęć z języków obcych i z wychowania fizyczne-

go. Przedstawiciele SJO i SWFiS popierali wniosek, zaś prof. **L. Komorowski** i dr hab. **W. Rebizant** wskazywali na potrzebę ograniczeń.

Rektor podkreślił, że ustawa nie zmuszała uczelni akademickich do prowadzenia zajęć z jęz. obcych i sportu. Politechnika odpowiada na potrzeby studentów, lecz do granic wynikających z możliwości finansowych. Ustalone minima mogą być podwyższone przez wydziały, których dziekani dysponują wolnymi środkami.

Prorektor **K. Rudno-Rudziński** przypomniał, że Politechnika złożyła wniosek do MNiSzW o budowę hali sportowej i basenu.

Prof. **S. Medeksza** (Wydz. Architektury) proponował „elastyczne podejście” do minimów godzinowych zajęć z matematyki i fizyki na Wydziale Architektury. **JM Rektor** wyraził pogląd, że byłoby to sprzeczne z ideą ujednoczenia wymogów na wydziałach. Wypowiedź tę poparł prof. **J. Misiewicz**.

Odrzucono (11:32:11) wniosek studenta **W. Jakubowskiego**, aby wymogi programowe obejmowały 120 godzin wychowania fizycznego (90 godz. na studiach I stopnia ▶

◀25 Politechniczne tramwaje

sza wizyta nieco się przeciągnęła, bowiem uczestnicy wycieczki mieli wiele pytań.

Wychodzących z budynku dyspozytorni studentów witało światło wschodzącego słońca. Niektórzy ze względu na czekające ich zaliczenia musieli na tym zakończyć wycieczkę i udać się na spoczynek. Pozostali wsiadli do wagonu, który ruszył w kierunku placu Staszica. Tam znajduje się ostatnie *przebiecie* (czyli przejazd z lewego toru na prawy), które niegdyś wystarczało wagonom dwukierunkowym do zmiany kierunku jazdy. Dyskusja o wadach i zaletach taboru dwukierunkowego kontynuowana była w drodze na Osobowice. Za oknem natomiast pojawiały się nietypowe rozwiązania wspólnych przystanków autobusowo-tramwajowych, które wzbudziły wiele kontrowersji.

Z Osobowic nasz tramwaj pojechał na Stare Mosty Mieszkańskie – trzeci i ostatni w mieście odcinek jednotorowy, który ze względu na swą minimalną długość nie wymaga sygnalizacji. „Na deser” pojechaliśmy jeszcze w kierunku Kozanowa – pierwsze kilkadziesiąt metrów (bo tyle na razie budowano).

Wycieczkę – przy wielkiej przychylności MPK Wrocław – zorganizowali: dr inż. Bogusław Molecki (Zakład Logisty-

Najwytrwalsi pozują do zdjęcia przy „tramwaju z Kozanowa” – przyszłej linii 18 na ulicy Dmowskiego (2 czerwca, godzina 4:45).

ki i Systemów Transportowych Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn) i Karol Żyromski (MPK). O stosowne tablice na tramwaju zadbał Tomasz Korycki i Anna Gajna – członkowie istniejącego na Wydziale Mechanicznym Koła Naukowe-

go Logistics. Kilka dni później, 7 czerwca przydały się one ponownie – kiedy Politechnikę odwiedzili studenci transportu z Politechniki Drezdeńskiej. Ten przejazd odbył się jednak...

dr Bogusław Molecki

► i 30 godz. – II stopnia). Przyjęto rozwiązanie zgłoszone przez prof. **J. Szafrana**: 60 godz. zajęć sportowych na studiach i całość „Wymogów programowych i ogólnych zasad tworzenia planów studiów i programów nauczania w Politechnice Wrocławskiej” (40:2:13).

• Pozytywnie zaopiniowano proponowane **zasady wnoszenia opłat** określonych w dokumentach: „Zasady wnoszenia opłat za studia niestacjonarne” i „Zasady wnoszenia odpłatności za powtarzanie kursów z powodu niezadowalających wyników w nauce na studiach doktoranckich w roku akademickim 2006/2007 w Politechnice Wrocławskiej” (52:0:0).

• Prorektor **T. Więckowski** przedstawił potrzebę rozbudowy zaplecza badawczego W-4. Przedstawił perspektywę inwestycji w budynek laboratoryjny zawierający komorę bezodbiorną. Lokalizacja: na zapleczu C-3 i C-4. Finansowanie: w znacznym stopniu ze środków strukturalnych UE przyznanych na lata 2007-13. Udział finansowy uczelni nie przekroczy 15%. Zatwierdzenie tych planów przez Senat pozwoli uczelni wystąpić o finansowanie do MNiSzW i funduszy europejskich.

Przewodniczący Senackiej Komisji ds. Badań Naukowych i Współpracy z Gospodarką prof. **E. Chlebus** wyraził poparcie dla tych zamierzeń, gdyż wniosek z W-4/I-28 jest na liście inwestycji budowlanych, o dofinansowanie których w 2007 r. wystąpiono do MNiSzW. Senat zaakceptował (50:1:3) wniosek i zadeklarował wsparcie finansowe dla inwestycji finansowanej przez MNiSzW, fundusze europejskie i in.

• **JM Rektor** zapowiedział, że Senacka Komisja Oceniająca na następnym posiedzeniu Senatowi przedstawi wyniki dotyczące całej uczelni.

• Dr hab. **M. Szata** poprosił o wyjaśnienie braku dostępu do tekstu uchwalonego Statutu. Szef Kancelarii Rektora dr **J. Ossowski** wyjaśnił, że Statut jest oddany do druku. Podkreślono również, że w ciągu miesiąca od przyjęcia statutu uczelni minister może zgłosić zastrzeżenia do jego treści.

• Prorektor ds. rozwoju prof. **M. Hardygóra** poinformowała o skutecznym uruchomieniu (19 czerwca) elektronicznej rekrutacji na PWr. Wstępne trudności zostały szybko zwalczone.

• Mgr inż. **J. Borowiec** poinformował, że Kapituła Fundacji Rozwoju PWr przyznała 6 stypendiów dla niepełnosprawnych studentów Politechniki. Fundusze na ten cel zbierano sprzedając prace rysunkowe studentów architektury na balach PWr.

Następne posiedzenie Senatu **13 lipca 2006 r. o godz. 9:30.** (mk)

Tak trzymać!

28 czerwca odbyła się uroczystość wręczenia sześciu osobom dyplomów stypendialnych. Specjalne stypendia przyznawane osobom niepełnosprawnym przez Fundację Rozwoju Politechniki Wrocławskiej są nie tylko konkretną pomocą materialną.

– *Dzisiejszy moment jest bardzo ważny. Zapisujemy piękną kartę.* – stwierdził JM Rektor PWr prof. Tadeusz Luty. – *Zaświadczamy, że jesteśmy wspólnotą akademicką, dla której łączymy się w trudzie.*

Fundacja Rozwoju Politechniki w okresie zmniejszonej aktywności zaczęła

dowodem są wręczane dyplomy stypendialne. *Wy, żeby osiągnąć taki sukces, musicie być dwa razy lepsi od wszystkich innych. Życzę Wam takich – i większych – sukcesów przez całe życie!*

Prof. Wiszniewski podkreślił też, że ta inicjatywa Fundacji jest godna uznania jako wspierająca rozwój uczelni. Życzył, by w przyszłym roku tych stypendiów było znacznie więcej. *Tak trzymać!*

Podkreślano też zapał i energię mgr Jerzego Borowca, który z zaangażowaniem podjął obowiązki pełnomocni-

Wraz z kolegami i pracownikami uczelni pozują laureaci stypendiów: (w pierwszym rzędzie od lewej) Krzysztof Korolczuk, Joanna Kuczvara, Filip Rodzik i Dorota Nikiporczyk. Z tyłu (obok prorektora K. Rudno-Rudzińskiego) stoi Lucyna Rygiel. Za nią mgr J. Borowiec i dr Z. Okraszewski.

nowy etap działalności silnym akcentem: ufundowała stypendia dla niepełnosprawnych studentów naszej uczelni. W piękny sposób zebrała pierwsze fundusze: podczas środowiskowego balu przeprowadziła aukcję prac rysunkowych studentów architektury.

Przyznane stypendia mają nie tylko ułatwić Państwu rozwiązywanie problemów materialnych. Mają też dodać Państwu odwagi do zdobywania wiedzy. Ta inicjatywa jest ponadto rodzajem zobowiązania podjętego przez Fundację Rozwoju Politechniki i środowisko, że będzie wspierać swoich studentów.

Przewodniczący Rady Fundacji Rozwoju PWr prof. Andrzej Wiszniewski gratulował młodym ludziom sukcesu, którego

ka rektora ds. osób niepełnosprawnych. Dzięki niemu, ale także wielu bezimiennym pracownikom Politechniki staje się instytucją przyjazną dla osób o ograniczonej sprawności.

Prorektor Krzysztof Rudno-Rudziński skierował do studentów-stypendystów apel o skuteczne reprezentowanie i artykułowanie potrzeb osób niepełnosprawnych. To ich opinie będą np. podstawą do wprowadzania modyfikacji budowlanych. Niedopatrzenia zdarzają się bowiem nawet w projektowanych według nowych zasad obiektach. (Warto obejrzeć pod tym kątem również remontowane domy studenckie.)

Konkurs firmy InsERT dla studentów PWr

Konkurs na najlepszy projekt informatyczny zorganizowany przez firmę InsERT dla studentów Politechniki Wrocławskiej został rozstrzygnięty 27 czerwca 2006 r.

Firma InsERT jest związana z Politechniką Wrocławską od początku swego istnienia (wielu spośród jej pracowników wywodzi się z tej uczelni) – przez kilka lat fundowała stypendia, w zeszłym roku była również sponsorem Konkursu na Najlepszego Studenta III, IV i V roku Systemów Informatycznych na Politechnice Wrocławskiej, a tym razem postanowiła szczególnie wyróżnić kreatywnych i zdolnych studentów organizując dla nich konkurs z wysokimi nagrodami pieniężnymi. Zadaniem uczestników było przedstawienie pomysłu na program, usługę czy funkcjonalność, które pomogłyby w zarządzaniu budżetem domowym, lub znalazłyby zastosowanie w małym albo średnim przedsiębiorstwie. Dla zwycięzców przewidziano nagrody pieniężne w wysokości: I miejsce – 14 tys. zł, II miejsce – 4 tys. zł oraz III miejsce – 2 tys. zł.

Konkurs rozpoczął się wraz z początkiem roku akademickiego 2005/2006. Wzięło w nim udział sześć grup liczących w sumie 46 osób. Studenci IV roku Wydziału Informatyki i Zarządzania kierunku Informatyka przygotowywali programy konkursowe w ramach swoich kursowych prac projektowych z Systemów informa-

cyjnych. Ważnym elementem tego konkursu była konieczność opanowania zasad pracy zespołowej, tym trudniejsza, jak zauważyli opiekunowie, że kierownik grupy nie miał praktycznie żadnych narzędzi nacisku na swoich współpracowników-kolegów.

Oceniane były pomysłowość i innowacyjność, spojrzenie biznesowe oraz zastosowane technologie. Zgłoszone prace prezentowały bardzo wysoki poziom, jednak żadna z grup nie wybiła się na tle innych na tyle, by zdobyć I miejsce. Jury postanowiło więc przyznać dwa równorzędne drugie miejsca (z podwyższonymi nagrodami w kwotach po 9 tys. zł.) oraz miejsce trzecie (z nagrodą w wysokości 2 tys. zł).

27 czerwca 2006 r. w Art Hotelu OD-KRYWCY otrzymali dyplomy oraz nagrody pieniężne:

II miejsce

Grupa: Skarbnik SI, 9 osób

Projekt: Skarbnik – program do zarządzania budżetem domowym

Szef: Piotr Masłowski

Opiekun: dr inż. Bogdan Trawiński

Dobra analiza, dobra prezentacja i przygotowanie, ciekawy, dość kompletny produkt, choć mniej innowacyjnych pomysłów

II miejsce ex-aequo

Grupa: Code Busters, 4 osoby

InsERT Sp. z o.o. jest twórcą i producentem oprogramowania dla małych i średnich firm. Firma powstała we Wrocławiu w maju 1992 roku. W Polsce od kilku lat jest liderem pod względem sprzedanych licencji na rynku oprogramowania w swojej branży. Strategia InsERTu polega na tworzeniu programów wysokiej jakości, które są przyjazne w użytkowaniu, a jednocześnie na tyle uniwersalne, że mogą spełnić wymagania różnorodnych odbiorców. Do chwili obecnej InsERT sprzedał ponad 250 tys. licencji, a rozwiązania oferowane przez firmę wielokrotnie zdobywały najważniejsze tytuły i wyróżnienia.

<http://www.insert.com.pl/>

Projekt: Skarbnik .NET – program do zarządzania budżetem domowym

Szef: Marcin Nowak

Opiekun: dr inż. Iwona Dubielewicz

Bardzo innowacyjny pomysł, spojrzenie w przyszłość, dopracowana strona technologii i bezpieczeństwa

III miejsce

Grupa: ThinkWare, 5 osób

Projekt: Sklep internetowy

Szef: Jan Tarnawski

Opiekun: dr inż. Kazimierz Choroś

Ciekawy pomysł technologiczny – prosty w instalacji i użyciu.

Nagrodzonym składamy serdeczne gratulacje!

◀49

Tak trzymać!

Studenci wyrażali radość, że w realizacji ich dezyderatów nastąpiło przyspieszenie. Z dumą pozowali do zbiorowego zdjęcia. Ci, którzy nie są jeszcze stypendystami, znajdą zapewne w sobie nową motywację do wytężonej pracy.

Stypendyści Fundacji Rozwoju Politechniki Wrocławskiej:

1. Joanna Dąbrowska – studentka III roku Wydziału Chemicznego, na kierunku *Technologia chemiczna*. Uzyskała średnią ocen 3,77.

2. Joanna Kuczwarą – studentka I roku niestacjonarnych studiów II stopnia na

Wydziale Mechanicznym, na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji. Uzyskała średnią 3,63 zaliczając wszystkie przedmioty w pierwszym terminie.

Pani Joanna jest osobą powszechnie lubianą, wnoszącą pogodę ducha do całej grupy studenckiej, wspierającą innych studentów w nauce i sprawach osobistych. – napisał o niej prodziekan ds. studenckich

3. Dorota Nikiporczyk – studentka II roku studiów II stopnia na kierunku *Informatyka* Wydziału Informatyki i Zarządzania. Średnia ocen za ostatni semestr 4,68.

4. Lucyna Rygiel – studentka V roku Wydziału Elektroniki, w lipcu będzie od-

będzie się jej egzamin magisterski. Przed kilku laty zainicjowała prace nad stroną internetową z informacjami dla niepełnosprawnych studentów Politechniki Wrocławskiej. Prace nad nią zostały przerwane ze względu na wyjazd pani Rygiel na roczne stypendium do Danii. Obecnie pomysł ten podjęli młodszy koledzy.

5. Krzysztof Korolczuk – student III roku Wydziału Elektroniki, kierunku *Informatyka*; średnia w nauce za semestr zimowy 2005/2006: 4,22.

6. Filip Rodzik jest studentem I roku Wydziału Elektroniki, kierunku *Informatyka i Telekomunikacja* z roku 2005; średnia w nauce 4,50. (mk)

Bibliotekarze PWr z wizytą w Pradze

Z okazji 50-lecia Biblioteki Głównej PWr zapoczątkowano w 1996 roku cykl wycieczek szkoleniowych do krajowych i zagranicznych* ośrodków. „Pryzmat” przedstawiał nasze pobyty w Poznaniu i Kórniku (1997), w Keckskemet i Budapeszcie (1998), w Katowicach i Gliwicach (1999), Krakowie (2000), Warszawie (2001), Toruniu (2002), Zielonej Górze, Słubicach i Frankfurcie nad Odrą (2003) oraz w Łodzi (2005).

Od 17 do 19 maja br. 38-osobowa grupa bibliotekarzy z Wrocławia przebywała na wycieczce szkoleniowej w Pradze. Celem wyjazdu było zwiedzenie i zapoznanie się z działalnością praskich księżnic: Biblioteki Narodowej Klementinum i Państwowej Biblioteki Technicznej.

Kupa, mości panowie!

Kolejna z regularnie organizowanych wycieczek była okazją do integracji środowiska bibliotekarskiego – uczestniczyli w niej, oprócz pracowników Politechniki Wrocławskiej, także reprezentanci Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i Uniwersytetu Wrocławskiego. Toteż symbolicznego wymiaru nabrała nazwa naszego hotelu: „Kupa”, co po polsku oznacza oczywiście gromadę.

Klementinum

Biblioteka Narodowa Klementinum (<http://www.nkp.cz>) w Pradze jest największą i najstarszą biblioteką w Republice Czeskiej. Pełni rolę księżnicy narodowej i biblioteki uniwersyteckiej. Pod względem wartości zbiorów należy do najważniejszych bibliotek świata. Gromadzi, zabezpiecza, opracowuje i udostępnia głównie zbiory w języku czeskim (bohemia) powstające w kraju i poza jego granicami. Zbiory czeskiej Biblioteki Narodowej (Národní knihovna České republiky – NK) w Pradze liczą około 6 milionów woluminów, co roku przybywa ich około 80 tysięcy. W ostatnich latach liczba czytelników sięga miliona rocznie – są to głównie studenci, pracownicy dydaktyczni i naukowcy. Z wypożyczalni czeskiej Biblioteki Narodowej może skorzystać każdy, kto skończył 18 lat, nic więc dziwnego, że skala wypożyczeń wynosi także około miliona rocznie.

W bibliotece istnieje dział ds. kontaktów zagranicznych (Foreign Relations Department). Jego pracowniczka pani Dana Stankiewicz pokazała nam niektóre pomieszczenia biblioteczne.

Praga to rzadki przypadek miasta europejskiego niezniszczonego wojnami. Zachowały

się tu bogate zbiory zabytków piśmiennictwa. Jądem kolekcji manuskryptów jest zespół kodeksów подарowany przez Karola IV w 1366 r. Uniwersytetowi Praskiemu (zał. w 1348 r.). Zbiór zawiera wiele unikalnych dzieł związanych z historią Czech, np. bogato ilustrowany Kodeks Wyszehradzki z roku 1085 (sporządzony z okazji koronacji pierwszego króla Czech Vratislava II), Pasjańał Abbess Kunhuta z roku 1312 powstały w skryptorium klasztoru św. Jerzego na Zamku Praskim, czy „obrazkową” biblię Velislava z pierwszej połowy XIV wieku, ale też orientalne manuskrypty i greckie papiirusy. Wśród cymeliów są np.: część osobistej biblioteki astronoma Tychona de Brahe, kolekcja „Comeniana” (spuścizna Jana Amosa Komensky’ego, 1592-1670), osobiste biblioteki Bernarda Bolzano, F. X. Salda czy Jana Vlčka. Są tam także zachowane w oryginalnej formie duże prywatne zbiory, jak biblioteka hrabiów Kinskych czy biblioteka praska Lobkowitza (bibliofila i autora licznych prac, a ponadto obrońcy Pragi przed Szwedami w 1648 roku). W Dziale Muzycznym znajduje się kolekcja „Mozartina”.

Niezależną część Biblioteki Narodowej stanowi Biblioteka Sławistyczna. Tu w dziale manuskryptów znajdują się rzadkie polskie dokumenty pergaminowe, między innymi przywileje królowej Bony z roku 1554. W Dziale Rzadkich Druków są prace Stanisława Zaborowskiego, Marcina Kromera i B. Herberta o polskiej historii i kontrowersjach religijnych z XVI wieku, dzieło Szymona Starowolskiego** „Polonia” (1656) i traktat „De typographiis [earumque initiis et

Uczestnicy na pamiątkowym zdjęciu

Studnia wiedzy ułożona z książek wycofanych ze zbiorów

incromentis] in Regno Poloniae et M. D. Lith. Dancisci”, (J. D. Hoffman, Gdańsk 1740).

Podstawę kolekcji Działu Polskiego (70 tys. vol.) stanowią trzy pokaźne zbiory prywatne. Ich donatorami byli: inż. Tomasz Rutkiewicz (1867-1926), dr Eugen Barwinsky oraz dr Marian Abramowicz (1871-1925). Dzięki temu znaleźć tu można wiele cennych druków z XVI – XIX w., materiały do studiów nad historią dawnej Polski, kroniki, statuty, kodeksy praw etc. Kolekcja zawiera też dokumenty na temat kontaktów pomiędzy Polską a Moskwą, dotyczące wojen toczonych przez Polskę, monografie o historii Polski XIX i XX wieku, prace historyków i krytyków literatury, polską literaturę piękną (często w pierwszych lub rzadkich wydaniach). Z czasopism są tam np.: „Kwartalnik historyczny” (1887-1928), „Rocznik Krakowski” (1898-), „Rocznik slawistyczny”, „Wisła” (1887-1922), „Athe-neum” (1876-1891), „Ruch literacki” i inne. Z gazet najbardziej kompletny jest „Czas” (1848-1939); a z okresu międzywojennego – pełne roczniki „Kurjera Warszawskiego” i „Kurjera Poznańskiego”.

Praska Biblioteka Narodowa jest jednym z głównych animatorów projektu CASLIN (informatyczna sieć łącząca czeskie i słowackie biblioteki), dzięki któremu powstaje zintegrowany katalog stanowiący bazę źródłową dla dostępnej w Internecie czeskiej bibliografii narodowej.

Szybkie przyrastanie zbiorów stwarza problemy z przechowywaniem zbiorów. Kle-

mentinum jako obiekt zabytkowy nie może być rozbudowywane, zatem egzemplarze archiwalne przechowywane są poza Pragę.

Biblioteka ma siedem czytelni (dla pracowników naukowych, ogólną, społeczno-przyrodniczą, muzykaliów, zbiorów specjalnych, bibliologiczną i czytelnię czasopism) oraz pracownię audiowizualną.

Księgozbiór opracowywany jest w systemie ALEPH stosowanym i przez naszą bibliotekę. Katalogi kartkowe zamknięto na roku wydania książki 1995 i w całości zeskanowano do bazy komputerowej.

Na zakończenie wizyty w Bibliotece Narodowej weszliśmy na Wieżę Astronomiczną, by stamtąd zobaczyć piękną panoramę stolicy Czech.

Udaliśmy się też do Miejskiej Biblioteki Publicznej, aby zobaczyć STUDNIĘ WIEDZY ułożoną z książek wycofanych ze zbiorów bibliotecznych.

Państwowa Biblioteka Techniczna w Pradze (<http://www.stk.cz>)

Zlokalizowana jest na terenie Klementinum na Starym Mieście przy Marianskim namesti. Z jej historią i działalnością zapoznał nas wicedyrektor – dr Jan Bayer. Ta biblioteka naukowo-techniczna jest ogólnie dostępna. Posiada największy zbiór czeskiej i zagranicznej literatury technicznej, a także literatury przyrodniczej i społecznej związanej z technologią.

Kolekcja liczy ponad 1,5 miliona woluminów książek, wydawnictw handlowych i informacyjnych, dokumentów elektronicznych i innych publikacji; 1780 tytułów czasopism czeskich i zagranicznych. Biblioteka dysponu-

je budżetem rocznym w wysokości 110 mln koron czeskich.

Ma zarejestrowanych ok. 11200 użytkowników, z których 60% to studenci. Od 1978 r. Biblioteka korzysta z programu komputerowego KP-win. Od przyszłego roku planuje się przejście na system ALEPH 500. W Bibliotece pracuje 160 osób, z których 80 ma przygotowanie bibliotekarskie.

Państwowa Biblioteka Techniczna współpracuje z 40 innymi bibliotekami Wirtualnej Biblioteki Politechnicznej (WBP).

W planach jest także stworzenie Narodowej Biblioteki Technicznej. Na stronie domowej NBT znajdują się informacje o projekcie jej nowego gmachu. Biblioteka ma być jednostką mieszczącą wszystkie zbiory Państwowej Biblioteki Technicznej, częściowo zbiory Biblioteki Politechniki Czeskiej i Biblioteki Centralnej Instytutu Technologii Chemicznej. Ten nowoczesny obiekt ma być zlokalizowany w obrębie kampusu uniwersyteckiego w Pradze.

Trochę turystyki

Wyjazd do Pragi pozwolił nam zwiedzić wiele dodatkowych interesujących miejsc. Na Starym Mieście zwiedziliśmy: katedrę św. Wita i inne praskie kościoły, Złotą Uliczkę, Most Karola, Hradczany i plac Wacława. Jeden z wieczorów spędziliśmy na spektaklu światła, dźwięku i wody oferowanym przez znane Fontanny Křižíka. Efektowny i bajeczny pokaz uświetniła muzyka Antonína Dvořáka.

Byliśmy w utworzonym w 1890 r. Muzeum Narodowym. Zaprojektowane przez Josefa Schulza jest symbolem czeskiego

Głos z „wątlej emeryckiej łupinki”

Klub Seniora PWr

Kończy swój żywot barak C-9.

Jego częściowe wyburzenie wymusiła już w połowie 2005 r. budowa Centrum Studenckiego (które zyskało sobie w niektórych kręgach apetyczne miano „Serowiec”). Reszta, czyli biura ZUS-u oraz sekretariat Koła Emerytów i Rencistów i Klub Seniora, jeszcze trwa. My trwamy też.

Klub ma już swą historię. O załączkach działalności klubowej można mówić już od 1988 r., kiedy w sali 240 Klubu Pracowniczego rozpoczęły się środowe spotkania „ludzi wcześniej urodzonych”. Zapraszano na nie ciekawych prelegentów. Animatorami tej działalności były panie Barbara Rybak i Wanda Grotowska.

W nowych warunkach politycznych, od października 1991 roku, wspólnymi siłami Zarządu Koła Emerytów i Rencistów, związków zawodowych i Przedstawicielstwa Pracowniczego PWr (PPPWr), przy życzliwym poparciu JM Rektora Andrzeja Wiszniewskiego Koło otrzymało w październiku 1992 r. część pawilonu C-9 na działalność Zarządu i Klubu Seniora. Wiele wysiłku w urządzenie klubu włożył przewodniczący Zarządu Koła doc. Bogusław Bałaziński. W dniu otwarcia przewodniczący PPPWr Jerzy Borowiec zapisał w *Kronice Klubu*: „Jeśli radość tej uroczystej chwili będzie obecna w tych ścianach na co dzień, to jest to właśnie to, czego życzę z całego serca i Klubowi, i jego Gościom”. Witold Jabłoński (NSZZ „S”) natomiast dodał: „Życzę, aby Klub (...) powiększał się tak, aby pomieścić w niedługim czasie wszystkich chętnych. Chciałbym, aby było to miejsce łączące ludzi, integrujące środowisko, do którego i ja niedługo dołączę”.

Zespół Kabaretu „Antykwariat”

Etatową opiekunką klubu została kol. Barbara Rybak.

W celu „ustalania i prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej” Zarząd Koła powołał kilkusobową Radę Klubu, która była wspólnym organem reprezentującym ZNP i NSZZ „Solidarność”. Radzie przewodniczyła mgr Krystyna Niemierowska. W jej skład wchodził także: przewodniczący Zarządu Koła doc. Bogusław Bałaziński i przedstawicielka PPPWr dr Anna Jankowska. Poza okresami świątecznym i wakacyjnym Klub wykorzystywano bardzo intensywnie. Dla osób samotnych często było to jedyne miejsce spotkań z bliskimi ludźmi.

Nieprzypadkowo tematem początkowych spotkań były sprawy Lwowa. Wszak był to matecznik wielu mieszkańców powojennego Wrocławia. W każdy czwartek odbywały się więc „Wieczory lwowskie”. Rdzenni lwowiaczy opowiadali o swoim mieście, które odegrało ważną rolę w dziejach Narodu i Państwa Polskiego i z którym są tak silnie emocjonalnie związani. Prezentowano też popularne radiowe dialogi Szczepka i Tońka z „Wesołej Lwowskiej Fali”.

Prawdziwą rewelacją stał się emerycki Kabaret „Antykwariat”, którego scenarzystką i reżyserem była kol. Irena Skibińska, a nieocenionym autorem tekstów – kol. Jan Sokolski. Kabaret i jego twórcy zbierali ogromne, zasłużone brawa, także w dzielnicowych domach kultury i świetlicach. Kabaret niósł radość i nadzieję, był znany nie tylko we Wrocławiu, donosiły o nim prasa i radio. Wreszcie jednak zespół przeniósł się do Robotniczego Stowarzyszenia Twórców Nieprofesjonalnych przy ul. Kościuszki. (Jak kosa na kamień, tak

dusza artystyczna trafiła na duszę mechaniczną, ale to już temat na inną opowieść.)

W klubie odbywały się też interesujące odczyty przygotowywane przez Komisję Kulturalno-Oświatową Koła (początkowo kierowała nią mgr Krystyna Niemierowska, a potem dr Izabela Hudyma). Na odczyty przychodziły także osoby spoza grona emerytów i rencistów. Dużym zainteresowaniem i frekwencją cieszyły się spotkania brydżystów, prelekcje lekarzy różnych specjalności i inne imprezy.

Klub był miejscem prób i występów

Prof. Waclaw Wdowiak przed prelekcją

Mieszanego Chóru Seniora, który prezentował swój bogaty repertuar na emeryckich uroczystościach. Jego inicjatorem i twórcą wraz z prof. M. Zacharą (bas-baryton) był chórzysta i dyrygent przedwojennego Chóru Technicznego prof. Andrzej Kordecki, który z wielkim zaangażowaniem prowadził go do swych ostatnich dni. Na spotkaniu noworocznym w 2004 r. chór już nie wystąpił, gdyż zabrakło twórcy i dyrygenta.

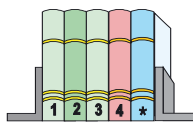
Ważną rolę spełnia Sekretariat Koła. Od 1984 r. pracowała tu kol. Halina Kosim, potem koleżanki: Jadwiga Łozińska, Irena Gluz, Teresa Fruzińska, Maria Wasiak i Teresa Wypych. Przy około 2400 emerytach i rencistach pracy było sporo: obsługa zebrań Zarządu i spotkań klubowych, aktualizacja ewidencji: emerytów i rencistów, odwiedzin osób samotnych i chorych, pomocy materialnej z ZPŚS i dofinansowania wypoczynku, organizowanie wycieczek, pomoc przy wypełnianiu formularzy, udzielanie informacji oraz inne prace.

Emeryci z niepokojem myślą o przyszłości swego klubu. Zarząd Koła ufa, że Sternicy nie pozwolą, aby miotana wichrami wątle emerycka łupinka poszła na dno, lecz dla wspólnego pożytku mogła nadal żeglować.

Navigare necesse est!

dr Zygmunt Szkuratowski
wiceprzewodniczący Zarządu Koła EiR PWr

KSIAŻKI, które polecamy...

Wydział Mechaniczny. 60 lat. Początki, przemiany, dzień dzisiejszy, zamierzenia.

Wrocław 2006
Oficyna Wydawnicza PWR

Wydział Mechaniczny wydał z okazji jubileuszu 60-lecia swego istnienia opracowanie ukazujące jego bogatą historię, obecnie rozwijane kierunki naukowe i ich twórców. W pierwszej części książki zamieszczono materiały ilustrujące historię obecnego Wydziału Mechanicznego od 1945 r. Zaczynał on swe dzieje jako Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny. Poprzez kolejne przekształcenia powstawały kolejne jednostki uczelni, z których wiele pozostało do dziś. W publikacji znajdujemy również tableau kolejnych dziekanów, wykazy poszczególnych katedr i ich władz. Z prezentowanych tabel możemy się między innymi dowiedzieć, że przez ostatnie 60 lat liczba studentów Wydziału ze 156 wzrosła do 3500, profesorów – z 8 do 39, a adiunktów z 10 do 136, czy poznać tytuły i autorów 79 prac habilitacyjnych z ostatniego 40-lecia. W kolejnej części znajdujemy obszerny materiał opisujący dzisiejszą kondycję wydziału, zestawienia i materiały statystyczne dotyczące kadry i jej dorobku. Na wydziale działają dziś 22 zakłady (w tym jeden wydziałowy). Szczegółowa ich prezentacja pozwala zapoznać się czytelnikowi z prowadzonymi tam badaniami, publikacjami, akredytowanymi laboratoriami i specjalistyczną aparaturą. Przedstawiono również udział pracowników w projektach międzynarodowych i współpracę z innymi podmiotami naukowymi i przemysłowymi, zarówno w kraju, jak i za granicą.

Ciekawą, beletrystyczną częścią opracowania są wspomnienia profesorów: Zdzisława Samsonowicza, Kazimierza Banysia i Kazimierza Pieczonki dotyczące różnych okresów z historii uczelni. Dwaj pierwsi autorzy należą do pierwszego rocznika studentów PWR, który kończył studia w 1950 r. Prof. Pieczonka należy do pokolenia nieco późniejszego (dyplom inżynierski z 1952 r.). Wszyscy wspominają początki tworzenia wydziału, czasy pionierskiej działalności Straży Akademickiej, trudne warunki materialne i lokalowe, postacie kolegów i pierwszych profesorów, tworzenie i rozwój kierunków i szkół naukowych, a także własną karierę na uczelni.

„Wydział Mechaniczny ma nie tylko bogatą przeszłość, ale i godny pokazania dzień dzisiejszy.” – napisali we wstępie do książki profesorowie Eugeniusz Rusiński i Waław Kollek. – „Rozwój Wydziału jest nakierunkowany przede wszystkim na naukę i dydaktykę w obszarach: mechatroniki, transportu, logistyki, nanotechnologii oraz materiałów inteligentnych. W tym zakresie prowadzone są inwestycje i tworzone: Centrum Mechatroniki, Centrum Transportu i Logistyki, Centrum Hydrotroniki i Pneumatroniki oraz Centrum Materiałów Inteligentnych”.

O ich dokonaniach przeczytamy zapewne w następnej jubileuszowej publikacji.

◀52

Bibliotekarze PWR z wizytą w Pradze

odrodzenia narodowego. Tu mieści się narodowy panteon: posągi i popiersia czeskich uczonych, artystów i pisarzy. Do wejścia budynku prowadzi rząd alegorycznych figur. Wnętrze ma imponującą marmurową dekorację, która stanowi oprawę dla ekspozycji poświęconej głównie mineralogii, archeologii, antropologii, historii naturalnej i numizmatyce. Naszą uwagę zwrócił potężny szkielet wieloryba.

Nie ominęliśmy Jozefowa – niegdyś odrębnego żydowskiego miasta, które od 1850 r. jest częścią Pragi. W średniowieczu w Pradze istniały dwie odrębne żydowskie grupy etniczno-kulturowe: rytu zachodniego i przybysze z cesarstwa bizantyjskiego; z czasem się połączyły i zostały zamknięte w granicach getta. Przez wieki prasy Żydzi cierpieli z powodu uciążliwych dla nich praw. Dyskryminację złagodził częściowo w 1784 r. cesarz Józef II, stąd nazwa dzielnicy. Z zabytków zachował się ratusz, liczne synagogi oraz Stary Cmentarz Żydowski.

Ostatnim punktem programowym wycieczki było zwiedzanie Karlstejnu – zamku, który został założony przez Karola IV jako wiejska samotnia, bezpieczny skarbiec dla cesarskich klejnotów koronacyjnych i symbol nadanych mu przez Boga praw do władania cesarstwem niemieckim. Dzisiejsza budowla w znacznym stopniu jest XIX-wieczną rekonstrukcją dokonaną przez Jozefa Mockera. Oryginalny wystrój wnętrz zachował się w gabinecie i sypialni Karola IV w pałacu królewskim. W środkowej wieży mieści się kościół Marii Panny dekorowany wyblakłymi dziś XIV-wiecznymi malowidłami ściennymi.

Pełni wrażeń udaliśmy się w drogę powrotną do Wrocławia. Składamy serdeczne podziękowania Pani Dyrektor mgr Annie Uniejewskiej za zorganizowanie tak wspaniałego wyjazdu, mgr Annie Komperdzie i mgr Jolancie Wróbel za merytoryczne przygotowanie spotkań w bibliotekach oraz naszemu przewodnikowi po Pradze – mgr Adamowi Wołczakowi. A za rok... może na zachód, do Berlina lub Drezna?

Marek Dubiński, Jolanta Hoffmann

Od redakcji: Zapytany o możliwość zwiedzenia Biblioteki Narodowej Klementinum przez wakacyjnych turystów pan Marek Dubiński nie był niestety optymistą: „Obecnie są tam prowadzone prace remontowe, co nawet nam utrudniło zwiedzanie. Turyści mogą natomiast wejść na Wieżę Astronomiczną (obowiązuje bilet wstępu).”

*) Tzw. bliska zagranica.

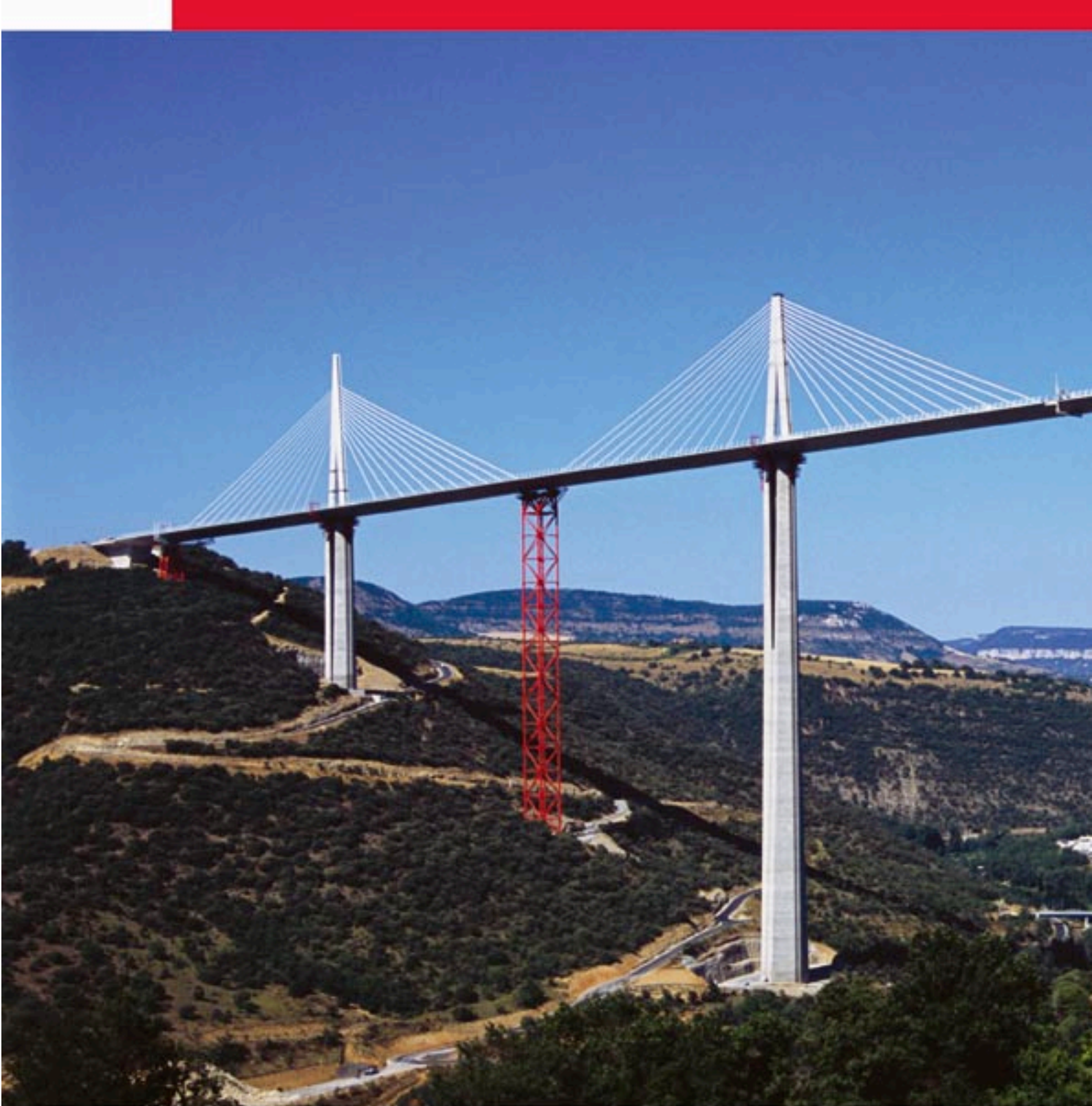
**) Szymon Starowolski (ok. 1588-1656) – znakomity pisarz barokowy, autor wielu dzieł po polsku i po łacinie, prac politycznych, obyczajowych, religijnych i historycznych. Po studiach w Akademii Krakowskiej przyjął święcenia kapłańskie. Związany z dworami Ostrowskich, Zamojskich, Chodkiewiczów, zwiedził m.in. Niemcy, Niderlandy, Francję i Włochy. Jego przepojone szlachetną moralistyką dzieła były pisane dla naprawy wad moralnych. Służyły społecznym potrzebom Rzeczypospolitej – w kraju i na obczyźnie.

Wiele prac wydał Starowolski za granicą. W jego bogatym dorobku są m.in. pisma publicystyczne, opis dworu sułtanów tureckich, zbiory kazań, przede wszystkim zaś przeznaczone dla zagranicznych odbiorców dzieła informujące o polskich pisarzach i mówcach: Setnik pisarzy polskich (Scriptorum Polonicorum Hecatontas) i O sławnych mówcach sarmackich (De claris oratoribus Sarmatiae). Ten nowatorski słownik pisarzy to pierwszy syntetyczny obraz literatury polskiej. Starowolski jest prekursorem polskiej nauki o literaturze: dostrzegając odrębność dzieła literackiego i swoistości społecznej roli pisarza. Przedstawił w słowniku serię barwnych portretów pisarzy. Czerpał z tradycji dawnej biografistyki pochwalnej, zamieszczał charakterystykę twórczości oraz informacje bibliograficzne.

Jako dumny z narodowej tradycji Sarmata przedstawił plastycznie sławne rody i władców polskich w dziele Wojownicy sarmaccy (Sarmatae bellatores). A obyczaję, ustrój i kulturę Rzeczypospolitej szlacheckiej ukazał w ww. swoistym informatorze Polonia.

Warto zacytować słowa, jakie miał skierować do pewnego swego zwycięstwa nad Polakami Karola Gustawa: „Kto wie? Albowiem i Bóg jest wszechmocny i los jest zmienny” – Deus mirabilis, fortuna variabilis.

(na podst. notatki „Sarmaty” z pisma „Mishowiec”: www.mish.uni.torun.pl/mishowiec2.rtf)

Wszędzie tam gdzie musi być po prostu dobrze Rozwiązania technologiczne Leica Geosystems

Tradycja, uznana jakość, niepowtarzalna optyka - wszystko to charakteryzuje tachimetry elektroniczne Leica Geosystems.

Jedynie w swoim rodzaju systemy pomiarów satelitarnych GNSS wraz ze sprawdzonym oprogramowaniem gwarantują niezawodność pomiarów i wysoki komfort obsługi. Prace realizacyjne, projekty inżynierskie, systemy monitoringu czy pomiary w zadaniach naukowo - badawczych - jesteśmy wszędzie tam gdzie liczy się wysoka jakość i precyzja. Nasz sprzęt stosowany jest od dziesięcioleci na całym świecie. Wszędzie tam gdzie musi być dobrze.

Leica Geosystems Sp. z o.o.
04 - 041 Warszawa, ul. Ostrobramska 101A
Tel. 022 338 15 00; Fax 022 338 15 22
www.leica-geosystems.pl

- when it has to be right

Leica
Geosystems

Międzynarodowe Targi Poznańskie 2006 Salon „Nauka dla gospodarki” Ekspozycja Politechniki Wrocławskiej

Od lewej siedzą: prof. dr hab. Tomasz Hesse, Proroktor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką Politechniki Wrocławskiej
– gościnnie na naszym stoisku: mgr Grażyna Karwańec, PWR; mgr inż. Kamili Graniuch, WOTT PWR i dr Kazimierz Grabas, PWR